

ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

راهبرد تولید دانش بنیان؛ جایگاه شرکت های دانش بنیان در اقتصاد مقاومتی

با تاکید بر بیانات
مقام معظم رهبری
در دیدار
شرکتها و فعالان
تولید دانش بنیان
(۱۳۹۱/۵/۸)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان و نام پدیدآور	: راهبرد تولید دانش بنیان - جایگاه شرکت‌های دانش بنیان در اقتصاد مقاومتی / به کوشش دفتر سیاست‌گذاری و مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی.
مختصات نشر	: تهران: ریاست جمهوری، معاونت علمی و فناوری، مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی، ۱۳۹۱.
مختصات ظاهری	: ۱۸۶ ص: مصور (رنگی)، نمودار (بخشی رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۴۴-۰۴-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: نمایه
عنوان دیگر	: جایگاه شرکت‌های دانش بنیان در اقتصاد مقاومتی.
موضوع	: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - - نظریه درباره سیاست اقتصادی
موضوع	: اقتصاد دانش بنیان
موضوع	: مدیریت دانش -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	: ایران -- سیاست اقتصادی -- آینده نگری
شناسه افزوده	: ایران، ریاست جمهوری، مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی
شناسه افزوده	: ایران، ریاست جمهوری، دفتر سیاست‌گذاری
رده بندی کنگره	: HD۲۰۰۳/۲۳ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۶۵۸۴۰۳۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۹۲۳۶۳۳

ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

راهبرد تولید دانش بنیان؛ جایگاه شرکت‌های دانش بنیان در اقتصاد مقاومتی

به کوشش: دفتر سیاست‌گذاری علم و فناوری

ناشر: مرکز ارتباطات و اطلاع‌رسانی

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

سال نشر: ۱۳۹۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۴۴-۰۴-۶

راهبرد تولید دانش بنیان؛

جایگاه شرکت‌های دانش بنیان در اقتصاد مقاومتی

پیشگفتار ۱۵

فصل اول: بیانات مقام معظم رهبری در دیدار شرکت‌ها و فعالان

تولید دانش بنیان ۱۹

بی‌پایان بودن سرمایه‌ی علم ۲۰

جدی گرفتن علم در بخش‌های مختلف تا رسیدن به اوج علمی ۲۰

تولید ثروت به وسیله‌ی علم ۲۱

عادت کشور به تحصیل ثروت از راه خام‌فروشی ۲۱

تقویت شرکت‌های دانش بنیان ۲۲

تبدیل وجه غالب اقتصاد کشور به اقتصاد دانش بنیان ۲۲

تشویق نخبگان به تشکیل شرکت‌های دانش بنیان ۲۳

برطرف کردن مشکلات شرکت‌های دانش بنیان ۲۳

مشکل تامین منابع مالی ۲۴

مساله خطرپذیری ۲۴

۲۴	..... لزوم رصد اختراعات
۲۵	..... اجرای قانون حمایت از شرکتهای دانش بنیان
۲۵	..... توجه بیشتر به شرکتهای دانش بنیان خصوصی
۲۶	..... ایجاد بانک اطلاعات
۲۶	..... نقش اقتصاد مقاومتی در پیشرفت ایران
۲۷	..... شرکتهای دانش بنیان: از بهترین مظاهر اقتصاد مقاومتی

فصل دوم: بیانات مقام معظم رهبری درباره جایگاه و فعالیت‌های

۳۳	..... معاونت علمی و فناوری رییس جمهور
۳۴	..... لزوم وابستگی دفتر ارتباط علم و صنعت به ریاست جمهوری
۳۴	..... معاونت علمی و فناوری، جزو برکات دولت
۳۴	..... عدم امکان اتصال دانشگاه و صنعت جز در ریاست جمهوری
۳۵	..... کارهای فراتر از یک وزارتخانه
۳۶	..... معاونت علمی و فناوری، یک اصلاح ساختاری
۳۶	..... توجه معاونت علمی رئیس جمهور به محققین
۳۷	..... کمک معاونت علمی و فناوری به حل مسایل کشور
۳۷	..... لزوم ایجاد سازوکار تشکیلاتی خاص
۳۷	..... توجه به موضوعات بین رشته‌ای
۳۸	..... لزوم ارتقای مدیریت منابع مالی
۳۸	..... آسان سازی روند بررسی طرح‌ها
۳۹	..... حضور جوانان نخبه در معاونت علمی و فناوری
۳۹	..... حل مشکلات شرکتهای دانش بنیان

- گزارش‌های دلگرم‌کننده ۴۰
- پیگیری نقشه جامع علمی کشور ۴۰
- افزایش بودجه‌های پژوهشی ۴۱

فصل سوم: سایر بیانات مقام معظم رهبری در موضوع تولید

- دانش بنیان ۴۵
- تولید دانش بنیان، تجاری‌سازی و تکمیل چرخه علم، فناوری و ثروت ۴۵
- تولید دانش بنیان؛ مهم‌ترین بخش اقتصاد کشور ۴۵
- تأمین حداقل ۲۰ درصد از درآمد کشور از راه صنایع دانش بنیان تا ۱۴۰۴ ..... ۴۶
- توجه به تجاری‌سازی، از آغاز فعالیت‌ها ۴۶
- تکمیل نظام ملی نوآوری ۴۷
- تبدیل علم به قدرت اقتصادی ۴۷
- تکمیل زنجیره علم، فناوری و تولید محصول ۴۸
- لزوم کاربردی کردن تحقیقات و اختراعات ۴۸
- معنای کامل تولید ۴۸
- تکمیل چرخه علم، فناوری، صنعت و توسعه کش ۴۹
- علم ناظر به فناوری ۴۹
- چرخه‌ای از فکر تا تجاری‌سازی ۵۰
- پیشرفت‌های علمی، عامل تجارت‌های پرسود ۵۰
- علم و عمل توأمان ۵۱
- علم و تولید، عوامل پیشرفت مادی کشور ۵۱
- توجه به پارک‌های علم و فناوری ۵۲

- ۵۲ ..... کمک ویژه به شرکت‌های فناوری محور
- ۵۲ ..... پژوهش تابع نیاز باشد
- ۵۳ ..... در کنار علم، به پنجه‌ی کارآمد هم نیاز داریم
- ۵۳ ..... پژوهشگاه‌های متصل به دانشگاه‌ها و صنعت
- ۵۴ ..... توسعه کارگاه‌های آموزشی و جایزه به نوآوری‌ها
- ۵۴ ..... نیروی انسانی: عامل اصلی اتصال دانشگاه با صنعت
- ۵۵ ..... کانون‌های دانشی مرتبط با صنعت
- ۵۵ ..... «جهاد علمی» برای اتصال علم به صنعت
- ۵۵ ..... طراحی سازوکار «تولید علم» و «اتصال علم و صنعت»
- ۵۶ ..... هدف‌مند شدن پایان‌نامه‌ها
- ۵۶ ..... ایجاد چشمه‌ی علم برای پویایی صنعت
- ۵۶ ..... هزینه کردن برای تحقیقات در واحدهای تولیدی
- ۵۷ ..... دستگاه‌های علمی کشور به کمک اقتصاد کشور بیایند
- ۵۷ ..... **اقتصاد مقاومتی**
- ۵۷ ..... راه باز و امیدبخش فعالیت‌های اقتصادی دانش بنیان
- ۵۷ ..... تکیه به مردم و توانمندسازی بخش خصوصی
- ۵۸ ..... حمایت از بخش درونزای اقتصاد
- ۵۹ ..... فرهنگسازی مدیریت مصرف
- ۵۹ ..... آغاز مدیریت مصرف از دولت
- ۵۹ ..... تامین نیاز روزمره وزارتخانه‌ها از داخل
- ۶۰ ..... اقتصاد منهای نفت
- ۶۰ ..... آرزوی تولید ثروت از دانش و پلمپ چاه‌های نفت
- ۶۱ ..... استفاده از استعدادها برای جدا کردن کشور از نفت

- تولید دانش بنیان به جای تکیه بر ذخائر معدنی و طبیعی ۶۱
- مردمی کردن اقتصاد جزو الزامات اقتصاد مقاومتی ۶۲
- کاهش وابستگی به نفت، لازمه‌ی اقتصاد مقاومتی ۶۲
- مدیریت مصرف و استفاده از تولید داخل؛ رکن‌های اقتصاد مقاومتی ۶۳
- تصمیم‌های خلق‌الساعه آفت اقتصاد مقاومتی ۶۳
- کار و تولید: راه ناکامی تحریم‌ها ۶۳
- خودکفایی تولید ملی با جهاد علمی** ۶۵
- نوآوری در فضای علم به عنوان یک امر مقدس ۶۵
- شتابان در راه‌های میان‌بر برای تولید علم ۶۵
- دستیابی به فناوری جهشی ۶۶
- ارایه راه‌های نو و چشاندن طعم آن به جامعه ۶۶
- بنیان‌گذاری قاعده‌ی تولید و مصرف توسط خودمان ۶۶
- رهایی از تفکر تقلید و ترجمه ۶۷
- همت برای همیشه شاگرد نماندن ۶۷
- تولید علم به جای وابستگی به لوکوموتیو غرب ۶۷
- جرأت نوآوری لازمه‌ی پیشرفت علمی ۶۸
- جرات علمی توأم با قدرت علمی ۶۸
- جهاد علمی یعنی جوشندگی و فوران از درون ۶۸
- پاک کردن مُهر «نمی‌توانیم» و «نمی‌توانید» ۶۹
- توسعه فناوری وظیفه است ۶۹
- برخورد هوشمندانه با تحریم ۷۰
- خودکفایی در محصولات ضروری کشاورزی ۷۰
- بلند کردن پرچم خودباوری ۷۱

- روحیه‌ی خودکفایی دوران جنگ ۷۱
- بستن راه‌های اعمال فشار دشمنان ۷۱
- جنبه‌ی اقتصادی و انسانی کارآفرینی ۷۲
- اراده و خواست نخبگان؛ عامل اصلی رشد علم در جامعه ۷۳
- ملزومات پیشرفت علم ۷۳
- علم جهادی و اجتهادی، حاصل فرهنگ جهاد علمی ۷۳
- چرخه‌ی به‌هم‌پیوسته‌ای از دانش‌های مورد نیاز ۷۴
- نجات از ناتوانی علمی، حاصل اسلامی شدن دانشگاه‌ها ۷۴
- روحیه‌ی سنگرسازان بی‌سنگر؛ روحیه‌ی مناسب کار علمی ۷۵
- تفاوت جهاد علمی با تلاش علمی ۷۵
- روحیه‌ی جهادی، عامل پیشرفت در علم و صنعت ۷۷
- کار جهادی این است ۷۷
- ای جوان ایرانی؛ تو بدون تکیه به بیگانه می‌توانی ۷۸
- کارهای کامل و متقن، مشمول رحمت خدا ۷۸
- اسلام می‌تواند حرکت علمی و فناوری ایجاد کند ۷۹
- رسیدن به خطوط مرزی علم با حفظ همین سرعت ۷۹
- کوئیدین حرکت علمی در کشور، با ترساندن دانشمندان ما ۸۰
- پی در پی کار؛ پی در پی ابتکار ۸۰
- دو آگاهی در علم؛ آگاهی به خود و آگاهی به دشمن ۸۰
- دو بال سرمایه و کار ۸۱
- استقلال سیاسی کشور، محصول احترام به کار و سرمایه ایرانی ۸۱
- کالای ایرانی به عنوان یک کالای مطلوب ۸۱
- ملزومات رشد و ترقی تولید ملی ۸۲

- کیفیت و قیمت تمام شده‌ی محصولات تولید داخل ۸۲
- ملزومات رونق‌بخشی به تولید ملی ۸۳
- نوآوری پی‌درپی در محصولات ۸۳
- مرغوبیت کالاهای داخلی ۸۳
- رونق تولید داخلی، عامل ناکامی بخش عمده‌ای از تلاش‌های دشمن ۸۴
- اثرات رونق تولید داخلی ۸۴
- سهام دولت، سرمایه‌داران و مردم در رونق‌بخشی به تولید ملی ۸۵
- مصرف کالاهای داخلی توسط دولت ۸۵
- برنامه‌ریزی کلان برای تولید محصولات فاخر ۸۶
- عمومیت یافتن سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی ۸۷
- برخورد با قاچاق ۸۷
- خودمان، خودمان را اداره کنیم ۸۷
- تولید نیازها با استفاده از امکانات داخل ۸۸
- یادگیری فناوری و توانائی‌های فراوان سرپنجه‌ی بشری ۸۸
- اقتدار آفرینی علم و فناوری** ۸۹
- علم و دانش، مایه‌ی اقتدار فرد و ملت ۸۹
- علم؛ حلقه‌ای از زنجیره‌ی توطئه‌های دشمن علیه ما ۸۹
- علم، اقتدار است ۹۰
- علم، یک رکن امنیت بلندمدت کشور و ملت ۹۰
- قطع رشته‌های سلطه‌ی اقتصادی قدرت‌های بیگانه ۹۰
- علم و فناوری، پایه‌ی اقتدار اقتصادی ملت ۹۱
- کم شدن توطئه‌های استکبار به واسطه عزت علمی ۹۱
- علم، راز پیشرفت کشور در اقتدار اقتصادی ۹۱

- ۹۱ ..... قدرت علمی، منشأ کسب قدرت بین‌المللی
- ۹۲ ..... جلوگیری از عالم شدن ملت‌ها؛ استراتژی حفظ نظام سلطه
- ۹۳ ..... خودباوری علمی؛ فروپاشنده‌ی رابطه‌ی سلطه در دنیا
- ۹۳ ..... خست علمی، علی‌رغم تظاهر به سخاوت علمی
- ۹۳ ..... انحصارگرایی علمی توسط بخش‌هایی از دنیا
- ۹۴ ..... ناراحتی استکبار درباره‌ی توانایی علمی و فناوری ایران
- ۹۴ ..... قدرت علمی، زیربنای اقتدار آینده‌ی ملت
- ۹۴ ..... کسب اقتدار برای جلوگیری از زورگویی دیگران
- ۹۵ ..... قدرت‌آفرینی علم
- ۹۵ ..... حفاظت در مقابل تهاجم همه‌جانبه‌ی دشمنان
- ۹۶ ..... علم و ایمان: راز به چالش کشیدن جهان سلطه
- ۹۶ ..... وابستگی استقلال سیاسی به تولید، کار و نوآوری
- ۹۶ ..... علم، کلید پیشرفت ملت‌ها
- ۹۷ ..... اولویت داشتن سرمایه‌گذاری در علم و فناوری
- ۹۷ ..... امکان کسب اقتدار تنها با علم درون‌زا
- ۹۸ ..... استفاده از قدرت درونی خدادادی برای کسب قدرت علمی
- ۹۸ ..... علم و ثروت ملی برای اهتزاز پرچم عدالت
- ۹۹ ..... علم یک ابزار است
- ۹۹ ..... استفاده از فناوری‌ها در جهت درست
- ۱۰۰ ..... لزوم دستیابی به فناوری‌های پیشرفته

فصل چهارم: سخنرانی افراد حاضر در دیدار شرکت‌ها و فعالان

- تولید دانش بنیان در محضر مقام معظم رهبری ۱۰۳
- سخنرانی خانم دکتر سلطانخواه ۱۰۳
- تعامل اقتصاد دانش بنیان و اقتصاد مقاومتی ۱۰۴
- تکامل اهداف نظام علم و فناوری طی چند دهه گذشته ۱۰۴
- تمرکز معاونت علمی و فناوری بر «علم نافع» ۱۰۵
- لایحه حمایت از شرکت‌های دانش بنیان ۱۰۵
- وضعیت فعلی شرکت‌های دانش بنیان ۱۰۶
- ایجاد کانون‌های هماهنگی دانش و صنعت ۱۰۶
- تشکیل ستادهای فناوری‌های راهبردی منطبق بر اولویته ۱۰۷
- اجرای طرح‌های کلان ملی فناوری ۱۰۷
- صادرات کالاها و خدمات دانش بنیان ۱۰۷
- سخنرانی آقای دکتر پیمان قهاری ۱۰۹
- سخنرانی مهندس سید مهدی فرحی ۱۱۳
- سخنرانی مهندس محمدرضا محمد ۱۱۷
- سخنرانی دکتر حسین رضایی زاده ۱۲۰
- سخنرانی خانم مهندس مینا علوی ۱۲۳
- سخنرانی دکتر وحید چگینی ۱۲۵
- سخنرانی دکتر سعید نکایی ۱۲۹
- سخنرانی مهندس صابری ۱۳۲
- سخنرانی دکتر محمد مهرداد شکریه ۱۳۷
- سخنرانی دکتر عباس شفيعی ۱۳۹

فصل پنجم: دیدگاه‌های سایر شرکت‌ها و فعالان تولید دانش بنیان

حاضر در دیدار با مقام معظم رهبری ۱۴۵

دکتر محمدحسن عصاره ۱۴۵

دکتر محسن فتحی نجفی ۱۵۰

دکتر مهدی دیانی ۱۵۳

دکتر محمد ابراهیم حسن‌نژاد ۱۵۵

آقای مهندس جلالی ۱۵۸

آقای دکتر ابراهیم بهادری ۱۶۱

پیوست ۱:

برخی از تصاویر دیدار مقام معظم رهبری با شرکت‌ها و فعالان تولید دانش بنیان

(۱۳۹۱/۵/۸) ۱۶۵

پیوست ۲:

برخی از تصاویر نشست هم‌اندیشی شرکت‌های دانش بنیان ۱۷۳

فهرست کلید واژه‌های مورد استفاده در کتاب ۱۷۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بیشگفتار

عبور از اقتصاد وابسته به «منابع اولیه» و متکی بر «فروش مواد خام» و «کم‌فراوری شده»، تنها از مسیر اقتصاد نوآور و تولید دانش‌بنیان میسر است. به‌ویژه برای اقتصاد کشورمان که «الهام بخشی در جهان اسلام» و «برخورداری از دانش پیشرفته» را هدف گرفته است.

در شرایطی که تحریم‌های اقتصادی علیه کشورمان شدت یافته است، توجه بیشتر به شرکت‌های دانش‌بنیان و کمک به توسعه و ارتقاء توانمندی آن‌ها، با هدف رهایی از فروش منابع طبیعی کشور و حرکت به سمت «تولید دانش‌بنیان» بیش از پیش ضرورت می‌یابد. به عبارت دیگر، راه «جهاد اقتصادی» و «اقتصاد مقاومتی»، از مسیر «اقتصاد و تولید دانش بنیان» می‌گذرد.

بر این اساس معاونت علمی و فناوری رییس‌جمهور، در چند سال گذشته فعالیت‌های متنوعی را در جهت حمایت مادی و معنوی از «شرکت‌های دانش بنیان» انجام داده است که میتوان به تدوین لایحه حمایت از شرکت‌های دانش بنیان، حمایت مالی از شرکت‌های دانش بنیان، ارایه خدمات تجاری‌سازی مورد نیاز شرکت‌ها و... اشاره نمود. در ادامه فعالیت‌های گذشته، این معاونت پیشنهاد برگزاری جلسه دیدار شرکت‌های دانش‌بنیان با «مقام معظم رهبری» را در ضیافت رمضان سال ۱۳۹۱ مطرح نمود که خوشبختانه مورد استقبال واقع شد و «دیدار ویژه» ماه مبارک رمضان به این مساله اختصاص پیدا کرد که بیانگر

جایگاه حیاتی این موضوع در نگاه مقامات عالی نظام است. رهنمودهای مقام معظم رهبری به عنوان نقطه عطفی در مسیر توسعه شرکت‌های دانش بنیان، افق‌های تازه‌ای را در این زمینه گشود که ان شاءالله با همت مسوولین جهت اجرایی نمودن این رهنمودها، پیشرفت روزافزون تولید دانش بنیان در کشور محقق شود.

این کتاب با محوریت بیانات رهبر فرزانه انقلاب در دیدار «شرکت‌ها و فعالان تولید دانش بنیان» (۱۳۹۱/۵/۸) تهیه شده است. همچنین سایر سخنرانی‌های ایشان در سال‌های اخیر در زمینه اقتصاد و تولید دانش بنیان و موضوعات مرتبط با آن، بازبینی و بررسی شده و در مواردی که یک مفهوم در جاهای مختلف اشاره شده، مهم‌ترین و کامل‌ترین آن‌ها انتخاب و آورده شده است. امید است این مجموعه مورد استفاده فعالان نظام علمی، فناوری و نوآوری کشور قرار گرفته و در آینده نیز توفیق تکمیل آن را با مجموعه بیانات آینده رهبر فرزانه انقلاب در این زمینه داشته باشیم.

بعون الله و فضله

معاونت علمی و فناوری رییس‌جمهور

شهریور ۱۳۹۱

بیانات مقام معظم رهبری
در دیدار جمعی از شرکتهای
و فعالان تولید دانش‌بنیان

(۱۳۹۱/۵/۸)

فصل اول:

بیانات مقام معظم رهبری در دیدار شرکت‌ها و فعالان

تولید دانش بنیان (هشتم مرداد ۱۳۹۱؛ نهم رمضان المبارک ۱۴۳۳)

در تاریخ هشتم مرداد ماه سال ۱۳۹۱ برای اولین بار دیدار شرکت‌ها و فعالان تولید دانش بنیان با مقام معظم رهبری و با حضور حدود ۵۰۰ نفر از نمایندگان شرکت‌های دانش بنیان تشکیل شد. مشروح سخنان ارزشمند رهبر فرزانه انقلاب به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

اولاً خیلی خوش آمدید دوستان، برادران، خواهران و مسئولان. من امیدوار هستم که این جلسه و جلسات مشابه این بتواند کمک کند به آن نیاز اساسی‌ای که امروز کشور ما دارد، که عبارت است از توسعه‌ی دانش، تحقیقات، فناوری و پرورش استعدادها و جاری شدن روزافزون محصول استعدادهای برجسته‌ی ملت ما در زندگی آحاد مردم در کشور.

جلسه‌ی امروز با هدف تقویت شرکت‌های دانش بنیان و به طور کلی نوآوری در دانش و فناوری و تقویت ورود محصولات این شرکت‌ها به بازار و مصرف، تشکیل شد. خوب، دوستان مطالب بسیار خوبی را بیان کردند. خوشبختانه در جلسه، مسئولین حضور دارند و پیشنهادهای را شنیدند. البته دوستانی که در قالب پیشنهاد صحبت کردند، برخی گلایه‌ها را هم مطرح کردند که به نظر من حق به جانب آنهاست. گلایه‌ها، گلایه‌های درستی است؛ برطرف شدن آنها هم با توجه به همین پیشنهادهای خواهد بود. خوب، مسئولین، اینجا حضور دارند؛

معاون محترم رئیس‌جمهور و برخی وزیران مرتبط با این مسائل و همچنین بعضی مسئولان دیگر در جلسه هستند و مطالب را شنیدند. آنچه که در این جلسه گفته شد، ان‌شاءالله و به توفیق الهی جمع‌بندی و دنبال هم خواهد شد. البته توقعاتی هم از دستگاه رهبری مطرح شد، که ما ان‌شاءالله همه‌ی آن‌ها را دنبال خواهیم کرد؛ چه آن چیزهایی که ارتباط به دستگاه‌های دولتی و اجرائی دارد - که ما باید تأکید کنیم - چه آن چیزهایی که به نحوی مرتبط با خود دستگاه رهبری است. ان‌شاءالله ما این‌ها را دنبال می‌کنیم. البته من نمونه‌هایی از پیشنهادها و انتظاراتی که دوستان مطرح کردند، اینجا یادداشت کردم؛ که به نظر من غالباً انتظارات درستی است و امیدواریم ان‌شاءالله به این‌ها رسیدگی شود. من به بعضی از این پیشنهادها و انتظارات هم اشاره خواهیم کرد.

بی‌پایان بودن سرمایه‌ی علم

آنچه که ما بر آن اصرار می‌ورزیم و تأکید می‌کنیم، این است که علم برای کشور، یک **سرمایه‌ی بی‌پایان و تمام‌نشدنی** است. اگر چرخه‌ی تولید علم در یک کشوری به راه افتاد، اگر استعدادی وجود داشت و به جریان افتاد، اگر ظرفیت‌ها شروع کرد به بروز و ظهور، آن وقت این دیگر منبع تمام‌نشدنی است. علم یک پدیده‌ی درون‌زاست؛ چیزی نیست که انسان برای آن ناچار و ناگزیر باشد وابسته شود. بله، اگر شما بخواهید علم حاضر و آماده را بگیرید، همین است؛ وابستگی دارد، احتیاج دارد، دست دراز کردن دارد؛ اما بعد از آنکه بنیان علمی در یک کشوری به وجود آمد، استعداد هم در آن کشور وجود داشت، آن وقت حالت چشمه‌های جوشان را پیدا می‌کند.

جدی گرفتن علم در بخش‌های مختلف تا رسیدن به اوج علمی

اگر ما بپردازیم به دنبال‌گیری تحقیق و علم و ژرف‌نگری و دانش‌پژوهی، اگر این مسئله در کشور همچنان که بحمدالله چند سالی است جدی گرفته شده و دنبال می‌شود، با همین شتاب، بلکه با انگیزه‌ی بیشتر و اهتمام بیشتر دنبال شود، بدون

تردید کشور به یک اوجی دست خواهد یافت. با توجه به واقعیاتی که ما مشاهده می‌کنیم و جلوی چشم ماست، این اوجگیری، این رسیدن به این تعالی مورد نظر و پیشرفت، به هیچ وجه خیال‌پردازانه نیست؛ واقع‌گرایانه است؛ تجربه‌ی این چند سال هم همین را نشان می‌دهد. در همین آمارهائی که داده شد، ملاحظه کردید که پیشرفت کشور در بخش‌های مهم و دانش‌های نو و مؤثر در زندگی، با فاصله‌ی چند سال، پیشرفت چشمگیری بوده است؛ این نشان‌دهنده‌ی این است که استعداد و ظرفیت و آمادگی هست. ما باید این مسئله را جدی بگیریم؛ یعنی به مسئله‌ی علم و **تکیه‌ی به علم در کشور اهمیت بدهیم**؛ یعنی این را اساس کار قرار بدهیم. حرف ما در این چند ساله همین است.

تولید ثروت به‌وسیله‌ی علم

اگر چنانچه علم در بخش‌های مختلف جدی گرفته شد، آن وقت این شرکت‌های دانش‌بنیان که **بر مبنای علم کار می‌کنند**، تولید می‌کنند و **ثروت‌آفرینی** می‌کنند، خواهند توانست بتدریج اقتصاد کشور را به شکوفائی واقعی برسانند.

عادت کشور به تحصیل ثروت از راه خام‌فروشی

تحصیل ثروت از راه فروش منابع تمام‌شدنی مثل نفت و امثال نفت، رونق نیست، پیشرفت نیست؛ این خودگول‌زدن است. ما در این دام افتادیم. باید اقرار کنیم، قبول کنیم که این یک تله است، یک دام است برای ملت ما. ما دچار **خام‌فروشی** شدیم. یک واقعیتی برای ما به ارث گذاشته شد، کشور هم به آن عادت داده شده است. البته در این سال‌ها سعی شده که یک مقداری این اعتیاد مضر برای کشور، کنار گذاشته شود، لیکن به طور کامل پیش نیامده. ما باید اول اعتقاد پیدا کنیم که باید کشور به جایی برسد که بتواند با اختیار، هرگاه اراده کرد، سرچاه‌های نفت خودش را ببندد؛ ما باید به این باور برسیم. این حالا مسئله‌ی نفت است. خام‌فروشی‌ها در بخش‌های مختلف مواد خام و معدنی همچنان وجود دارد؛ و این یکی از ضعف‌های ماست، یکی از مشکلات کشور ماست.

تقویت شرکت‌های دانش بنیان

ما اگر بخواهیم از این وضعیت نجات پیدا کنیم، بخواهیم به رشد اقتصادی حقیقی نائل شویم، راهش تکیه‌ی به علم است؛ این هم از راه **تقویت همین شرکت‌های دانش بنیان**، عملی است. ما باید به این سمت برویم. البته کارهایی که انجام گرفته، کارهای باارزشی است. گزارشی که معاون محترم رئیس جمهور دادند - که البته من اطلاع نسبتاً کاملی از آنچه که انجام گرفته، قبلاً در ضمن گزارش‌های مکتوب به دست آوردم - **بسیار دلگرم کننده** است؛ نشان‌دهنده‌ی این است که دستگاه‌های ما بحمدالله تلاش‌شان در این زمینه خوب است؛ منتها نگاه کنیم، ضعف‌ها را در بخش‌های مختلف شناسایی کنیم و سعی کنیم این ضعف‌ها را برطرف کنیم.

تبدیل وجه غالب اقتصاد کشور به اقتصاد دانش بنیان

اگر ما ان شاءالله بتوانیم **بنیانگذاری کارهای اقتصادی بر پایه‌ی دانش** را پیش ببریم و به وجه غالب اقتصاد کشور تبدیل کنیم، این نه تنها به کشور **قدرت اقتصادی** خواهد داد، بلکه **قدرت سیاسی** هم خواهد داد، **قدرت فرهنگی** هم خواهد داد. وقتی یک کشوری احساس کرد که با علم خود، با دانش خود می‌تواند زندگی خود را و ملت خود را اداره کند و به دیگر ملت‌ها خدمت برساند، احساس هویت می‌کند، احساس شخصیت می‌کند؛ این درست همان چیزی است که ملت‌های مسلمان امروز به آن احتیاج دارند. ملت ما قبل از انقلاب، سال‌های متمادی اسیر تضعیف روحیه‌ی خودباوری در میان خود بوده است. از آن وقتی که اول مسئولان دولتی، بعد بتدریج آحاد مردم چشم باز کردند و در مقابل پیشرفت خیره کننده‌ی علمی غرب میهوت شدند، بتدریج احساس کمبود، احساس حقارت، احساس خودکم‌بینی در این کشور و در میان ملت ما ترویج شد. خوشبختانه انقلاب همه چیز را دگرگون کرد؛ از جمله این حالت و این روحیه را دگرگون کرد. بنابراین **بنیانگذاری کارهای اقتصادی بر پایه‌ی دانش**، هم **موجب تقویت روحیه و شخصیت و هویت ملی** است، هم **قدرت سیاسی**. خود استقلال

و خوداتکائی در یک کشور، قدرت سیاسی می‌دهد؛ علاوه بر قدرت اقتصادی که خب، طبیعی است و وجود دارد.

تشویق نخبگان به تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان

آنچه که ما می‌خواهیم ان‌شاءالله بر این جلسه مترتب شود، به طور کلی دو چیز است: یکی **تشویق نخبگان و زبندگان** و اهل علم و اهل تحقیق به این که به سمت تشکیل این شرکت‌ها بروند و همچنین رساندن محصول این شرکت‌ها و این تحقیقات به بازار و در دسترس مردم قرار دادن و وارد کردن آن در چرخه‌ی تجارت است. این، غرض اول ماست. البته **هم‌افزائی علم و ثروت** و دارائی، تعریف ابتدائی این شرکت‌هاست. بنابراین اهل دانش و کسانی که اهل سرمایه‌گذاری‌های مالی هستند، همت کنند و این شرکت‌ها افزایش پیدا کند. حالا گفته شد که تا پایان برنامه، بیست هزار شرکت تشکیل خواهد شد؛ لیکن تصور من این است که بیش از این بایستی ما در کشور به رقم شرکت‌های دانش‌بنیان اهتمام بورزیم. **البته کمیت و کیفیت آن‌ها با هم دیده شود؛** که حالا مسئله‌ی کیفیت، مسئله‌ی دیگری است.

برطرف کردن مشکلات شرکت‌های دانش‌بنیان

هدف دوم این است که مشکلات این شرکت‌ها ان‌شاءالله برطرف شود. مشکلاتی وجود دارد - **مشکل نقدینگی** هست، مشکل کمک‌های گوناگون معنوی هست؛ که در این پیشنهادها وجود داشت - دولت می‌تواند این مشکلات را برطرف کند. همین بخش‌هایی که مرتبط با این قضیه هستند؛ چه **معاونت محترم ریاست جمهوری**، چه وزارت‌های محترم صنایع و علوم و بهداشت و درمان و جهاد کشاورزی و وزارت‌هایی که با این قضایا ارتباط پیدا می‌کنند، می‌توانند همکاری کنند، تقسیم مسئولیت کنند، حدود وظایف هر بخشی را تعیین کنند و مشکلات را برطرف کنند.

مشکل تامین منابع مالی

از جمله‌ی چیزهائی که اینجا گفته شد و به نظر من درست هم هست، این است که این سیستم‌های سنتی قدیمی **اعتبارشناسی**، از جمله از سوی بانک‌ها و مراکز پولی، نسبت به این شرکت‌ها نگاهشان را عوض کنند. **مشکل نقدینگی**، مشکل مهم این شرکت‌هاست.

مساله خطرپذیری

از جمله‌ی چیزهائی که گفته شد - که به نظر ما درست هم هست - مسئله‌ی **لحاظ خطرپذیری** در این شرکت‌هاست؛ چون اگر چنانچه در این شرکت‌ها خطرپذیری نباشد و آمادگی برای مواجهه‌ی با ریسک وجود نداشته باشد، کار پیش نخواهد رفت. البته راههائی وجود دارد برای اینکه زیان این خطرها، اصل موجودیت این شرکت‌ها را تهدید نکند؛ مثل **بیمه‌های مخصوص** و مشخصی که برای این کار باید پیش‌بینی شود؛ که این هم کار دستگاه‌های دولتی است.

لزوم رصد اختراعات

یک مسئله‌ی مهم این است که دستگاه‌های دولتی ما اختراعات و ثبت **اختراعات را رصد کنند** و خود آن‌ها به سراغ صاحبان اختراعات و نخبگان فکری بروند و از آن‌ها بخواهند که همکاری کنند، کمک کنند، تا آن‌ها بتوانند بیابند در ایجاد یک شرکت دانش بنیان در آن بخش مورد نظر سهیم شوند. دستگاه‌های ما ننشینند که مخترعان به آن‌ها مراجعه کنند، کار بیفتد توی پیچ و خم‌های اداری و بوروکراسی و مشکلاتی که وجود دارد؛ این‌ها یقیناً شوق‌ها و استعدادها را تضعیف خواهد کرد. آنطور که من گزارش دارم، خارجی‌ها دارند، استعدادهای موجود کشور ما را رصد می‌کنند؛ هر جایی که به دردشان می‌خورد، می‌آیند سرمایه‌گذاری می‌کنند و می‌برند. خوب، استعداد انسانی، نیروی انسانی، ارزشمندترین موجودی یک کشور است.

نباید اجازه بدهیم، نباید بگذاریم، «نگذاشتن» هم به این شکل منطقی است که

ما زمینه را فراهم کنیم، آماده کنیم، تشویق کنیم، دستگیری کنیم، آن‌ها را وادار کنیم، آن‌ها را وارد میدان کنیم که مشغول بشوند، دلگرم بشوند؛ آن وقت در آن صورت، این همان چشمه‌ی جوشانِ تمام‌نشدنی خواهد بود که پیش می‌آید.

اجرای قانون حمایت از شرکتهای دانش بنیان

از جمله‌ی مطالبی که گفته شد و درست هم هست، همین مسئله‌ی اجرای قانون حمایت از شرکتهای دانش بنیان است که دو سه سالی است تصویب شده. دولت لایحه‌ای داد، مجلس هم تصویب کرد. البته آئین‌نامه‌ی اجرائی آن هنوز تصویب نشده، ابلاغ نشده؛ این کار باید سریع انجام بگیرد. ان شاءالله مسئولین دولتی که اینجا تشریف دارند، این را دنبال کنند. برای این کار مبلغی هم در نظر گرفتند، ایجاد صندوقی هم تصویب و آماده شد. اگر ان شاءالله آن قانون به کار بیفتد، قطعاً به پیشرفت و توسعه‌ی شرکتهای دانش بنیان کمک خواهد کرد.

توجه بیشتر به شرکتهای دانش بنیان خصوصی

نکته‌ی دیگری که مورد اشاره قرار گرفت - که البته در ذهن من هم بود و در گزارش‌هایی که به ما داده‌اند، مورد توجه بود - این بود که در کمک‌های مالی و پشتیبانی‌ها، شرکتهای دولتی سهم بیشتر را نبرند که بخش خصوصی و شرکتهای غیردولتی پشت در بمانند. اینجا هم من دیدم بعضی از دوستان همین تذکر را دادند؛ در گزارش‌های ما هم همین نکته مورد توجه قرار گرفته. کاری کنیم که بخش خصوصی در زمینه‌ی شرکتهای دانش بنیان بتواند به معنای واقعی کلمه روی پای خودش بایستد و رشد کند. اگر چنانچه در این زمینه بخش خصوصی رشد پیدا کرد، به نظر ما منافعش برای کشور بسیار زیاد خواهد بود. دولت نقش حمایت کننده‌ی خودش و هدایت کننده‌ی خودش و کمک کننده‌ی خودش را خواهد داشت؛ لیکن در عرصه، محور حرکت، بخش خصوصی خواهد بود. این هم یکی از نکاتی است که مورد توجه است.

ایجاد بانک اطلاعات

یکی از چیزهای مهمی که وجود دارد، **بانک اطلاعات** است. یکی از فواید این جلسه همین است که کسانی می‌آیند اطلاعاتی را در اختیار جمعی از نخبگان و زبندگان و مسئولان می‌گذارند؛ این کار بایستی عمومیت پیدا کند. باید بانک اطلاعات وجود داشته باشد؛ ما داشته‌های خودمان را بدانیم، نداشته‌ها را هم بدانیم؛ چیزهایی که مورد نیاز ماست. بخصوص بعضی از بخش‌های دولتی که اینجا از آن‌ها اسم آوردند - مثل نفت، مثل دفاع، مثل کشاورزی - این‌ها نیازهای بسیار زیادی دارند؛ که اگر چنانچه این نیازها برای تشکیل دهندگان شرکت‌های دانش بنیان معلوم بشود، کسانی که از لحاظ سرمایه‌گذاری علمی و سرمایه‌گذاری پولی آماده هستند، می‌توانند سراغ این نیازها بیایند و این نیازها را برطرف کنند. پس تشکیل بانک اطلاعات و در معرض گذاشتن اطلاعات لازم برای همه، چیز بسیار لازمی است.

یک نکته‌ی دیگر هم این است که شرکت‌های دانش بنیان در عرصه‌های مختلف کشور می‌توانند فعال شوند؛ چند عرصه‌ی محدود را برای این کار نگذارند؛ در همه‌ی مواردی که نیاز وجود دارد، این استعدادها به کار بیفتند و ان شاء الله این شرکت‌ها بتوانند نقش ایفاء کنند.

نقش اقتصاد مقاومتی در پیشرفت ایران

آنچه که من به طور خلاصه در پایان مطالبم می‌خواهم عرض کنم، این است که هم دانشگاه‌ها، هم دستگاه‌های دولتی، هم آحاد مردمی که خوشبختانه توانائی و استعداد این کار را دارند، چه از لحاظ علمی، چه از لحاظ توانائی‌های مالی، باید تلاش کنند مسئولیت زمان خود و مقطع تاریخی حساس خود را بشناسند و به آن عمل کنند. این که ما عرض کردیم «**اقتصاد مقاومتی**»، این یک شعار نیست؛ این یک واقعیت است. کشور دارد پیشرفت می‌کند. ما افق‌های بسیار بلند و نویدبخشی را در مقابل خودمان مشاهده می‌کنیم. خب، بدیهی است که حرکت به سمت این افق‌ها، معارض‌ها و معارضه‌هایی هم دارد. بعضی از این معارضه‌ها انگیزه‌های اقتصادی دارد،

بعضی انگیزه‌های سیاسی دارد؛ بعضی منطقه‌ای است، بعضی بین‌المللی است. این معارضه‌ها در مواردی هم منتهی می‌شود به همین فشارهای گوناگونی که مشاهده می‌کنید؛ فشارهای سیاسی، تحریم، غیر تحریم، فشارهای تبلیغاتی - این‌ها هست - لیکن در لابه‌لای این مشکلات، در وسط این خارها، گام‌های استوار و همت‌ها و تصمیم‌هائی هم وجود دارد که بناست از وسط این خارها عبور کند و خودش را به آن نقطه‌ی مورد نظر برساند؛ وضع کشور الان اینجوری است.

به هیچ وجه ما در بن‌بست نیستیم؛ به هیچ وجه با مشکلاتی که ما را از تصمیم به ادامه‌ی راه باز بدارد، مواجه نیستیم؛ چنین مشکلاتی وجود ندارد. بله، مشکلات هست؛ اما همه‌ی این مشکلات، کوچکتر از تصمیم و اراده و هدف‌ها و آرمان‌های این ملت و این کشور است. در بستر نرم و راحتی نمیخواهیم بخوابیم و تکیه بزنییم و استراحت کنیم؛ نه، وسط میدانیم؛ اما این میدان، یک میدان دشوار و در عین حال شوق‌آفرین است؛ مثل میدان ورزش و مسابقات ورزشی. در میدان‌های مسابقات ورزشی خستگی هست، دلهره هم هست، اما شوق‌آفرین است. هیچ ورزشکاری از حضور در میدان مسابقه‌ی ورزشی امتناع نمی‌کند؛ بلکه با شوق می‌رود آنجا. این کار زحمت هم دارد - فشار جسمی، فشار عصبی - در عین حال ورزشکاران می‌روند. وضعیت ما اینجوری است. عرصه، عرصه‌ی حرکت عمومی و ماندگار تاریخی ملت است. از لحاظ تاریخی، حرکت امروز ما یک حرکت ماندگار است. یعنی سرنوشت ایران را امروز ملت ما شاید برای قرن‌ها دارند رقم می‌زنند و معین می‌کنند. همیشه چنین موقعیتی پیش نمی‌آید؛ در همه‌ی مقاطع تاریخی، این وضعیت پیش نمی‌آید؛ در زمان ما خوشبختانه پیش آمده. این انقلاب، کشور را و ملت را در معرض یک حرکت مؤثر ماندگار طولانی و تاریخی قرار داده.

شرکت‌های دانش بنیان: از بهترین مظاهر اقتصاد مقاومتی

خب، ما باید هر کدام نقش خودمان را بشناسیم و آن را ایفاء کنیم. یکی از بخش‌های ما، اقتصاد است و خاصیت اقتصاد در یک چنین شرائطی،

اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی اقتصادی که همراه باشد با مقاومت در مقابل کارشکنی دشمن، خیانت دشمن؛ دشمنانی که ما داریم. به نظر من یکی از بخش‌های مهمی که می‌تواند این اقتصاد مقاومتی را پایدار کند، همین کار شماسست؛ همین شرکت‌های دانش بنیان است؛ این یکی از بهترین مظاهر و یکی از مؤثرترین مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی است؛ این را باید دنبال کرد.

آینده ان شاء الله آینده‌ی روشنی است. امیدواریم خداوند متعال به همه‌ی شماها توفیق بدهد؛ به مسئولین محترم و عزیز ما هم ان شاء الله توفیق بدهد که بتوانند نقش خودشان را ایفاء کنند؛ شما هم نقش خودتان را ایفاء کنید و این پیشنهادهائی هم که در اینجا مطرح شد، ان شاء الله همه در خارج محقق شود و به آن‌ها عمل شود. غالب این پیشنهادهای، پیشنهادهای خوبی است؛ ان شاء الله این پیشنهادهای بررسی و به آن‌ها عمل شود. از خداوند متعال توفیق همه‌ی شما را مسئلت می‌کنیم و امیدواریم فردای ملت ایران از امروز و دیروز او بمراتب بهتر باشد.

والسّلام علیکم و رحمة الله و برکاته

بیانات مقام معظم رهبری درباره
جایگاه و فعالیت‌های معاونت
علمی و فناوری رییس جمهور

فصل دوم:

بیانات مقام معظم رهبری درباره جایگاه و فعالیت‌های معاونت علمی و فناوری رییس جمهور

در فصل دوم، بخش‌هایی از بیانات مقام معظم رهبری درباره جایگاه و فعالیت‌های معاونت علمی و فناوری رییس جمهور آورده می‌شود. مرور این بیانات نشان‌دهنده تأکید ایشان به جایگاه این معاونت در مجموعه دولت برای پیگیری موضوعات فرابخشی نظام علمی و فناوری و نوآوری کشور همچون ارتباط صنعت و دانشگاه و حل مشکلات شرکت‌های دانش‌بنیان است.

تشکیل معاونت علمی و فناوری رییس جمهور، یادآور تشکیل «نهادهای انقلابی» در دهه اول انقلاب اسلامی است؛ نهادهایی که با دستور مستقیم حضرت امام (ره) تشکیل شدند و هر کدام بخش‌هایی از خلأهای موجود را در ساختارهای اجرایی نظام اسلامی پر نمودند. مقام معظم رهبری نیز در طول ۲۰ سال گذشته بارها به رؤسای محترم جمهور، لزوم تشکیل ساختاری در سطح ریاست جمهوری را متذکر شده بودند که متمایز از فعالیت‌های مرسوم دستگاه‌های اجرایی و وزارتخانه‌ها، فعالیت‌هایی انجام دهد که الحمدالله در دولت نهم این خواسته محقق شد و معاونت علمی و فناوری رییس جمهور مشابه همان «نهادهای انقلابی اول انقلاب» تاسیس شد.

لزوم وابستگی دفتر ارتباط علم و صنعت به ریاست جمهوری
دفتر ارتباط علم و صنعت که من در دوره‌ی این پانزده، شانزده سال اخیر، با دو نفر از رؤسای محترم جمهور این را در میان گذاشتم و تأکید و اصرار کردم؛ اما نشد. باید این دفتر را راه بیندازید. این کارهای اساسی مهم، بین بخشی است؛ یعنی حتماً باید وابسته‌ی به **دفتر ریاست جمهوری** باشد؛ نمی‌تواند به وزارت علوم یا وزارت آموزش و پرورش یا بقیه‌ی بخش‌ها وابسته باشد. این باید حتماً زیر نظر **دستگاه ریاست جمهوری** باشد و آنجا اداره بشود.^۱

معاونت علمی و فناوری، جزو برکات دولت

ارتباط دانشگاه و صنعت که این هم جزو شعارهای حتمی و قطعی‌ای بوده است که بنده از سه، چهار سال قبل از این مطرح کردم. خوشبختانه در این دولت، معاونت مخصوصی به نام «**معاونت علمی**» برای کارهای علمی بوجود آمد که این **جزو برکات این دولت** است و اتفاقاً یکی از همشهریان خود شما در این معاونت مشغول کار است. به نظر من این **معاونت، معاونت مبارکی** است و کارهای بسیار مهم و خوبی را می‌تواند انجام بدهد. با کمک این **معاونت**، آقایان دو وزیر - هم در شورای عالی انقلاب فرهنگی، هم در دولت - مطالبه کنند، تا مدیران بتوانند سائل را برای این معنا فراهم بکنند.^۲

عدم امکان اتصال دانشگاه و صنعت جز در ریاست جمهوری
 بعد از انتخاب مجدد آقای خاتمی، در یک جلسه مفصل با ایشان صحبت کردم؛ بعداً در جلسه دیگری ایشان باز در همان زمینه مطالبی گفتند. من می‌گویم غیر از کارهایی که معمولاً شما در وزارتخانه‌ها انجام می‌دهید - به قول فرنگی‌مآبها، کارهای روتین - چند کار عمده را انتخاب کنید و تصمیم بگیرید که این دولت آن‌ها را راه بیندازد. من در آن موقع به ایشان سه نکته را عرض کردم:....
 سومین نکته‌ای که گفتم، **وصل کردن دانشگاه و صنعت کشور** به یکدیگر

۱. بیانات در دیدار با اعضای هیات دولت؛ ۱۳۸۵/۶/۶

۲. بیانات در دیدار استادان دانشگاه‌های استان خراسان؛ ۱۳۸۶/۰۲/۲۵

بود؛ که این کار جز در دفتر رئیس جمهوری، در جای دیگر امکانپذیر نیست و من خواهش می‌کنم که این کار را هر چه زودتر انجام دهید. البته وزارت علوم و وزارت صنایع، هر کدام نقش خود را خواهند داشت؛ اما این اتصال باید در دفتر رئیس جمهوری و زیر نظر شخص ایشان باشد. باید یک نفر مورد اعتماد و آشنای با علم و صنعت - که ایشان مرحوم دکتر ابتکار را برای این کار در نظر گرفته بودند، که نشد - به دفتر رئیس جمهور بیاید و دانشگاه را به صنعت کشور وصل کند. این کار، هم صنعت کشور را جهش خواهد داد، هم سدّی را که جلو جوی آب علم کشور را گرفته - آزمایشگاه ندارند، کارگاه ندارند - یکباره بر خواهد داشت و حرکت عظیمی به وجود خواهد آمد. هر دو طرف تشنه‌اند. در نهایت، کمک مالی هم به صنعت کشور می‌شود.^۱

کارهای فراتر از یک وزارتخانه

من سال‌ها پیش - قبل از دولت آقای خاتمی - به رئیس‌جمهور وقت گفتم دفتری درست کنید که به مسائل ارتباط دانشگاه با صنعت بپردازد..... در زمان دولت کنونی هم - دولت آقای خاتمی - به ایشان یکی، دو مرتبه گفتم، که کارهایی هم انجام داده‌اند؛ منتها کافی نیست. باید..... زیر نظر ریاست جمهوری باشد؛ چون بهترین جا آن جاست. الان شنیده‌ام که بعضی از دستگاه‌ها کارهایی می‌خواهند بکنند، لکن هیچ‌جا برای این کار مناسبتر از دستگاه ریاست جمهوری نیست؛ حتی دستگاه وزارتی هم برای این کار کافی نیست؛ چون این کار فراتر از کار یک وزارتخانه است.

همان‌طور که شماها گفتید، برخی از مسائل شما به وزارت علوم، بعضی به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بعضی به وزارت آموزش و پرورش، احیاناً بعضی به وزارت ارشاد و بعضی هم به وزارتخانه‌های دیگر مثل صنایع و نفت ارتباط پیدا می‌کند. یکی از دوستان، پتروشیمی را مثال زدند؛ کاملاً درست است. بله، من اطلاع دارم که برخی از نخبگان به وزارت نفت رفته‌اند؛ منتها آن کاری که باید از آن‌ها خواسته شود، خواسته نشده و آن استفاده‌ی لازم صورت نگرفته است. به‌رحال، مرکزی برای

۱. بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیأت دولت؛ ۱۳۸۰/۰۶/۰۵

جمع کردن این امور لازم است. تا آن مرکز بتواند با نگاه صحیح، درست، مستمر و بخصوص غیرسیاسی، که هیچ آلوده به نگاه‌های سیاسی و اهداف سیاسی نشود، مسأله‌ی نخبگان را به عنوان مسأله‌ی مستقل در کشور دنبال کند. آن وقت، طبعاً همه‌ی این مسائلی که شما گفتید، در آن جا می‌گنجد؛ یعنی اول شناسایی استعدادها، بعد پرورش آن‌ها و آن‌گاه هدایت استعدادها به سمت کارهای لازم و مناسب^۱

معاونت علمی و فناوری، یک اصلاح ساختاری

بودجه‌ی تحقیقات هم حقیقتاً یکی از آن نقاط ضعف ماست. من گاهی که با دانشگاهی‌ها و اساتید و مسؤولین بخش‌های علمی کشور مواجه می‌شوم، این مسأله‌ی بودجه تحقیقات را مطرح می‌کنند. سه، چهار سال است که مرتب به ما گفته‌اند بناست به سه درصد بودجه برسد؛ اما حالا مثلاً با شش دهم درصد یا هفت دهم درصد داریم پیش می‌رویم و کار می‌کنیم! واقعاً خیلی کم است. هم‌ا‌ش وعده می‌دهند آقا بهتر خواهد شد و نمی‌دانم چه خواهد شد؛ اثری هم دیده نمی‌شود. بودجه‌ی تحقیقات را حقیقتاً زیاد کنید؛ به جاهای دیگر فشار بیاورید، ولی این را پیش ببرید. این **معاونت علمی و تحقیقی‌ای** که بحمدالله اخیراً در **ریاست جمهوری** تشکیل شد، این از آن کارهای بسیار مهم است - یکی از کارهای ساختاری همین است - به آن‌ها میدان بدهید، راه را باز کنید، کمک کنید و از آن‌ها مطالبه کنید و بخواهید؛ آن‌ها می‌توانند این کارها را پیش ببرند. یکی هم این مسأله است.^۲

توجه معاونت علمی رئیس‌جمهور به محققین

راجع به آن مسائل مربوط به دانشجویها و محققین دانشگاهی که گفته شد و اینکه توجهی به آن‌ها نمی‌شود، بودجه‌ای صرف نمی‌شود، من این نهاد تازه‌بنیاد **معاونت علمی رئیس‌جمهور** را - که بسیار **نهاد خوبی** است و مرجع همین جور چیزهاست؛ کارهای خوب و بزرگی هم انجام داده‌اند - به شما یادآوری می‌کنم که به نظر من به آن باید توجه کرد؛ به آن مراجعه کرد.^۳

۱. بیانات در دیدار با جوانان نخبه و دانشجویان؛ ۱۳۸۳/۷/۵

۲. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت؛ ۱۳۸۶/۰۶/۰۴

۳. بیانات در دیدار برگزارندگان استان کردستان؛ ۱۳۸۸/۰۲/۲۴

کمک معاونت علمی و فناوری به حل مسایل کشور

یک سفارش دیگر - که تأکید کرده‌ام، باز هم تأکید می‌کنم - مسأله‌ی علم و فناوری است. که خب، خوشبختانه این معاونت خوبی که تشکیل شد، خیلی کمک می‌کند و باز هم همچنان به این مسأله توجه شود؛ این پایه است و جزو آن چیزهای ریشه‌ای و جزو کارهای اساسی در کشور است. اگر ما بتوانیم این پایه را بالا ببریم، خیلی چیزها را می‌شود بر این پایه بنا کرد.^۱

لزوم ایجاد سازوکار تشکیلاتی خاص

گفته شد در مورد حمایت از نخبگان، کم کاری صورت می‌گیرد. باید توجه داشته باشید که در همه کار، از جمله در این کار، ساز و کار تشکیلاتی و اداری نقش مهمی دارد. این نه به معنای گم شدن در هفت توی بروکراسی و دیوان سالاری است، بلکه به معنای بودن تشکیلات، بودن مسئول و وجود یک مرکز فکر است؛ و این به نظر ما در یکی دو سال اخیر به بهترین وجهی انجام گرفته است. یعنی در سطح معاونت رئیس جمهور، یک دانشگاهی برجسته را گذاشته‌اند و آنطوری که من گزارش دارم و تا حدود زیادی اطلاع دارم، کارهای خوبی دارد انجام می‌گیرد؛ منتها من در خلال حرف‌های شما جوان‌ها - مثل دوره‌ی جوانی خودمان - می‌شنوم که این کار را سریعاً انجام دهید. این «سریعاً»، همه جا قید درستی نیست. بعضی از کارها طبیعتش طبیعت سرعت نیست. اگر دچار سرعت شد، دچار اشکال خواهد شد. باید بگذاریم کار با طبیعت خود انجام بگیرد.^۲

توجه به موضوعات بین رشته‌ای

مطالبی که دوستان گفتند، بعضی از این‌ها البته مربوط به مسائل نخبگان است - که به بنیاد نخبگان مربوط می‌شود - بعضی فراتر از مسئله‌ی نخبگان است، .... بعضی از حضرات مسئولین هم اینجا حضور دارند، که این مطالب مورد

۱. دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت؛ ۱۳۸۷/۰۶/۰۲

۲. بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های شیراز؛ ۱۳۸۷/۰۲/۱۴

توجه آن‌ها قرار خواهد گرفت. بنابراین **بعضی از این‌ها فراتر از مسئله‌ی نخبگان است**؛ مربوط به مسئله‌ی علم است، مربوط به پیشرفت علم است. در این زمینه‌ها نکاتی گفته شد که به نظر من این‌ها بسیار درست بود. یک چیزهایی هم جنبه‌های اجرائی دارد، که این باز مربوط می‌شود به خانم سلطانخواه، به **حیث معاونت علمی رئیس جمهور**. البته ایشان درست می‌گویند؛ این کار شبیه رشته‌های بین‌رشته‌ای دانشگاه است؛ **یک کار بین‌رشته‌ای است** و به نحوی به همه ارتباط پیدا می‌کند. باید دستگاه‌های مختلف هم به ایشان کمک کنند. من شنیده‌ام - نه از گزارش‌های رسمی؛ از گزارش‌های غیر رسمی اطلاع دارم و شنیده‌ام - که **کارهای خیلی خوبی انجام گرفته یا ان شاء الله در شرف انجام است**، که امیدواریم خروجی آن‌ها را مشاهده کنیم.^۱

لزوم ارتقای مدیریت منابع مالی

البته این سرمایه‌گذاری‌ها باید با ارتقاء مدیریت هم همراه باشد؛ من این را بخصوص به مسئولین محترم دولتی تأکید می‌کنم. اگر ما منابع مالی را افزایش هم بدهیم، توزیع هم بکنیم، سرریز هم بکنیم، پخش هم بکنیم، اما **ارتقاء مدیریت** در این بخش وجود نداشته باشد، منابع مالی هدر خواهد رفت. در دانشگاه‌ها، در مجموعه‌ی علمی کشور، در همین **بخش معاونت علمی رئیس جمهور**، ارتقاء مدیریت لازم است. این مراکز دولتی‌ای که با مسئله‌ی علم و دانشگاه ارتباط پیدا می‌کند، حتماً باید ارتقاء مدیریتی پیدا کند و البته سرمایه‌گذاری هم بکند.^۲

آسان‌سازی روند بررسی طرح‌ها

با توجه به استعدادهای فراوان در کشور، **معاونت علمی ریاست جمهوری** باید بگونه‌ای برنامه‌ریزی کند که با **آسان‌سازی روند اداری بررسی طرح‌ها**، نحوه‌ی دریافت مساعدت‌ها با سرعت انجام شود. همچنین **اطلاع‌رسانی مناسب** در خصوص نوآوری‌ها در عرصه علمی و فناوری و جلوگیری از موازی کاری لازم است.^۳

۱. بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی (۱۳۹۰/۷/۱۳)

۲. بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی (۱۳۹۰/۷/۱۳)

۳. بازدید رهبر انقلاب از نمایشگاه فناوری و نوآوریهای علمی در حسینیه امام خمینی (ره)؛

حضور جوانان نخبه در معاونت علمی و فناوری

در زمینه‌ی نخبه‌ها، یک وظیفه متوجه دولت است، یک وظیفه متوجه نخبه‌هاست. وظیفه‌ی دولت همین چیزهائی است که آقای دکتر واعظ زاده - معاون محترم رئیس جمهور عزیزمان - گفتند. این‌ها وظائف دولت است، باید هم انجام بگیرد، من هم تأکید می‌کنم و دنبالگیری خواهیم کرد ان شاءالله. خوشبختانه، جهتگیری دولت هم همین هست که این‌ها به نتیجه برسد. این که شماها گفتید که نخبه‌ها در بنیاد نخبگان و مراکز گوناگون باشند، این حتماً باید تحقق پیدا کند. الان هم می‌خواهم بگویم همین‌جور است. همین آقایانی که امروز بنیاد نخبگان و این معاونت علمی را می‌چرخاند، از جوان‌های نخبه‌ی مايند. این‌ها با شماها از لحاظ سنی خیلی فاصله ندارند و جزو همین نخبه‌هايند که الحمدلله حالا آمده‌اند روی کار و توانسته‌اند تا معاونت رئیس جمهور و تشکیل معاونت علمی و بنیاد نخبگان بالا بیايند و این کارهای عظیم را همین شما جوان‌های نخبه هستيد که در واقع داريد انجام می‌دهيد. بعد از این هم همین‌جور پیش برود.^۱

حل مشکلات شرکت‌های دانش بنیان

مشکلات این شرکت‌ها ان شاءالله برطرف شود. مشکلاتی وجود دارد - مشکل نقدینگی هست، مشکل کمک‌های گوناگون معنوی هست؛ که در این پیشنهادها وجود داشت - دولت می‌تواند این مشکلات را برطرف کند. همین بخش‌هائی که مرتبط با این قضیه هستند؛ چه معاونت محترم ریاست جمهوری، چه وزارت‌های محترم صنایع و علوم و بهداشت و درمان و جهاد کشاورزی و وزارت‌هائی که با این قضایا ارتباط پیدا می‌کنند، می‌توانند همکاری کنند، تقسیم مسئولیت کنند، حدود وظائف هر بخشی را تعیین کنند و مشکلات را برطرف کنند.^۲

گزارش‌های دلگرم کننده

البته کارهایی که انجام گرفته، کارهای باارزشی است. گزارشی که معاون محترم رئیس جمهور دادند - که البته من اطلاع نسبتاً کاملی از آنچه که انجام گرفته، قبلاً در ضمن گزارش‌های مکتوب به دست آوردم - بسیار دلگرم کننده است؛ نشان دهنده‌ی این است که دستگاه‌های ما بحمدالله تلاششان در این زمینه خوب است؛ منتها نگاه کنیم، ضعف‌ها را در بخش‌های مختلف شناسائی کنیم و سعی کنیم این ضعف‌ها را برطرف کنیم.^۱

پیگیری نقشه جامع علمی کشور

یک مطلب راجع به علم و دانشگاه و این‌هاست. اولاً از دوستان مسئولی که اینجا تشریف دارند - دوستان شورای عالی انقلاب فرهنگی، دبیرخانه، آقای دکتر مخبر و بقیه‌ی دوستان؛ دوستان معاونت علمی، آقای دکتر واعظ زاده و همچنین دوستانی که در وزارت‌ها هستند یا برادرانی که از مجلس اینجا هستند - خواهش می‌کنم این توصیه‌هایی را که این چند نفر برادران یا خواهران در زمینه‌ی مسائل دانشگاه یا پژوهش و این ردیف مسائل، بیان کردند، این‌ها را یادداشت کنند، تعقیب کنند، روی آن‌ها تأمل کنند. عرض نمی‌کنیم که بگوئیم مسائلی که امروز مطرح شد، تا حالا رسیدگی نشده یا این‌ها بار اولی است که مطرح می‌شود. نه، معلوم است. نقشه‌ی جامع علمی که چند نفر از دوستان اینجا گفتند، چند سال است مطرح شده، در معاونت علمی بررسی شده، به شورای عالی انقلاب فرهنگی آمده. البته هنوز چیز مصوبی در اختیار مسئولین قرار نگرفته؛ فقط بحث شده..... پیداست که ما همه‌ی تلاشی که در باب نقشه‌ی جامع علمی تا حالا کردیم، تلاش‌هایی بوده که نیمه‌کاره است..... پیداست که ما باید کار را سریعتر کنیم، دنبالگیری کنیم، جدیتر به این مسئله پردازیم.^۲

۱. بیانات در دیدار جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکت‌های دانش بنیان؛ ۱۳۹۱/۵/۸

۲. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۸۸/۶/۸

لزوم هماهنگی کامل بخش‌های مرتبط

یکی از ضعف‌ها ناهماهنگی‌هاست؛ در بخش‌های مرتبط با دانش و علم و فناوری، بایستی **هماهنگی کامل** بوجود بیاید. ما مسئله‌ی ارتباط صنعت و دانشگاه را مطرح کردیم - که خب، الحمدلله در این زمینه دارد کار می‌شود و بیشتر هم کار خواهد شد؛ حالا مسئولین مطالبی هم درباره‌ی ارتباط نخبگان با مراکز تحقیقاتی یا با صنایع و امثال این‌ها، با ما در میان گذاشتند که مژده‌بخش است و ان‌شاءالله در وقت خودش به شما گفته خواهد شد و اطلاع خواهند داد - لیکن هماهنگی بین خود مراکز علمی خیلی لازم است؛ یعنی دو وزارت علوم و بهداشت با همین **معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور** و بنیاد نخبگان و سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی و هر بخشی از بخش‌ها که در این زمینه‌ها همکاری می‌کنند، یک ارتباط و همکاری و هم‌افزایی دائم لازم است که مبادا این‌ها کار هم را خنثی نکنند یا حلقه‌های مفقوده و خلأهایی در این زمینه - از قبیل همین که یک خانمی راجع به مشکل جوان‌های خوارزمی بیان کردند - بوجود بیاید.^۱

افزایش بودجه‌های پژوهشی

باید به مسئله‌ی تحقیق و علم و فناوری توجه کرد. که حالا ما در آن جلسه‌ای که تقریباً دو هفته‌ی پیش با رؤسای دانشگاه‌ها داشتیم، من گزارشی داشتم که بودجه‌ی تحقیقاتی از آنچه که در برنامه در نظر گرفته شده و ما تصور میکردیم که درصدی پیش رفته، تنزل کرده است! حالا در گزارش‌ها من شنیدم: «برای کار تحقیقات داریم تلاش می‌کنیم»؛ نه، طبق آن گزارش من گفتم به شش‌دهم درصد رسیده، بنابراین بودجه‌ی تحقیقاتی‌مان کمتر شده است؛ ما باید به یک‌ونیم درصد می‌رسیدیم و تا آخر برنامه این بودجه باید به سه درصد برسد؛ نه فقط به یک و نیم درصد نرسیدیم، بلکه از یک درصد هم پایین‌تر رفته است! یا مثلاً بنیاد نخبگان که من آن روز هم گفتم و اعتراض کردم؛ این اعتراض به نظر من مهم است، باید به این برسید. یا صندوق حمایت از پژوهشگران؛ این

۱. بیانات در دیدار نخبگان جوان دانشگاهی؛ ۱۳۸۷/۶/۵

صندوق حمایت از پژوهشگران و این سبک کارها، با اصرار و تأکید متوالی چند ساله‌ی ما در دولت‌های قبلی به وجود آمده است؛ این‌ها را نباید متوقف کرد؛ این‌ها کارهای بسیار لازم و مهمی است.^۱

---

۱. بیانات در دیدار با اعضای هیات دولت؛ ۱۳۸۵/۶/۶

سایر بیانات مقام معظم رهبری
در موضوع تولید دانش بنیان و
تجاری‌سازی

فصل سوم:

سایر بیانات مقام معظم رهبری در موضوع تولید دانش‌بنیان

در فصل سوم، سایر بیانات مقام معظم رهبری در موضوع تولید دانش بنیان انتخاب و آورده شده است. برای تهیه این فصل، کلیه سخنرانی‌های ایشان در سال‌های اخیر بازبینی و بررسی شده و در مواردی که یک مفهوم در سخنرانی‌های مختلف اشاره شده، مهم‌ترین و کامل‌ترین آن‌ها انتخاب و آورده شده است.

اقتدارآفرینی علم و فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان، تکمیل چرخه‌ی علم، فناوری و ثروت، خوداتکایی و خودکفایی در علم و صنعت، اقتصاد مقاومتی، تولید ملی، رابطه‌ی صنعت و دانشگاه از جمله موضوعاتی هستند که در این فصل به آن‌ها پرداخته می‌شود.

تولید دانش بنیان، تجاری سازی و تکمیل چرخه علم، فناوری و ثروت

تولید دانش بنیان؛ مهم ترین بخش اقتصاد کشور

من امسال را «سال جهاد اقتصادی» اعلام کرده‌ام. این معنایش این است که ملت ایران در این برهه‌ی از زمان، جهادش به طور عمده در عرصه‌ی اقتصاد است. امروز ما آمدم این منطقه را از نزدیک بازدید کردیم. این منطقه، یک منطقه‌ی اقتصادی است که متکی است به تولید؛ و برای اقتصاد یک کشور، مهمترین بخشی که می‌تواند یک شکوفائی پایدار را به وجود بیاورد، تولید است؛ بخصوص آن بخش اقتصاد تولیدی‌ای که متکی است به دانش، متکی است به علم؛ اینجا اینجور است؛ هم اقتصادی است، هم تولیدی است، هم علمی است؛ دانش بنیان است. این، شایسته‌ی ملت ایران است.^۱

تأمین حداقل ۲۰ درصد از درآمد کشور از راه صنایع دانش بنیان تا ۱۴۰۴ مسئله‌ی تجاری سازی خیلی مهم است. یافته‌های علمی و صنعتی بایستی بتوانند در کشور تولید ثروت کنند. برادران مسئول در دفتر ما یک محاسبه‌ای کردند؛ نظر آن‌ها این است که تا سال ۱۴۰۴ ما باید بتوانیم حداقل بیست درصد از درآمد کشور را از راه صنایع دانش بنیان و فعالیت‌های تجاری دانش بنیان تأمین کنیم؛ یعنی از محل فروش محصولات علمی. این چیزی است که باید خیلی از دسترس دور نباشد. دانش، منشأ تولید ثروت است؛ البته به شکل صحیح، به شکل نجیبانه، نه آنچنان که دنیای غرب از دانش برای تحصیل ثروت استفاده کرد.^۲

توجه به تجاری سازی، از آغاز فعالیت‌ها

البته تجاری کردن اگر در ذهنیت دستگاه‌های مسئول باشد، بایستی از آغاز - یعنی از وقتی که ما پروژه‌ی علمی و پروژه‌ی صنعتی را تعریف می‌کنیم - به فکر تجاری کردنش باشیم؛ نگذاریم بعد از آنکه کار تمام شد، به فکر بیفتیم که

۱. بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه؛ ۱۳۹۱/۱/۸

۲. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

بازاریابی کنیم. از اول باید این مسئله در محاسبات بیاید؛ که البته این مربوط به دستگاه‌های مسئول کشور است که دنبال کنند.^۱

تربیت نیرو در صنایع دانش‌بنیان

به تربیت نیرو، بخصوص در صنایع دانش‌بنیان - همان طور که دوستان گفتند - بایست خیلی اهمیت داد. در بعضی از بخش‌ها خوشبختانه این کار شده است. در بخش انرژی هسته‌ای ما اطلاع داریم، در بخش رویان از نزدیک اطلاع داریم که تربیت نیروی ماهر، نیروی کارآمد، نیروی دانشمند و محقق انجام گرفته. بایست به این در بخش‌های مختلف توجه کرد.^۲

تکمیل نظام ملی نوآوری

توصیه‌ی آخر - چون دیگر ظاهراً وقت هم خیلی گذشته - توصیه به نظام ملی نوآوری است. الان اینجا یک خلأیی وجود دارد و همین خلأ موجب شده نقشه‌ی جامع علمی هم آنچنان که باید و شاید عملیاتی نشود و آن عبارت است از همین خلأ نظام ملی نوآوری، که عبارت است از یک شبکه‌ای از فعالیت‌ها، تعامل‌های زنجیره‌ای، در سطوح‌های کلان و میانی و خرد، بین دستگاه‌های علمی کشور؛ چه در درون محیط علمی، چه بیرون محیط علمی. یک تعامل اینچنینی باید به وجود بیاید، که این به عنوان نظام ملی نوآوری شناخته شود؛ کارش هم عبارت است از این که جریان دانش و نوآوری را مدیریت کند، رصد کند، ارزیابی کند، هدایت کند. این امروز یک چیز لازمی است و به نظر من مسئولان و مدیران باید به این مسئله فکر کنند.^۳

تبدیل علم به قدرت اقتصادی

پول تابع توانایی‌هاست. امروز این‌طوری است؛ علم را می‌شود به پول تبدیل کرد و از لحاظ اقتصادی هم قوی شد. این، جایگاه علم است. ما از علم عقب

۱. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

۲. بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

۳. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۹۱/۰۵/۲۲

ماندیم. نه فقط در دوران پنجاه‌ساله‌ی منحوس پهلوی؛ که البته در این دوران، از لحاظ عمق علمی، پدر این مملکت را در آوردند. دوران قاجاریه و پهلوی مظهر این **عقب‌ماندگی علمی** است. ما حالا داریم تلاش می‌کنیم که بتوانیم این دژه‌ی وسیع را پُر کنیم. وظیفه‌ی دانشگاه در این کشور، این است که این دژه‌ی علمی را پُر کند. هرچه می‌توانید، علم بیاموزید.^۱

تکمیل زنجیره علم، فناوری و تولید محصول

یک نکته در مسئله‌ی پیشرفت علم این است که **زنجیره‌ی علم، فناوری، تولید محصول و تجاری‌سازی** - که این زنجیره‌ی بسیار مهمی است - در حال شکل‌گیری است؛ یعنی دانش را تولید می‌کنند، آن را تبدیل به فناوری می‌کنند، محصول را تولید می‌کنند، محصول را به بازار تجارت جهانی می‌آورند و برای کشور **تولید ثروت** می‌کنند. این دانش فقط دل خوش کنک نیست، که ما بدانیم حالا در این زمینه پیشرفت کردیم؛ نه، این دانش کشور را ثروتمند می‌کند، سودش به همه‌ی مردم می‌رسد. این، کشاندن مسیر **تولید علم به ثروت ملی** کشور است و پاسخگوئی به نیازهای ملت. در زمینه‌ی علم، حقاً و انصافاً همت مضاعف و کار مضاعف در آن مشهود است.^۲

لزوم کاربردی کردن تحقیقات و اختراعات

مسئله‌ی **کاربردی کردن تحقیقات و اختراعات** جزء چیزهائی است که من رویش تکیه دارم. ما ممکن است یک تحقیقاتی بکنیم، در یک پروژه‌ی تبلیغاتی به جاهای خوبی هم محقق ما برسد؛ اما این در وضع کشور، در جهت رشد و توسعه‌ی کشور نقشی نداشته باشد؛ یعنی نتواند به **ثروت ملی** تبدیل شود. ما باید علم‌مان را بتوانیم به ثروت ملی تبدیل کنیم. این، تلاش لازم دارد، برنامه‌ریزی لازم دارد. آن وقت یک نکته‌های در کنار این هست - که باز در همان نقشه‌ی جامع علمی قرار می‌گیرد- که ما باید زنجیره‌ی علم و فناوری را

۱. بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام)؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۹

۲. بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰؛ ۱۳۹۰/۰۱/۰۱

تکمیل کنیم، که گاهی یک جاهائی از این زنجیره قطع شده است، تا یک خط تولید واقعی درست بشود و علم بتواند از همه‌ی جهات به اهداف خودش برسد.^۱

معنای کامل تولید

تولید یعنی چه؟ مقصودم فقط تولید کالا نیست؛ تولید در یک گستره‌ی وسیع باید شعار ملت باشد. **تولید کار**، تولید علم، **تولید فناوری**، تولید ثروت، تولید معرفت، تولید فرصت، تولید عزت و منزلت، تولید کالا و تولید انسان‌های کارآمد؛ این‌ها همه تولید است. رمز سعادت ملت ما در این است که در این گستره‌ی وسیع، هم دولت و هم ملت، بر این تولید همت بگماریم. این تأمین‌کننده‌ی امنیت ملی و اقتدار و پیشرفت کشور است؛ این یک جهاد است... امروز تولید علم، تولید کار، تولید ابتکار، تولید کالا، کالای مورد نیاز مردم، تولید انسان کارآمد، تولید فرصت و تولید عزت، هر کدام از این‌ها یک جهاد است. مجاهد فی سبیل الله تولیدکننده است؛ باید هم علم را بیاموزیم و هم علم را تولید کنیم.^۲

تکمیل چرخه علم، فناوری، صنعت و توسعه کشور

ما باید علم را با همه‌ی معنای کامل آن به عنوان یک جهاد دنبال کنیم؛ این را من به جوان‌ها، استادان و دانشگاه‌ها می‌گویم. علاوه بر این، علم مجرد و به تنهایی هم کافی نیست؛ علم را باید وصل کنیم به **فناوری**، **فناوری** را باید وصل کنید به **صنعت**، و **صنعت** را باید وصل کنیم به **توسعه‌ی کشور**. صنعتی که مایه‌ی توسعه و پیشرفت کشور نباشد، برای ما مفید نیست؛ علمی که به فناوری تولید نشود، فایده‌ای ندارد و **نافع** نیست. وظیفه‌ی دانشگاه‌ها سنگین است؛ وظیفه‌ی آموزش و پرورش سنگین است؛ وظیفه‌ی مراکز تحقیقاتی و مراکز پژوهشی سنگین است.^۳

علم ناظر به فناوری

مرزهای دانش را بشکنید. اینکه من می‌گویم **نهضت نرم‌افزاری**، انتظار من

۱. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۶/۰۶/۱۲

۲. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی؛ ۱۳۸۵/۱/۱

۳. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی؛ ۱۳۸۵/۰۱/۰۱

از شما جوان‌ها و اساتید این است. **تولید علم** کنید. به سراغ مرزهای دانش بروید. فکر کنید. کار کنید. با کار و تلاش می‌شود از مرزهایی که امروز دانش دارد، عبور کرد؛ در بعضی رشته‌ها زودتر و در بعضی رشته‌ها دیرتر. فناوری هم همین‌طور است. علم باید ناظر به فناوری باشد. فناوری هم مرحله‌ی بسیار مهم و بالایی است. در فناوری هم می‌توانیم پیش برویم؛ همچنان که رفتیم.^۱

چرخه‌ای از فکر تا تجاری‌سازی

از پدید آمدن یک فکر در ذهن یک نخبه یا یک نابغه، تا تحویل آن به مرکز علمی و فعالیت علمی روی آن و تبدیل این فکر به یک علم یا به شاخه‌ای از یک علم، تا عبور از این مرحله و رفتن به **میدان فناوری** و به عرصه آمدن فناوران و نخبگان فناوری و صنعتی بر روی این یافته‌ی علمی، تا بعد به **مسئله‌ی تجاری کردن** برسد؛ این هم باز یک چرخه‌ی دیگر است. پس علاوه بر اینکه یک چرخه‌ی علمی باید به وجود بیاید که علوم، همدیگر را تکمیل کنند، به هم کمک کنند، یک منظومه به وجود بیاید، چرخه و سلسله‌ی زنجیره‌وار دیگری از تولید اندیشه‌ی علمی و ایده‌ی علمی، تا تشکیل یک مجموعه‌ی ذهنی علمی، تا آمدن به میدان فناوری و صنعت، تا آمدن به بازار و تبدیل به محصول هم باید حتماً به وجود بیاید.^۲

پیشرفت‌های علمی، عامل تجارت‌های پرسود

امروز در سرتاسر کشور، در استان‌های مختلف، در شهرهای کوچک و بزرگ، بخصوص در مراکز علمی و حساس، جوان‌های ما کارهای حساس بزرگی را از لحاظ علمی و فناوری دارند انجام می‌دهند؛ کارهایی است که بعضی از آن‌ها صددرصد به نتیجه رسیده است، بعضی هم در راه است. این‌ها را ملت ایران خواهند دید. این کارهای علمی مایه‌ی اعتماد به نفس ملت ایران است، مایه‌ی رونق اقتصادی است. **تجارت‌های پرسود مادی**، ناشی از پیشرفت‌های علمی است. جوانان ما در این زمینه وارد شدند. آمارهای جهانی هم این را تأیید کرد.

۱. بیانات در دیدار جمعی از جوانان استان همدان؛ ۱۳۸۳/۰۴/۱۷

۲. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

البته مسئولان هم تلاش‌های با ارزشی می‌کنند.

علم و عمل توأمان

همان طور که در روایت شریف هست که: «**العلم یهتف بالعمل فان اجاب و الا ارتحل**»؛ (۱) علم، عمل را به دنبال خود فرا می‌خواند، دعوت می‌کند. اگر عمل به دنبال علم آمد، آن وقت علم می‌ماند، باقی می‌ماند - یا شاید بشود گفت توسعه پیدا می‌کند، رشد پیدا می‌کند - اگر عمل به دنبال علم نیامد، علم هم باقی نمی‌ماند. «و الا ارتحل»؛ عمل که نبود، علم هم می‌رود. اهمیت عمل را اینجا می‌شود فهمید؛ اهمیت کار را اینجا می‌شود فهمید. کار بدون علم، کم‌اثر است؛ علم بدون کار، بی‌اثر است. اهمیت کار این است.^۱

علم و تولید، عوامل پیشرفت مادی کشور

پیشرفت مادی کشور در درجه‌ی اول، متوقف بر دو عنصر است: یک عنصر، **عنصر علم** است؛ یک عنصر، **عنصر تولید** است. اگر علم نباشد، تولید هم صدمه می‌بیند؛ کشور با علم پیش می‌رود. اگر علم باشد، اما بر اساس این علم و بر بنیاد دانش، تولید تحول و تکامل و افزایش پیدا نکند، باز کشور درجا می‌زند. عیب کار ما در دوران حکومت طواغیت این بود که نه علم داشتیم، و چون علم نبود، نه تولید متکی بر پایه‌ی علم و پیشرونده و رشدیابنده داشتیم. لذا دنیا وقتی وارد میدان صنعت شد، پیش رفت؛ قاره‌ی آسیا که دیرتر از اروپا وارد میدان صنعت شده بود، پیش رفت؛ ولی ما بر اثر حکومت این طواغیت و شرائط گوناگون، عقب ماندیم. اگر می‌خواهیم جبران کنیم... باید به علم و تولید اهمیت بدهیم؛ باید در مراکز علم، در مراکز تحقیق، با شکل‌های نو و مدرن پیگیری شود. چند سال است که من روی مسئله‌ی علم تکیه می‌کنم و الحمدلله چرخ‌های پیشرفت علمی و تولید علم در کشور به حرکت درآمده است؛ البته باید باز هم سرعت بگیرد، هنوز اول راهیم.^۲

۱. بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

۲. بیانات در دیدار کارگران نمونه سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۲/۰۸

توجه به پارک‌های علم و فناوری

ما فارغ‌التحصیلان مقاطع مختلف دوره‌های تحصیلات تکمیلی را باید در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی حتماً وارد کنیم. این کار برنامه‌ریزی می‌خواهد. این جوان، با استعداد، با شور و با شوق تا اینجا دویده و به اینجا رسیده - حالا مقطع دکترا یا فوق لیسانس - حالا بعد که به اینجا رسید، بماند متحیر که چه کار بکند؛ این نباید اتفاق بیفتد. باید برای جذب این‌ها برنامه‌ریزی کرد. خیلی از این‌ها مسئله‌شان مادیات هم نیست. **اهل علم** مایل است که بتواند کار علمی بکند. این خبری که الان وزیر محترم گفتند که کارگاه‌های تحقیقاتی و آموزشی را توسعه داده و پولی برایش گرفته‌اند، واقعاً من را خوشحال می‌کند؛ این کار لازم است. یا این **پارک‌های علمی و فناوری** که در کشور راه افتاده، کارهای خوبی است؛ اما کم است. باید روی این‌ها متمرکز شد و کار کرد.^۱

کمک ویژه به شرکت‌های فناوری محور

پیشنهاد کردند که امکان تأسیس نوع تازه‌ای از شرکت‌ها که عبارت است از **شرکت‌های علمی و فناوری**، در کشور فراهم شود. خیلی‌ها هستند که مایلند دسته‌جمعی کار علمی کنند، تحقیقات علمی کنند. این کمکی که دولت و مسئولان به پیشرفت‌های علمی و فناوری می‌کنند، منحصر نماند به کمک به افراد؛ این شرکت‌ها مورد حمایت قرار بگیرند. البته این‌ها با شرکت‌های تجاری که مالیات و تسهیلات متعارف بانکی به آن‌ها تعلق می‌گیرد، اشتباه نشوند؛ بلکه به طور ویژه به این شرکت‌ها کمک شود. فکر می‌کنم این کار، کار لازم و مهمی است. دولت باید در این زمینه یک مدیریت هوشمندانه‌ای به کار برد.^۲

پژوهش تابع نیاز باشد

[باید] **پژوهش** اولاً مورد اهتمام قرار بگیرد، ثانیاً سمت و سوی پرداختن به نیازهای کشور را پیدا کند. یعنی حقیقتاً پژوهش‌هایی بکنیم که مورد نیاز ماست.

۱. بیانات در دیدار رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی؛ ۱۳۸۵/۰۵/۲۳

۲. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

من بارها هم در شورای عالی انقلاب فرهنگی به آن دوستان عرض کرده‌ام، هم شاید اینجا گفته‌ام: ما ملاک پیشرفت علمی‌مان را درج مقالات در مجلات آی.اس.آی نباید قرار بدهیم. ما نمی‌دانیم آنچه که پیشنهاد می‌شود، تشویق می‌شود، برایش آن مقاله‌نویس احترام می‌شود، دقیقاً همان چیزی باشد که کشور ما به آن احتیاج دارد. ما خودمان باید مشخص کنیم که درباره‌ی چی مقاله می‌نویسیم، درباره‌ی چی تحقیق می‌کنیم. البته انعکاس در مجامع جهانی لازم است، ضروری است؛ و انعکاس هم پیدا خواهد کرد. مقصود این است که ما پژوهش را تابع نیاز خودمان قرار بدهیم.^۱

در کنار علم، به پنجه‌ی کارآمد هم نیاز داریم

یکی از کارهای دیگری هم... که بر عهده‌ی مسئولین دولتی است، توسعه‌ی مهارت‌ها است. این هنرستان‌های فنی و صنعتی، این دانشگاه‌های علمی کاربردی، این فنی حرفه‌ای‌ها، آموزشکده‌های فنی حرفه‌ای، باید توسعه پیدا کند. ما به علم احتیاج داریم، اما به پنجه‌ی کارآمد هم احتیاج داریم. یکی از کارهای اساسی به نظر من این است که در زمینه‌ی صنعت و کشاورزی بایستی کار کنیم.^۲

پژوهشگاه‌های متصل به دانشگاه‌ها و صنعت

صنایع ما اگر بخواهند از رقابت‌های بازار عقب نمانند، به پیشرفت علمی و نوآوری احتیاج دارند. این نوآوری، زمینه‌اش در دانشگاه‌های ما، پژوهشکده‌های ما، پژوهشگاه‌های ما کاملاً فراهم است. این پژوهشگاه‌هایی که چند بار توصیه شد که در کنار دانشگاه‌ها و وابسته‌ی به دانشگاه‌ها به وجود بیاید، می‌تواند یک بخشی را در اختیار صنایع بگذارد که آن‌ها در این پژوهشگاه‌ها شرکت کنند و از ناحیه‌ی آن‌ها نیازهای خودشان را برطرف کنند. این کاری است که هماهنگی‌اش در همین بخش دولتی می‌سر است. باید بنشینند برای این کار

۱. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۸۸/۰۶/۰۸

۲. بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

برنامه‌ریزی کنند؛ هم برای صنعت خوب است، هم برای دانشگاه خوب است. دانشگاه وقتی ناظر به نیاز جامعه و نیاز بازار و بازار کار بود، طبعاً جهت خودش را پیدا می‌کند؛ شور و نشاط بیشتری هم پیدا می‌کند؛ البته برای دانشگاه‌ها درآمدزا هم هست. صنعت هم وقتی متکی بود به نگاه نو و فکر نو و تولید علم و فناوری طبعاً پیشرفت پیدا می‌کند. ما به این نیازمندیم؛ این هم بایستی حتماً انجام بگیرد.^۱

توسعه کارگاه‌های آموزشی و جایزه به نوآوری‌ها

یک مسأله هم در مورد رشد دادن به دانشجویها کارهایی است که به عهده‌ی اساتید و به عهده‌ی مدیریت‌هاست؛ اینجا مخاطب فقط اساتید نیستند؛ مدیریت‌ها هم هستند. این کارها را واقعاً در برنامه بگذارید: مثل کارگاه‌های آموزشی؛ مثل اردوهای علمی؛ مثل جایزه به نوآوری‌ها؛ مثل مطالبه‌ی دستگاه صنعت از محقق جوانی که در دانشگاه دارد یک کاری را انجام می‌دهد، یعنی ارتباط دانشگاه و صنعت که این هم جزو شعارهای حتمی و قطعی‌ای بوده است که بنده از سه، چهار سال قبل از این مطرح کردم.^۲

نیروی انسانی: عامل اصلی اتصال دانشگاه با صنعت

تحقیقات لازم است، بودجه‌ی اختصاصی لازم است، فضای تشویق و میدان دادن به کار لازم است، اتصال دانشگاه با صنعت لازم است؛ همه‌ی این‌ها جزو لوازم کار است. البته مسؤلیت به عهده‌ی ماهاست، به عهده‌ی مسؤولان است، به عهده‌ی دولت است؛ در این تردیدی نیست...؛ لیکن آن که عنصر اصلی و میدان‌دار اصلی و پهلوان اصلی این میدان است، شما هستید؛ آن نیروی انسانی علاقه‌مند به کار است که مثل گیاهی که در دل صخره‌های سخت هم راه خودش را باز می‌کند، بیرون می‌آید و می‌بالد.^۳

۱. بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی؛ ۱۳/۰۷/۱۳۹۰

۲. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌های استان خراسان در دانشگاه فردوسی؛ ۲۵/۰۲/۱۳۸۶

۳. بیانات در دیدار جمعی از مهندسان؛ ۵/۱۲/۱۳۸۳

کانون‌های دانشی مرتبط با صنعت

من چندین سال است که به دانشگاه‌ها، به دستگاه‌های دولتی این سفارش را می‌کنم که بین **صنعت و دانشگاه** یک ارتباط مستحکمی برقرار بشود. احتیاج داریم به اینکه در دانشگاه **کانون‌های دانشی**، مخصوص بخش صنعت و بخش‌های گوناگون صنعت، مثلاً مخصوص بخش خودرو به وجود بیاید که پشتیبانی کنند.^۱

«جهاد علمی» برای اتصال علم به صنعت

«جهاد علمی» جزو مبانی اصول‌گرایی است. چند سال است من تکرار کرده‌ام: باید **نهضت تولید علم** در کشور راه بیفتد. من خوشحالم؛ وقتی با دانشجویها و جوان‌ها مواجه می‌شوم که غالباً آن‌ها حرف می‌زنند و مطالبی را می‌گویند، می‌بینم آن‌ها همین مسئله‌ی تولید علم و اتصال علم و صنعت، و پشتیبانی دولت از پیشرفت و ابتکارات علمی را به عنوان توقع از ما مطرح می‌کنند. من می‌گویم خیلی خوشحالم و این‌ها حرف‌های ماست و حالا در بین مجموعه‌ی دانشگاهی عرف شده؛ لیکن این کافی نیست؛ باید به سمت کارهای بزرگ برویم.^۲

طراحی سازوکار «تولید علم» و «اتصال علم و صنعت»

نهضت نرم‌افزاری و تولید علم باید تحقق پیدا کند. این شعار نیست. من دنبال این قضیه را گرفته‌ام و به همه‌ی مراکزی که ممکن بوده، توصیه کرده‌ام. منتها من کار اجرایی نمی‌کنم؛ کار اجرایی را باید دستگاه‌های اجرایی بکنند. بحمد الله این کار شروع شده؛ اما باید مسأله‌ی **تولید علم** جدی شود. ما باید در همه‌ی زمینه‌ها - چه علوم طبیعی و چه علوم انسانی - علم تولید کنیم. **اتصال علم و صنعت** - که من بارها روی آن تأکید کرده‌ام - باید تحقق پیدا کند. همه‌ی این‌ها سازوکار دارد و می‌تواند در برنامه گنجانده شود.^۳

۱. بیانات در بازدید از توانمندی‌های صنعت خودروسازی؛ ۱۳۸۹/۰۱/۰۹

۲. بیانات در دیدار مسؤولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۰۳/۲۹

۳. بیانات در دیدار کارگزاران نظام؛ ۱۳۸۲/۰۵/۱۵

هدف‌مند شدن پایان‌نامه‌ها

در حین تحصیل یا در پایان تحصیل، از سوی دانشجو و استاد، ساعت‌های بسیار ذی‌قیمتی صرف تهیه‌ی یک **پایان‌نامه** یا یک پژوهش در دانشگاه می‌شود. آیا گزینش این عنوان، حساب شده و در جهت نیازهای کشور است؟ آیا محصول پژوهش و تحقیقی که استاد و دانشجو، مشترکاً و یا به‌طور دستجمعی انجام داده‌اند، به مرحله‌ی اجرا و عمل می‌رسد؟ آیا به این وسیله، دانشگاه ما، دانش ما و رتبه‌ی تحقیقاتی ما رشد می‌کند یا نه؟^۱

ایجاد چشمه‌ی علم برای پویایی صنعت

نگاه به **آموزش عالی** به عنوان یک نقطه‌ی سرمایه‌گذاری درازمدت، [باید] نگاهی جدی باشد. ما اگر علم و عالم نداشته باشیم، صنعت هم نداریم. حالا به فرض حوض [صنعت] را با آب دستی هم پُر کردیم، اما بالاخره این آب از کجا خواهد جوشید؟ چیزهای نقد، غالباً جلوی چشم برنامه‌ریزان کشور را می‌گیرد. شاید آن‌ها هم تقصیری ندارند؛ به خاطر این که نیازهای نقدی واقعاً خیلی هم حجیم و مهم است. درعین حال، بایستی این دید را هم داشته باشند.^۲

هزینه کردن برای تحقیقات در واحدهای تولیدی

در محیط کار و تلاش اقتصادی کشور، ابتکار وجود داشته باشد. من عرض می‌کنم چه خوب است کارخانه‌هایی که در کشور ما وجود دارد؛ چه آن‌هایی که در اختیار دولت است و چه آن‌هایی که در اختیار مردم است امروز تعداد زیادی از واحدهای تولیدی در اختیار مردم و مال خود مردم است یک مقدار از درآمدشان را برای تحقیق، برای پیشبرد کار و برای کیفیت بخشیدن به کالای تولیدی‌شان صرف کنند. چرا ما باید بنشینیم که دیگری در اروپا، یا در یک گوشه‌ی دیگر دنیا تحقیقی بکند و ما از او یاد بگیریم؟! مگر ما کمتر از آن‌ها هستیم؟! مگر

۱. بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۸۳/۰۹/۲۶

۲. دیدار با وزیر و مسئولان وزارت فرهنگ و آموزش عالی و چند تن از رؤسای دانشگاه‌های کشور؛

ما کمتر می‌فهمیم؟! پس باید تحقیقات کنند، ابتکار کنند، تولید را جلو ببرند، صنعت را جلو ببرند، تولید را از لحاظ کیفیت و کمیت بالا ببرند.^۱

دستگاه‌های علمی کشور به کمک اقتصاد کشور بیایند

چیزی را به بازار خواست بشر در سطح جهان عرضه کنید که چشم‌ها را به طرف شما بگرداند و به آن احساس احتیاج کنند. فقط ادعا نباشد. در این میدان باید واقعاً عمل باشد... بعد، دستگاه‌های علمی کشور به کمک اقتصاد کشور بیایند.^۲

اقتصاد مقاومتی

راه باز و امیدبخش فعالیت‌های اقتصادی دانش بنیان

یک مسئله‌ی دیگر در سرفصل اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش بنیان است. بعضی از کسانی که در باب شرکت‌های دانش بنیان فعال بودند، ماه رمضان اینجا آمدند و صحبت‌هایی کردند. خوب، خوشبختانه انسان می‌بیند کارهای خوبی انجام داده‌اند. این بخش شرکت‌های دانش بنیان و فعالیت‌های اقتصادی دانش بنیان خیلی جاده‌ی باز و امیدبخشی است. البته آن‌ها گلایه‌هایی هم داشتند. به نظر من دوستان مسئول در دولت که کارشان به این بخش ارتباط پیدا می‌کند - چه وزارت صنعت و معدن و تجارت، چه وزات علوم - به این مسئله‌ی شرکت‌های دانش بنیان بپردازند و گلایه‌هاشان را بشنوند و آن‌ها را برطرف کنند. زمینه‌ی بسیار خوبی است. ما استعداد‌های برجسته‌ای داریم که می‌توانند در این مورد کمک کنند.^۳

تکیه به مردم و توانمندسازی بخش خصوصی

بخش خصوصی را باید کمک کرد. اینکه ما «اقتصاد مقاومتی» را مطرح کردیم، خوب، خود اقتصاد مقاومتی شرایطی دارد، ارکانی دارد؛ یکی از بخش‌هایش

۱. بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان؛ ۱۳۷۲/۰۲/۱۵

۲. بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان؛ ۱۳۷۲/۰۲/۱۵

۳. بیانات در دیدار اعضای هیات دولت؛ ۱۳۹۱/۰۶/۲

همین تکیه‌ی به مردم است؛ همین سیاست‌های اصل ۴۴ با تأکید و اهتمام و دقت و وسواس هرچه بیشتر باید دنبال شود؛ این جزو کارهای اساسی شماسست. در بعضی از موارد، من از خود مسئولین کشور می‌شنوم که بخش خصوصی به خاطر کم‌توانی‌اش جلو نمی‌آید. خب، باید فکری بکنید برای اینکه به بخش خصوصی توانبخشی بشود؛ حالا از طریق بانک‌هاست، از طریق قوانین لازم و مقررات لازم است؛ از هر طریقی که لازم است، کاری کنید که بخش خصوصی، بخش مردمی، فعال شود. بالاخره اقتصاد مقاومتی معنایش این است که ما یک اقتصادی داشته باشیم که هم روند رو به رشد اقتصادی در کشور محفوظ بماند، هم آسیب‌پذیری‌اش کاهش پیدا کند. یعنی وضع اقتصادی کشور و نظام اقتصادی جوری باشد که در مقابل ترفندهای دشمنان که همیشگی و به شکل‌های مختلف خواهد بود، کمتر آسیب ببیند و اختلال پیدا کند. یکی از شرایطش، استفاده از همه‌ی ظرفیت‌های دولتی و مردمی است؛ هم از فکرها و اندیشه‌ها و راهکارهایی که صاحب‌نظران می‌دهند، استفاده کنید، هم از سرمایه‌ها استفاده شود.^۱

حمایت از بخش درونزای اقتصاد

یک رکن دیگر اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید ملی است؛ صنعت و کشاورزی. خب، آمارهایی که آقایان می‌دهند، آمارهای خوبی است؛ لیکن از آن طرف هم از داخل دولت، خود مسئولین به ما می‌گویند که بعضی کارخانه‌ها دچار مشکلند، اختلال دارند، در بعضی جاها تعطیلی صنایع وجود دارد - گزارش‌های گوناگونی به ما می‌رسد، خود شما هم گزارش می‌دهید؛ یعنی من گزارش‌های دیگر هم دارم، اما اتکاء من به گزارش‌های دیگران نیست؛ گزارش‌های خود شما هم هست که به دست ما می‌رسد - خب، باید این را علاج کرد. این‌ها طبعاً ایجاد اشکال می‌کند. اگر چنانچه همین بخش دوم قضیه - یعنی آن نیمه‌ی خالی لیوان - نمی‌بود، شما امروز از لحاظ رونق اقتصادی، وضع بهتری را در کشور ارائه میکردید و کمک‌های بیشتری به مردم می‌شد. بالاخره حمایت از تولید

۱. بیانات در دیدار اعضای هیات دولت؛ ۱۳۹۱/۶/۲

ملی، آن بخش درونزای اقتصاد ماست و به این بایستی تکیه کرد.^۱

فرهنگسازی مدیریت مصرف

یک مسئله هم در اقتصاد مقاومتی، مدیریت مصرف است. مصرف هم باید مدیریت شود. این قضیه‌ی اسراف و زیاده‌روی، قضیه‌ی مهمی در کشور است. خب، حالا چگونه باید جلوی اسراف را گرفت؟ فرهنگسازی هم لازم است، اقدام عملی هم لازم است. فرهنگسازی‌اش بیشتر به عهده‌ی رسانه‌هاست. واقعاً در این زمینه، هم صدا و سیما در درجه‌ی اول و بیش از همه مسئولیت دارد، هم دستگاه‌های دیگر مسئولیت دارند. باید فرهنگسازی کنید. ما یک ملت مسلمان علاقه‌مند به مفاهیم اسلامی هستیم، اینقدر در اسلام اسراف منع شده، و ما متأسفانه در زندگی‌مان اهل اسرافیم!^۲

آغاز مدیریت مصرف از دولت

بخش عملیاتی [مدیریت مصرف در اقتصاد مقاومتی] هم به نظر من از خود دولت باید آغاز شود. در گزارش‌های شماها من خواندم، حالا هم بعضی از دوستان اظهار کردند که دولت درصدد صرفه‌جوئی است و می‌خواهد صرفه‌جوئی کند؛ بسیار خوب، این لازم است؛ این را جدی بگیرید. دولت خودش یک مصرف‌کننده‌ی بسیار بزرگی است. شما از بنزین بگیرید تا وسائل گوناگون، یک مصرف‌کننده‌ی بزرگ، دولت است. حقیقتاً در کار مصرف، صرفه‌جوئی کنید. صرفه‌جوئی، چیز بسیار لازم و مهمی است.^۳

تامین نیاز روزمره وزارتخانه‌ها از داخل

[در اقتصاد مقاومتی] به مصرف تولیدات داخلی هم اهمیت بدهید. در دستگاه شما، در وزارتخانه‌ی شما، اگر کار جدیدی انجام می‌گیرد، اگر چیز جدیدی

۱. بیانات در دیدار اعضای هیات دولت؛ ۱۳۹۱/۶/۲

۲. بیانات در دیدار اعضای هیات دولت؛ ۱۳۹۱/۶/۲

۳. بیانات در دیدار اعضای هیات دولت؛ ۱۳۹۱/۶/۲

خریده می‌شود، اگر همین اقلام روزمره‌ای که مورد نیاز وزارتخانه است، تهیه می‌شود، سعی کنید همه‌اش از داخل باشد؛ اصرار بر این داشته باشید؛ خود این، یک قلم خیلی بزرگی می‌شود. اصلاً ممنوع کنید و بگوئید هیچ کس حق ندارد در این وزارتخانه جنس خارجی مصرف کند. به نظر من این‌ها می‌تواند کمک کند.^۱

اقتصاد منهای نفت

بنده از چند سال قبل - دو، سه سال قبل - شعار تکیه بر «اقتصاد منهای نفت» را با مسؤولین کشور در میان گذاشتم؛ آن‌ها هم انصافاً استقبال کردند. البته کار آسانی نیست. این کار در طول یک سال و دو سال و پنج سال، انجام نمی‌گیرد؛ باید به مرور و بتدریج انجام گیرد، که ما برای اداره امور کشور، برای کارهای گوناگون کشور، برای واردات و خدمات کشور، برای آموزش و پرورش و بودجه جاری کشور، مجبور نباشیم نفت را که ذخیره ماست، بفروشیم و گندم، یا شیر خشک وارد کنیم! این غلط است.^۲

آرزوی تولید ثروت از دانش و پلمپ چاه‌های نفت

آن روزی که ما بتوانیم درآمد کشور را از راه دانش‌مان به‌دست بیاوریم و در چاه‌های نفت را پلمپ کنیم، آن روز برای ما روز خوبی است. امروز ما داریم از ذخایرمان می‌خوریم. بیشتر بودجه‌ی کشور از نفت است. نفت ذخیره‌ی ماست. گنجینه‌مان را داریم تخلیه می‌کنیم؛ از روی ناچاری. باید روزی برسد که این ملت بتواند از دانش خود ثروت تولید کند. آن وقت خود آن ثروت به پیشرفت دانش کمک خواهد کرد. یک هم‌افزایی پی در پی دارند: علم به ثروت کمک می‌کند، ثروت به علم کمک می‌کند؛ دائماً هم‌افزایی به وجود می‌آید. ما باید دنبال این روز باشیم. البته جهت‌گیری‌ها، باید جهت‌گیری‌های درست و معنوی و الهی باشد.^۳

۱. بیانات در دیدار اعضای هیات دولت؛ ۱۳۹۱/۶/۲

۲. بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی؛ ۱۳۷۷/۰۱/۰۱

۳. بیانات در دیدار نخبگان جوان دانشگاهی؛ ۱۳۸۷/۰۶/۱۵

استفاده از استعدادها برای جدا کردن کشور از نفت

استعداد در داخل کشور ما برجسته و بیش از حد معمول و متوسط است. مکرر گفته‌ام که متوسط استعداد در ایران بالاتر از متوسط استعداد در کل جهان است. پیشرفتهایی که در المپیادهای ریاضی و فیزیک و شیمی و... به دست آوردیم، نشان داد ما جوانانی داریم که از استعدادهای بالایی برخوردارند. کسانی که در این مسابقات، مقامات بالا به دست آوردند، افراد استثنایی نبودند؛ بلکه فرزندان این مملکتند. یقیناً از قبیل این افراد هزارها و صدها هزار در این مملکت وجود دارند. این‌ها را به آموزش، پرورش، توسعه‌ی علم و تحقیق تربیت کنید. به کار فرهنگی به معنای واقعی کلمه اهتمام ورزید. وقتی که این‌ها رشد پیدا کردند، می‌توانند کشور و بلکه دنیا را با دست‌های خودشان اداره کنند. تکیه بر توان و امکانات داخلی نیز از همین مقوله است. تا آنجا که بتوانیم باید کشور را از **مسأله‌ی نفت** جدا کنیم که البته این هم محسوس است. آن طور که من در آمارها دیدم، به نظرم رشد **صادرات غیر نفتی** ما در سال هفتاد و سه از رشدی حدود بیست درصد برخوردار بوده است که رشد خیلی بالایی است. در همین جهت پیش بروید و کاری کنید که ما بتوانیم از تنوع در تولید اقتصادی و صادرات و استفاده‌ی داخلی کشور برخوردار باشیم و **إن شاء الله** از همه‌ی ظرفیت‌های کشور استفاده کنیم.^۱

تولید دانش بنیان به جای تکیه بر ذخائر معدنی و طبیعی

تولید، چه در عرصه‌ی صنعت، چه در عرصه‌ی کشاورزی، از اهمیت درجه‌ی اول برخوردار است. کشوری که تولید نداشته باشد، خواهی نخواهی وابسته است. اگر همه‌ی **نفت** و گاز دنیا هم زیر زمین‌های ما و در چاه‌های ما ذخیره شده باشد، به دردمان نمی‌خورد؛ کمالینکه می‌بینید کشورهایی وجود دارند که از لحاظ **ذخائر معدنی و طبیعی** - چه **ذخائر انرژی**، چه **ذخائر فلزهای بسیار** **ذی‌قیمت و کمیاب** - در **کمال ثروتمندی** هستند؛ اما خودشان بر روی این **زمینی** که زیرش این همه گنج خفته است، **زندگی نکبت‌بار و فلاکت‌باری**

۱. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت؛ ۱۳۷۴/۰۶/۰۸

دارند. باید تولید در کشور - بخصوص **تولید دانش بنیان**، متکی به دانش و مهارت‌های علمی و تجربی - پیش برود؛ این به دست کارگر و کارفرماست. مدیریت آن هم با دولت است؛ بایستی سازماندهی کنند، کار کنند.^۱

مردمی کردن اقتصاد جزو الزامات اقتصاد مقاومتی

مسئله‌ی اقتصاد مهم است؛ **اقتصاد مقاومتی** مهم است. البته اقتصاد مقاومتی الزاماتی دارد. **مردمی کردن اقتصاد**، جزو الزامات اقتصاد مقاومتی است. این سیاست‌های **اصل ۴۴** که اعلام شد، می‌تواند یک تحول به وجود بیاورد؛ و این کار باید انجام بگیرد. البته کارهایی انجام گرفته و تلاش‌های بیشتری باید بشود. بخش خصوصی را باید توانمند کرد؛ هم به فعالیت اقتصادی تشویق بشوند، هم سیستم بانکی کشور، دستگاه‌های دولتی کشور و دستگاه‌هایی که می‌توانند کمک کنند - مثل قوه‌ی مقننه و قوه‌ی قضائیه - کمک کنند که مردم وارد می‌دان اقتصاد شوند.^۲

کاهش وابستگی به نفت، لازمه‌ی اقتصاد مقاومتی

کاهش **وابستگی به نفت** یکی دیگر از الزامات **اقتصاد مقاومتی** است. این وابستگی، میراث شوم صد ساله‌ی ماست. ما اگر بتوانیم از همین فرصت که امروز وجود دارد، استفاده کنیم و تلاش کنیم نفت را با فعالیت‌های اقتصادی درآمدزای دیگری جایگزین کنیم، بزرگترین حرکت مهم را در زمینه‌ی اقتصاد انجام داده‌ایم. امروز **صنایع دانش بنیان** از جمله‌ی کارهایی است که می‌تواند این خلأ را تا می‌زان زیادی پر کند. ظرفیت‌های گوناگونی در کشور وجود دارد که می‌تواند این خلأ را پر کند. همت را بر این بگماریم؛ برویم به سمت این که هرچه ممکن است، وابستگی خودمان را کم کنیم.^۳

۱. بیانات در دیدار کارگران نمونه سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۲/۰۸

۲. بیانات در دیدار کارگزاران نظام؛ ۱۳۹۱/۰۵/۰۳

۳. بیانات در دیدار کارگزاران نظام؛ ۱۳۹۱/۰۵/۰۳

مدیریت مصرف و استفاده از تولید داخل؛ رکن های اقتصاد مقاومتی

مسئله‌ی **مدیریت مصرف**، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر. هم دستگاه‌های دولتی، هم دستگاه‌های غیر دولتی، هم آحاد مردم و خانواده‌ها باید به این مسئله توجه کنند؛ که این واقعاً جهاد است. امروز پرهیز از اسراف و ملاحظه‌ی تعادل در مصرف، بلاشک در مقابل دشمن یک حرکت جهادی است؛ انسان می‌تواند ادعا کند که این اجر جهاد فی سبیل الله را دارد. یک بُعد دیگر این مسئله‌ی تعادل در مصرف و مدیریت مصرف این است که ما از تولید داخلی استفاده کنیم؛ این را همه‌ی دستگاه‌های دولتی توجه داشته باشند - دستگاه‌های حاکمیتی، مربوط به قوای سه‌گانه - سعی کنند هیچ تولید غیر ایرانی را مصرف نکنند؛ همت را بر این بگذارند. آحاد مردم هم مصرف تولید داخلی را بر مصرف کالاهائی با مارک‌های معروف خارجی - که بعضی فقط برای نام و نشان، برای پز دادن، برای خودنمایی کردن، در زمینه‌های مختلف دنبال مارک‌های خارجی می‌روند - ترجیح بدهند. خود مردم راه مصرف کالاهای خارجی را ببندند.^۱

تصمیم‌های خلق الساعه آفت اقتصاد مقاومتی

حرکت بر اساس برنامه، یکی از کارهای اساسی است. **تصمیم‌های خلق الساعه** و تغییر مقررات، جزو ضربه‌هائی است که به «اقتصاد مقاومتی» وارد می‌شود و به مقاومت ملت ضربه می‌زند. این را، هم دولت محترم، هم مجلس محترم باید توجه داشته باشند؛ نگذارند سیاست‌های اقتصادی کشور در هر زمانی دچار تذبذب و تغییرهای بی‌مورد شود.^۲

کار و تولید: راه ناکامی تحریم‌ها

ما باید یک **اقتصاد مقاومتی** واقعی در کشور به وجود بیاوریم. امروز کارآفرینی معنایش این است. دوستان درست گفتند که ما تحریم‌ها را دور می‌زنیم؛ بنده هم یقین دارم. ملت ایران و مسئولین کشور تحریم‌ها را دور می‌زنند، تحریم‌کنندگان

۱. بیانات در دیدار کارگزاران نظام؛ ۱۳۹۱/۰۵/۰۳

۲. بیانات در دیدار کارگزاران نظام؛ ۱۳۹۱/۰۵/۰۳

را ناکام می‌کنند؛ مثل موارد دیگری که در سال‌های گذشته در زمینه‌های سیاسی بود که یک اشتباهی کردند، یک حرکتی انجام دادند، بعد خودشان مجبور شدند برگردند، یکی یکی عذرخواهی کنند. چند مورد یادتان هست لابد دیگر. حالا جوان‌ها نمیدانند. در این ده بیست سال اخیر، از این کارها چند بار انجام دادند. این دفعه هم همین جور است. البته تحریم برای ما جدید نیست، ما سی سال است تو تحریمیم. همه‌ی این کارهایی که شده است، همه‌ی این حرکت عظیم ملت ایران، در فضای تحریم انجام گرفته؛ بنابراین کاری نمی‌تواند بکنند. خب، ولی این دلیلی است برای همه‌ی مسئولان و دلسوزان کشور که خود را موظف بدانند، مکلف بدانند به **ایجاد کار**، به تولید، به **کارآفرینی**، به پر رونق کردن روزافزون این کارگاه عظیم؛ که کشور ایران حقیقتاً امروز یک کارگاه عظیمی است. همه خودشان را باید موظف بدانند.^۱

محاصره علمی و فناوری

[قدرت‌های مسلم دنیا] به خودشان تسلا می‌دادند که جمهوری اسلامی قادر بر ماندن نیست؛ چون در دنیای که **علم و فناوری** حرف اول را می‌زند و ثروت هم از راه علم و فناوری به دست می‌آید، وقتی کشوری از لحاظ علمی و فناوری توانایی نداشت و **محاصره** هم شد؛ نگذاشتند به آن برسد، به خودی خود خواهد خشکید؛ مثل درختی و نهالی که به آن آب و هوا ندهی؛ بتدریج می‌خشکد و نیازی نیست که آن را قطع کنید؛ خودش از بین می‌رود. آن‌ها درباره جمهوری اسلامی این طور خیال می‌کردند؛ لذا در اوایل انقلاب می‌گفتند تا دو ماه دیگر، گاهی می‌گفتند تا یکسال دیگر، و گاهی می‌گفتند تا پنج سال دیگر، جمهوری اسلامی رفتنی و نابود شدنی است! مرتب به خودشان وعده می‌دادند. آنها هم محاصره اقتصادی کردند، هم **محاصره علمی** کردند، هم **محاصره فناوری** و تکنولوژیک کردند، هم جنگ را تحمیل کردند، هم از طرف مقابل ما در جنگ، هر چه توانستند حمایت کردند و کمکش کردند که بلکه بتوانند این مشکلات را آوار کنند روی سر جمهوری اسلامی و آن را از بین ببرند، اما حالا می‌بینند که بعد از بیست و پنج سال، جمهوری اسلامی

۱. بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

از زیر آوارها قد کشیده و بیرون آمده؛ روی پای خودش ایستاده و به خود متکی و امیدوار است و به آینده خوش بین و در زمینه علم و فناوری هم پیشرفت کرده است.^۱

خودکفایی تولید ملی با جهاد علمی

نوآوری در فضای علم به عنوان یک امر مقدس

جنبش تولید علم - که بنده دو سه سال است آن را در دانشگاه‌ها تکرار می‌کنم - ناظر به این قضیه است. تولید علم یعنی رفتن از راه‌هایی که به نظر، راه‌های **نارفته‌ای** است. البته این به آن معنا نیست که ما راه‌هایی را که دیگران رفته‌اند، نرویم و به تجربه‌های دیگران بی‌اعتنایی کنیم؛ بلکه به این معناست که به فکر باشیم. در این دنیای عظیم و در این طبیعت بزرگ، ناشناخته‌های فراوانی وجود دارد که دانش پیشرفته‌ی امروز هنوز به آن‌ها دست نیافته است. ناشناخته‌ها بسیار فراوان است و به گمان زیاد به مراتب بیشتر از چیزهایی است که بشر تاکنون به آن‌ها دست یافته است. باید دقت کنیم، فکر کنیم و به دنبال کشف ناشناخته‌ها باشیم. باید استعدادی را که مغز و فکر ایرانی آن را دارد، به کار بیندازیم. **راه‌های میان‌بر** را پیدا کنیم و از بدعت و نوآوری در وادی علم، بیمناک نباشیم. این حرکت باید در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و تحقیقاتی ما به صورت انگیزه‌های عام، امری مقدّس و یک عبادت تلقی شود. همه‌ی رشته‌های علوم باید به این صورت درآید. ما باید این جرأت را داشته باشیم که فکر کنیم می‌توانیم نوآوری کنیم.^۲

شتابان در راه‌های میان‌بر برای تولید علم

خوشبختانه من می‌بینم در دانشگاه‌ها تولید علم و لزوم عبور از مرزهای دانش به یک گفتمان عمومی تبدیل شده. این خیلی برای من خرسندکننده و نویدبخش است... ما عقبیم. امروز سرعت پیشرفت ما خوب است؛ اما با توجه به عقب‌ماندگی‌های گذشته که کشور ما دارد، هرچه سرعت مان بیشتر باشد باز هم

۱. بیانات در خطبه‌های نماز جمعه؛ ۱۳۸۳/۸/۱۵

۲. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه شهید بهشتی؛ ۱۳۸۲/۰۲/۲۲

زیادی نیست. ما باید خیلی پیش برویم؛ از راه‌های میان‌بر استفاده کنیم؛ از شتاب فراوان بهره ببریم؛ ما باید در همه‌ی علوم تولید داشته باشیم.^۱

دستیابی به فناوری جهشی

ما هنوز با دانش جهانی خیلی فاصله داریم. البته این فاصله در دوران انحطاط، خیلی زیاد بود؛ اما امروز این فاصله به آن اندازه نیست. ما توانسته‌ایم پیش برویم، اما هنوز فاصله داریم. اینکه من گفتم تولید علم، معنایش این نیست که علم دیگران را یاد بگیریم - آن را که باید یاد بگیریم و در این شکی نیست - معنایش این است که ما خط مرز دانش را بشکنیم، باز کنیم و آفاق جدیدی را فتح کنیم؛ البته این کار دشواری است. ما باید به فناوری جهشی دست پیدا کنیم؛ ما باید بتوانیم بر فناوری‌های موجود دنیا بیفزاییم؛ ما باید بتوانیم اختراع صددرصد ایرانی را در بازارهای دنیا مطرح کنیم.^۲

ارایه راه‌های نو و چشاندن طعم آن به جامعه

ما گفتیم نوآوری و شکوفایی. نوآوری به معنای پروژه‌ی جدید ایجاد کردن نیست. نوآوری یعنی نوآوری در فکر، در اندیشه، راه‌های نو را پیدا کردن و آن‌ها را به عنوان برنامه و راهنمای کار قرار دادن؛ معنای نوآوری این است که شیوه‌های نو را پیدا کنیم. بخشی از شکوفایی هم این است که کارهایی را که شما تا حالا کرده‌اید، بتواند طعم خودش را به کام مردم بنشانند.^۳

بنیان‌گذاری قاعده‌ی تولید و مصرف توسط خودمان

بعد از انقلاب، انقلاب و معلم انقلاب که امام بزرگوار ما بود به ما ملت تفهیم کردند که ما می‌توانیم خودمان کار کنیم؛ خودمان تلاش کنیم؛ خودمان بسازیم؛ خودمان قاعده‌ی سازندگی و تولید و مصرف را که همان فرهنگ ماست بنیان‌گذاری کنیم. ما باید این را در همین دوران سازندگی هم به کار بگیریم.

۱. بیانات در دیدار استادان و دانشجویان کردستان؛ ۱۳۸۸/۰۲/۲۷

۲. بیانات در دیدار جمعی از مهندسان؛ ۱۳۸۳/۱۲/۰۵

۳. بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت؛ ۱۳۸۷/۰۶/۰۲

ما هرگز به داشته‌های دیگران پشت نمی‌کنیم... ما همه‌ی این‌ها را بایستی وسیله و پلی برای **جوئییدن استعداد سازندگی** از درون کشور قرار بدهیم. هر جا که می‌توانیم در داخل کشور تولید کنیم، بایستی این را بر استفاده‌ی از مصنوعات خارجی ترجیح بدهیم. هر چیزی که در داخل کشور تولید می‌شود، برای ما مبارک‌تر از مشابه خارجی آن است.^۱

رہایی از تفکر تقلید و ترجمه

در دوران ورود دانش جدید به کشور ما، آنچه که وارد شد، عبارت بود از **تقلید و ترجمه**. البته منظوم ترجمه یک اثر ارزشمند نیست - که یک کار لازم است - منظوم فکر و ذائقه و روحیه ترجمه‌ای است؛ یعنی **قدرت ابتکار** را از یک ملت گرفتن؛ **شجاعت حرف نو** را از یک ملت گرفتن؛ همه‌اش توی سر او زدن؛ به او این‌طور تلقین کردن که اگر می‌خواهی به جایی برسی و آدم شوی، باید همان کاری را بکنی که غربی‌ها کردند و از آن سرسوزنی تخطی نکنی! به مردم ما و محیط‌های علمی، این‌گونه یاد دادند. اجازه ابتکار و نوآوری و خلاقیت علم را ندادند. علم و فکر را باید تولید کرد. این‌ها نه در علوم تجربی، نه در علوم انسانی و نه در علوم سیاسی و اجتماعی، برای آفرینش علمی میدان ندادند. لذا وضع این‌گونه است که امروز ملاحظه می‌کنید.^۲

همت برای همیشه شاگرد نماندن

دانش را از دارندگان آن، از هر جا و هر که، باید آموخت ولی دنیای اسلام باید همت کند تا همیشه شاگرد نماند و از استعدادهای خود و همت خود برای **نوآوری و ابتکار و تولید علم کمک بگیرد**.^۳

تولید علم به جای وابستگی به لوکوموتیو غرب

این **پیشرفت علمی**، اگرچه که با فراگیری علم از کشورها و مراکز پیشرفته‌تر

۱. بیانات در دیدار مدیران وزارت نفت؛ ۱۳۷۰/۰۹/۱۲

۲. بیانات در دیدار جوانان استان اصفهان؛ ۱۳۸۰/۰۸/۱۲

۳. پیام به کنگره عظیم حج؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۹

علمی حاصل خواهد شد؛ اما فراگیری علم یک مسئله است، تولید علم یک مسئله‌ی دیگر است. نباید ما در مسئله‌ی علم، واگن خودمان را به لوکوموتیو غرب ببندیم. البته اگر این وابستگی ایجاد بشود، یک پیشرفت‌هایی پیدا خواهد شد؛ در این شکی نیست؛ لیکن دنباله‌روی، نداشتن ابتکار، زبردست بودن معنوی، لازمه‌ی قطعی این چنین پیشروی‌ای است؛ و این جایز نیست. بنابراین، ما باید علم را خودمان تولید کنیم و آن را بجوشانیم.^۱

جرأت نوآوری لازمه‌ی پیشرفت علمی

برای مقابله با کار آن‌ها، علم لازم است. اگر بخواهید از لحاظ علمی پیش بروید، باید جرات نوآوری داشته باشید. استاد و دانشجو باید از قید و زنجیره‌ی جزمیگری تعریف‌های علمی القاء شده و دائمی دانستن آن‌ها خلاص شوند.^۲

جرأت علمی توأم با قدرت علمی

برای نوآوری علمی - که در فرهنگ معارف اسلامی از آن به اجتهاد تعبیر می‌شود - دو چیز لازم است: یکی قدرت علمی و دیگری جرات علمی. البته قدرت علمی چیز مهمی است. هوش وافر، ذخیره‌ی علمی لازم و مجاهدت فراوان برای فراگیری، از عواملی است که برای به دست آمدن قدرت علمی، لازم است؛ اما این کافی نیست. ای بسا کسانی که از قدرت علمی هم برخوردارند، اما ذخیره‌ی انباشته‌ی علمی آن‌ها هیچ جا کاربرد ندارد؛ کاروان علم را جلو نمی‌برد و یک ملت را از لحاظ علمی به اعتلاء نمی‌رساند. بنابراین جرات علمی لازم است.^۳

جهاد علمی یعنی جوشندگی و فوران از درون

امروز کشور نیازمند یک جهاد علمی است... در مفهوم اسلامی، جهاد عبارت است از آن تلاشی که در مقابل یک دشمن است، در مقابل یک خصم است.

۱. بیانات در دیدار نخبگان علمی و اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۸۷/۰۷/۰۳

۲. بیانات در جمع دانشجویان و اساتید دانشگاه صنعتی امیرکبیر؛ ۱۳۷۹/۱۲/۰۹

۳. بیانات در جمع دانشجویان و اساتید دانشگاه صنعتی امیرکبیر؛ ۱۳۷۹/۱۲/۰۹

هر تلاشی جهاد نیست. مجاهدت با نفس، مجاهدت در مقابل شیطان، جهاد در میدان نظامی، مواجهه‌ی با یک دشمن است؛ مواجهه‌ی با یک معارض است. امروز ما در زمینه‌ی علم نیاز داریم که اینجور تلاشی در کشور بکنیم؛ احساس کنیم موانعی وجود دارد، باید این موانع را برداریم؛ دارد معارضه‌هایی می‌شود، باید این معارضه‌ها را در هم بشکنیم؛ در زمینه‌ی عرضه‌ی امکانات علمی، **خُست‌هایی** از سوی کسانی که صاحبان آن هستند- که کشورهای پیشرفته‌ی علمی است- وجود دارد، باید در مقابل این **خُست‌ها** از خودمان عزت و جوشندگی و فوران از درون نشان بدهیم.^۱

پاک کردن مُهر «نمی‌توانیم» و «نمی‌توانید»

ما باید از محاصره‌ی موجود که کشورهای جهان سوم در آن قرار گرفته‌اند، خودمان را خارج کنیم. این فقط وظیفه‌ی ما نیست، بلکه وظیفه‌ی همه‌ی ملت‌های دنیاست که در دوره‌های از کاروان علم عقب ماندند. من اعتقاد راسخم- که این اعتقاد با نظر خبرگان و کارشناسان فن تأیید شده است- این است که ما می‌توانیم این کار را بکنیم. این **مُهر «نمی‌توانیم»** و «نمی‌توانید» را که یکی از بخش‌های عمده‌ی سیاست فرهنگی دشمنان بوده، بایستی از ذهن خودمان پاک کنیم. البته من احساس می‌کنم که در همین زمینه هم می‌توانیم پیشرفت کنیم.^۲

توسعه فناوری وظیفه است

آن‌ها دلشان می‌خواهد ما هیچ چیز تولید نکنیم و غذای حاضرمان را هم از آن‌ها بگیریم؛ به شرطی که پول داشته باشیم. وقتی هم نداشتیم، اگر ملت از گرسنگی بمیرند، آن‌ها که ابایی ندارند؛ چون هزارهزار می‌کشند و از مردن هزارهزار و میلیون میلیون هم هیچ باکی ندارند. وظیفه‌ی ملی ما امروز این است که دنبال این فناوری و فناوری‌های مشابه، هر چه که ما را به اوج قله‌ی علم نزدیک

۱. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۸۹/۰۶/۱۴

۲. بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۸۲/۰۸/۰۸

کند، برویم و امروز دنبال کردن آن برای ملت ما واجب است و برای کسانی که می‌توانند، وظیفه‌ی آن‌هاست تا بتوانند ملت را به عزت برسانند و از وابستگی رها کنند.^۱

برخورد هوشمندانه با تحریم

من این را در همین نمایشگاهی هم که آخر اسفند رفتیم، از زبان چند نفر از این دانشمندان جوان شنیدم. به من گفتند که ما می‌خواستیم این دستگاه را تولید کنیم، رفتیم ابزارش را از خارج تهیه کنیم، به ما گفتند شما تحریمید، به شما نمی‌دهیم؛ فهمیدیم خودمان باید درست کنیم. آمدیم داخل فکر کردیم، زحمت کشیدیم، تلاش کردیم، بدون احتیاج به بیگانه این را ساختیم. این، برخورد هوشمندانه است. هم مسئولین کشور، هم آحاد مردم، با تحریم‌های دشمن اینجور برخورد کردند؛ یعنی دشمن را از بُرنده‌ترین ابزارهایی که در اختیار داشت، محروم کردند. مثل این است که در یک جنگی، شما اسلحه را از دست دشمن بگیرید؛ و گرفتید.^۲

خودکفایی در محصولات ضروری کشاورزی

در بخش کشاورزی و دامداری - که یکی از بخش‌های مهم ماست - اساس توجه باید به این باشد که ما در محصولات اصلی مصرفی کشور، به خودکفایی برسیم؛ همچنانی که در یک وقت این کار تجربه شد و جهاد سازندگی در چند سال گذشته، کشور را از واردات مواد لبنی بی‌نیاز کرد... اخیراً مسؤولان بخش کشاورزی به بنده اطلاع دادند که قادرند کشور را در زمینه‌ی موارد مصرفی اصلی کشور به خودکفایی برسانند؛ یعنی ما گندم و برنج و روغن نباتی و ذرت وارد نکنیم. ما این توانایی را داریم؛ اما همت و تعهد و ایمان و اعتقاد به نظام اسلامی و ترس از مؤاخذه‌ی الهی در مدیر لازم است تا این کارها بشود. اگر

۱. بیانات در دیدار جمعی از مسئولان جهاد دانشگاهی؛ ۱۳۸۳/۰۴/۰۱

۲. بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰؛ ۱۳۹۰/۰۱/۰۱

مدیران این چیزها را در خود رعایت کنند، آن موفقیت حاصل خواهد شد.^۱

بلند کردن پرچم خودباوری

بحمدالله کار تحقیق در نیروی هوایی پایه‌ی استواری یافته است، و تحقیق خود پایه‌ی پیشرفت علم است. وقتی نیروهای مسلح از درون خود دانش و معرفت جوشیدند، باید یقین کرد که استقلال نه فقط یک اسم و ادعا که یک واقعیت و تبلور است. من این پدیده را در نهاجا به وضوح می‌بینم و از همه‌ی دست‌اندرکاران، از فرمانده‌ی نهاجا که اهل علم و تحقیق است؛ از جهاد خودکفایی که نخستین پرچم خودباوری را بلند کرده است و از یکایک کسانی که در این پیشرفت مؤثر بوده‌اند، تشکر می‌کنم. مهم این است که اولاً باور داشته باشید که حالا کار را آغاز کرده‌اید و نپندارید که کار را تمام کرده‌اید؛ ثانیاً باور داشته باشید که تا همه جا می‌شود پیش رفت.^۲

روحیه‌ی خودکفایی دوران جنگ

بسیاری از این ابتکاراتی که امروز شما در داخل نیروی هوایی انجام می‌دهید، مرهون همان روحیه‌ی خودکفایی است که در دوران جنگ به وجود آمد؛ و الا در روز اول جنگ که ما این‌طور نبودیم. روز اول جنگ، ما هواپیما بسیار داشتیم؛ قطعات یدکی خیلی داشتیم؛ هواپیمای آماده هم داشتیم؛ اما آنچه که نداشتیم، خودجوشی بود؛ که این خودجوشی به مرور به وجود آمد.^۳

بستن راه‌های اعمال فشار دشمنان

امروز که آتش جنگ فرونشسته و برنامه‌ی سازندگی به وسیله‌ی دولت و مجلس تنظیم شده و نیروهای مخلص، آستین همت بالا زده‌اند، بر همگان واجب است که سازندگی کشور را بسیار جدی بدانند و موانع را از سر راه آن بردارند. امروز، **آبروی اسلام** در گرو آن است که ایران اسلامی به کشوری آباد تبدیل شود، کار و ابتکار در

۱. بیانات در دیدار مسئولان وزارت‌خانه‌های صنایع و بازرگانی؛ ۱۳۸۰/۰۴/۱۰

۲. یادداشت در دفتر یادبود نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۷۳/۰۳/۰۱

۳. بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان نیروی هوایی ارتش؛ ۱۳۷۰/۱۱/۱۹

آن همه‌گیر شود، زندگی مردم سروسامان یابد، فقر و محرومیت ریشه‌کن شود، تولید داخلی با نیازهای مردم متعادل گردد، کشور در صنعت و کشاورزی به خودکفایی برسد، دشمن از طریق احتیاجات زندگی مردم، راهی به اعمال فشار نداشته باشد و خلاصه دین در کنار معنویت، زندگی مادی مردم را نیز سامان بخشد.^۱

جنبه‌ی اقتصادی و انسانی کارآفرینی

وقتی کار اینقدر مهم است، پس کارآفرینی هم به همین نسبت حائز اهمیت است. اگر کسی بتواند زمینه‌ی کار را فراهم بکند، یک عبادت انجام داده است. نگاه به این کاری که تولید می‌شود، فقط از جنبه‌ی این نباشد که ما یک بی‌کار را دستش را به یک کاری بند می‌کنیم تا یک درآمدی داشته باشد؛ خب، این که البته خیلی چیز خوبی است، لازم است، بلاشک. یعنی کارآفرینی، ایجاد اشتغال در کشور موجب می‌شود که ثروت تولید بشود؛ همچنانی که سرمایه و سرمایه‌دار، ایجاد کار می‌کند - چه سرمایه‌ی مالی، چه سرمایه‌ی علمی - کارگر هم ایجاد سرمایه می‌کند، ایجاد ثروت می‌کند. این البته یک جنبه‌ی مهمی است در اشتغال، اما اهمیت اشتغال فقط این نیست. یک بعد دیگر اهمیت اشتغال این است که شما یک گنج را دارید استخراج می‌کنید. یک انسانی که در او استعدادهایی وجود دارد، می‌تواند تولید کند، می‌تواند بیافریند، این افتاده بود آنجا، شما دست او را به کار بند کردید، این گنجینه‌ی درونی استخراج شد؛ خیلی اهمیت دارد. انسانی که کار ندارد، اشتغال ندارد، یک **استعداد پنهان** مخفی خداداده را غالباً بدون اختیار خودش را کد گذاشته، وقتی شما این انسان را مشغول کار می‌کنید، این چشمه که در درون بود و از او استفاده‌ای نمی‌شد، تشنه‌ای از او سیراب نمی‌شد، این چشمه را شما به جریان می‌اندازید. پس اشتغال و اشتغال‌آفرینی، هم جنبه‌ی اقتصادی بزرگی دارد، هم جنبه‌ی انسانی خیلی والائی دارد... این کارآفرینی یک عبادت است؛ یک کار باارزش است؛ یک ارزش‌آفرینی است.^۲

۱. پیام به مناسبت اولین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره)؛ ۱۰/۳/۱۳۶۹

۲. بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ ۱۶/۶/۱۳۸۹

اراده و خواست نخبگان؛ عامل اصلی رشد علم در جامعه

وقتی بنا باشد علم در جامعه رشد پیدا کند، البته مسئولان باید امکانات را فراهم کنند. حرفی که من می‌زنم، به شما می‌گویم. من به [مسئولین] دولت و وزارت، چیز دیگری می‌گویم؛ به آن‌ها می‌گویم باید کمک کنند؛ بارها هم صحبت کرده‌ایم. اما به شما عزیزان خودم که مثل فرزندان من هستید، عرض می‌کنم: دنبال تولید علم، ژرف‌بینی و ژرف‌یابی در علم باشید. حال که هوش و استعداد و آمادگی ذهنی دارید، همّت را به این کار بگمارید... عاملی که ممکن است حتی بر عوامل قبلی غلبه کند، میل و علاقه و اراده و خواست شماست. همّت کنید کشور را از لحاظ علمی بسازید... نخبگان علمی در هر رشت‌های که هستند، باید برای تقویت و تولید علم در داخل تلاش کنند.^۱

ملزومات پیشرفت علمی

پیشرفت علمی بایستی با خودباوری اولاً؛ امید به موفقیت ثانیاً؛ حرکت جهادگونه ثالثاً؛ همراه باشد. چون ما فرض را بر این گذاشتیم که پیشرفت علمی، بایستی با نگاه بومی و با تکیه‌ی به فرهنگ خودمان باشد - فرهنگ ما یعنی اسلام و موارث ملی پسندیده‌ی ما - و نیز ناظر به نیازهای کشور. این، بایستی مجموعه‌ی حرکت علمی ما را تشکیل بدهد... در این حرکت، تنبلی و تن‌آسائی و محول کردن کار به یکدیگر جایز نیست؛ حرکت جهادگونه باید کرد. جهاد فقط در میدان جنگ نیست، در میدان علم هم مثل بقیه‌ی میادین زندگی، جهاد لازم است. جهاد یعنی تلاش بی‌وقفه، همراه با خطرپذیری - در حد معقول البته - و پیشرفت و امید به آینده.^۲

علم جهادی و اجتهادی، حاصل فرهنگ جهاد علمی

در مورد جهاد دانشگاهی من اعتقادم این است که این ترکیب - جهاد و دانشگاه، و تلفیق جهاد که یک امر ارزشی معنوی است با علم و دانش و با

۱. بیانات در دیدار جمعی از نخبگان علمی؛ ۱۳۸۱/۰۷/۰۳

۲. بیانات در دیدار نخبگان علمی و اساتید دانشگاه‌ها؛ ۱۳۸۷/۰۷/۰۳

دانشگاه - دارای پیام است؛ نشان می‌دهد که می‌توان علم جهادی و نیز جهاد علمی داشت؛ این همان کاری است که شماها مشغولید. علم شما علم جهادی است؛ با جهاد و با **اجتهاد** همراه است؛ در یوزه‌گری و منتظر نشستن برای هدیه شدن علم از این سو و آن سو نیست؛ دنبال علم می‌روید تا آن را به دست بیاورید؛ این علم جهادی و علم برخاسته‌ی از مجاهدت و اجتهاد و تلاش است... لذا به نظر من جهاد دانشگاهی فقط یک نهاد نیست، بلکه یک فرهنگ است؛ یک سمتگیری و حرکت است. هرچه بتوانیم ما این فرهنگ را در جامعه گسترش دهیم و آن را پایدار و استوار کنیم، کشور را به سمت سربلندی و **عزت و استقلال** حقیقی بیشتر پیش برده‌ایم.^۱

چرخه‌ی به‌هم‌پیوسته‌ای از دانش‌های مورد نیاز

آنچه در کشور لازم است و می‌تواند موقع و جایگاه علمی کشور را به طور شایسته و افتخارآنگیز به ما نشان دهد که بالا رفته، وجود یک **چرخه‌ی علمی** کامل است. در همه‌ی بخش‌ها یک چرخه‌ی به‌هم‌پیوسته‌ی مهمی از انواع دانش‌هایی که مورد نیاز کشور است، باید وجود داشته باشد تا این‌ها هم‌افزایی کنند و به کمک هم بیایند. یک مجموعه‌ی کامل علمی در کشور بایستی به وجود بیاید؛ این هنوز نشده... این بایستی در همه‌ی بخش‌ها، در همه‌ی رشته‌ها توسعه پیدا کند؛ یک جریان عام تمامی‌ناپذیر در زمینه‌ی علم و در همه‌ی رشته‌های علوم به وجود بیاید؛ از علوم انسانی تا علوم تجربی و انواع علوم بایستی ما این پدیده را ببینیم و مشاهده کنیم. این کار، تلاش لازم دارد... **جهاد علمی** لازم است، مجاهدت لازم دارد.^۲

نجات از ناتوانی علمی، حاصل اسلامی شدن دانشگاه‌ها

محیط علمی باید در عین آن که بالاترین بهره‌ی ممکن را از دانش پیشرفته‌ی جهان می‌برد، متکی به خود و مبتکر و خلاق و کاوشگر باشد. **نظام سلطه‌ی**

۱. بیانات در دیدار جمعی از مسئولان جهاد دانشگاهی؛ ۱۳۸۳/۰۴/۰۱

۲. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

جهانی همیشه کوشیده است که بوسیله‌ی عوامل تبلیغی خود، احساس حقارت و ناتوانی و نیاز را در ملت‌هایی که از قافله‌ی علم و فناوری عقب مانده‌اند، تقویت کند و آنان را همیشه نیازمند خود نگاهدارد. تأکید مکرر امام راحل بر اسلامی شدن دانشگاه، برای این بود که نسل جوان تحصیلکرده‌ی کشور از این **احساس ناتوانی** و نیاز نجات یابد و به نجات کشور از تبعات وابستگی دوران گذشته همت گمارد.^۱

روحیه‌ی سنگرسازان بی‌سنگر؛ روحیه‌ی مناسب کار علمی

این روحیه‌ی حرکت عمومی، این دلسوزی، این ورود در صحنه‌ی کار و ابتکار، این کمک‌رسانی انبوه، مخصوص ملتی است که دل او از حرکت جهادی گرم است و جوشش جهادی در دل او وجود دارد. این همان روحیه‌ی بسیج دوران دفاع مقدّس است؛ این همان روحیه‌ی **سنگرسازان بی‌سنگر** جهاد سازندگی است که غسل شهادت می‌کردند، روی بولدوزر می‌نشستند تا خاکریز بزنند. ما این روحیه را باید حفظ کنیم. این روحیه با **کار علمی** و نظم تشکیلاتی هیچ منافاتی ندارد؛ بلکه اتفاقاً کار علمی را هم همین روحیه‌ی جهادی بهتر می‌کند.^۲

تفاوت جهاد علمی با تلاش علمی

جهاد با جهد و تلاش از لحاظ ریشه یکی‌اند؛ یعنی در آن معنای جهد و کوشش وجود دارد؛ اما جهاد فقط این نیست؛ **جهاد یعنی مبارزه**؛ مبارزه‌ی در همین اصطلاح متعارف فارسی امروز ما. مبارزه انواع و اقسامی دارد: مبارزه‌ی علمی داریم، مبارزه‌ی مطبوعاتی داریم، مبارزه‌ی سیاسی داریم، مبارزه‌ی اقتصادی داریم، مبارزه‌ی نظامی داریم، مبارزه‌ی آشکار داریم، مبارزه‌ی پنهان داریم؛ اما یک نقطه‌ی مشترک در همه‌ی این‌ها وجود دارد و آن اینکه در مقابل یک خصم است؛ در مقابل یک مانع است. مبارزه با دوست معنی ندارد؛ مبارزه در

۱. پیام به گردهمایی ویژه‌ی دانشگاهیان و دانشجویان در تجلیل از حضرت امام خمینی (ره)؛

۱۳۸۷/۰۳/۱۲

۲. بیانات در دیدار جمعی از کشاورزان؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴

مقابل یک دشمن است.

فرض کنید در دوران اختناق، کسی هر هفته مثلاً پنج تا کتاب میخواند؛ خیلی کار بود؛ اما لزوماً مبارزه نبود؛ جهد بود، جهاد نبود. اگر میخواست جهاد باشد، باید کتابی را میخواند که در حرکت او در مواجهه‌ی با رژیم طاغوت و رژیم اختناق، تأثیر داشت؛ آنوقت می‌شد جهاد. خاصیت جهاد این است.

دایره‌ی جهاد شما علم و فناوری است؛ یعنی شما اینجا از شمشیر و نیزه و ژوژ نمی‌خواهید استفاده کنید؛ از مغز و امکانات اندیشمندی درون انسان و فکر و قلم و چشم و این‌ها می‌خواهید استفاده کنید.

مجموعه، مجموعه‌ی علمی است؛ اما در چه جهتی باشد تا جهاد باشد؟ این مهم است. نگاه کنید ببینید برای کشور شما، برای انقلاب شما، برای اهدافی که این انقلاب ترسیم کرده، کدام دشمن عنود در کمین نشسته و شما باید با آن دشمن عنود مبارزه کنید؟ کارتان در آن صراط که شد، می‌شود جهاد.

بنابراین، اگر دنبال علمی بگردید که این علم، دشمنان آن اهداف را نه فقط ناراضی نمی‌کند، خرسند هم می‌کند، این جهاد نیست. فرض کنیم جهاد دانشگاهی یا فلان مؤسسه‌ی مربوط به جهاد دانشگاهی بگوید در سال فلان، صد یا پانصد مقاله از من در «ISI» منتشر شده؛ این، ملاک نیست. این مقاله چه بود؟ در چه جهت بود؟ به چه درد شما خورد؟ آن کسانی که با آرمان‌های شما دشمنند، نسبت به این مقاله چه موضعی داشتند؟ آیا آن‌ها احساس خطر کردند؟ البته سیاسیونشان - اهل علم که نگاهشان جور دیگری است - یا نه، احساس خطر نکردند...

در حرکت جهادی، در علم جهادی، در تحقیق جهادی، این عنصر حتماً شرط است. دشمن هم مقصود آمریکا نیست. حالا ما در مقام صحبت، دشمن واضحمان آمریکا و استکبار جهانی است. نه، دشمن‌ها انواع و اقسامی دارند. یک وقت یک کارتل بزرگ مالی و اقتصادی از اینکه شما بتوانید مثلاً کارخانه‌ی سیمان بسازید، ناراحت می‌شود؛ مانع تراشی می‌کند؛ نمیگذارد، که الان در گزارش‌هایی که در اینجا به من دادند، از جمله همین مسئله بود. دلشان می‌خواهد یک

شورای حکام هم درست کنند برای ساخت سیمان، که هر کس حق نداشته باشد کارخانه‌ی سیمان بسازد یا تولید سیمان کند. کار جهادی باید هدفمند، درست متوجه به آرمان‌ها و هوشمندانه و عاقلانه و دشمن‌شکن باشد. یعنی به همان معنایی که ما مبارزه را در اصطلاح معمولی به کار می‌بریم: «دارم مبارزه می‌کنم؛ این یک مبارزه است.» این، یک تعبیر مصطلح است. در جهاد، این معنا هست.

روحیه‌ی جهادی، عامل پیشرفت در علم و صنعت

در هر بخشی از بخش‌های گوناگون صنعتی و فنی و علمی و تحقیقاتی که ما با روحیه‌ی جهادی وارد شدیم، پیش رفته‌ایم. روحیه‌ی جهادی یعنی چه؟ یعنی اعتقاد به این که «ما می‌توانیم»؛ و کار بی‌وقفه و خستگی‌ناپذیر و استفاده از همه‌ی ظرفیت وجودی و ذهنی و اعتماد به جوان‌ها. الان در همین بخش انرژی هسته‌ای که این همه دنیای استکبار را سراسیمه کرده، اکثر کسانی که در آن‌جا مشغول کار هستند، جوان‌های تحصیل کرده‌اند؛ صدها جوان کم‌سال و تحصیلکرده، این چرخ را می‌چرخانند و این عزت را برای کشور پدید آورده‌اند. در همه‌ی بخش‌ها همین‌طور است. به نیروهای با استعداد، چه از جوان‌ها باشند و چه از انسان‌های با تجربه، اعتماد کنند. اعتماد به این افراد و توکل به خدای متعال و اخلاص نیت برای خدا، اساس کار است.

کار جهادی این است

ما از اول انقلاب، هر کار بزرگی که توانسته‌ایم انجام بدهیم، به برکت اعتماد به نفس و بلندپروازی و کار جهادی بوده است. جوانان جهاد سازندگی آن روزی کارهای بزرگ را در این کشور شروع کردند که حتی آن کسانی که جلوی چشم‌شان این کارهای بزرگ انجام می‌گرفت، باور نمی‌کردند که جوان ایرانی قادر به این کارهاست. در دوران رژیم طاغوت، گندم را از امریکا می‌خریدند و سیلو را روس‌ها برایشان می‌ساختند؛ آن‌ها سیلو را هم نمی‌توانستند بسازند!

باید روس‌ها می‌آمدند؛ این صنعت در ایران نبود. در سال‌های اول انقلاب، این جوانان جهاد دانشگاهی آمدند و گفتند امام دستور داده‌اند مردم گندم بکارند؛ خوب، گندم سیلو لازم دارد؛ در خانه‌ی چه کسی برویم، جز در خانه‌ی همت و ابتکار خودمان؛ شروع کردند. افرادی می‌دیدند که این سیلو بالا می‌رود - البته در روز اول، با ظرفیت کم - اما باور نمی‌کردند! و امروز کشور ما یکی از کشورهای مطرح از لحاظ سیلوسازی در دنیا است؛ به برکت همین جوان‌ها. کار جهادی، این است.^۱

ای جوان ایرانی؛ تو بدون تکیه به بیگانه می‌توانی

امروز در سطح دنیا که نگاه می‌کنیم، می‌بینیم بعضی از کشورها این راه را رفته‌اند و به نتیجه هم رسیده‌اند. کشورهایی که بعد از جنگ دوم جهانی - به تعبیر مبالغه‌آمیزی که معمولاً گفته می‌شود - تقریباً با خاک یکسان شده بودند، کمر راست کردند و به خودشان پرداختند. در واقع از نیروهای درون خودشان استفاده کردند و امروز در زمینه‌ی اداره‌ی امور دنیای خود از کسانی که این‌ها را در جنگ به خاک سپاه نشانده بودند بالاتر رفته‌اند. پس به نتیجه می‌رسیم که می‌شود با چنین طرز فکری به استقلال علمی و فنی و غیره دست یافت. امام ما رضوان الله تعالی علیه همتش این بود که به ملت بگوید «ای ملت ایران! ای جوان ایرانی! ای کارگر ایرانی! ای مهندس و ای مدیر ایرانی! تو بدون اینکه به بیگانه تکیه کنی خودت می‌توانی.» امام می‌خواست روحیه‌ی «توانستن» را در ما زنده کند.^۲

کارهای کامل و متقن، مشمول رحمت خدا

«رحم الله امرء اعلم عملا فاتقنه»؛ رحمت خدا شامل حال کسانی است که کاری را انجام می‌دهند و آن را با اتقان، درست و کامل به سامان می‌رسانند؛ نیمه‌کاره رها نمی‌کنند و سهل‌انگاری در آن به خرج نمی‌دهند. همه‌ی ما در

۱. بیانات در دیدار جمعی از کشاورزان؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴

۲. بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان؛ ۱۳۷۳/۰۲/۱۳

هر بخشی که مشغول کار هستیم، مخاطب این خطاب هستیم. دولتمردان، مسؤولان کشور، مدیران عالی رتبه و اقشار مختلف در هر بخشی از بخش‌ها - که یک گوشه‌ی آن، بخش صنعت یا معدن است - در صورتی که کار را با جدیت دنبال کنند و ابتکار و نوآوری در آن به کار بزنند و دانش را در آن به کار بگیرند، رحمت خدا شامل حال آن‌ها خواهد شد.^۱

اسلام می‌تواند حرکت علمی و فناوری ایجاد کند

تجربه‌ی این سی و سه سال هم نشان داده که اسلام می‌تواند به یک کشور عزت بدهد؛ می‌تواند یک ملت را سربلند کند؛ می‌تواند اهداف خوبی را ترسیم کند؛ می‌تواند راه‌هایی را به سوی این اهداف، هموار و مسطح کند؛ می‌تواند حرکت علمی ایجاد کند؛ می‌تواند حرکت فناوری و صنعتی ایجاد کند؛ می‌تواند حرکت تقوایی و اخلاقی ایجاد کند؛ می‌تواند آن‌ها را در مقابل ملت‌های دیگر روسفید کند؛ این‌ها اتفاقاتی است که در کشور ما افتاده؛ این‌ها کارهای بزرگی است که به برکت اسلام در این کشور انجام گرفته. اسلام همچنان لب و محتوا و ماده‌ی اصلی حرکت نظام ماست، شکل هم شکل مردم‌سالاری است؛ از هم جدا نیستند. یعنی این مردم‌سالاری هم باز از خود اسلام سرچشمه گرفته.^۲

رسیدن به خطوط مرزی علم با حفظ همین سرعت

درست است که ما آنجائی که بالفعل از لحاظ علمی رسیدیم، عقب‌تر از بالفعل دنیاست، به مراحل و منازلی؛ اما این به خاطر عقب‌ماندگی قدیمی ماست. حرکتمان به سمت جلو، سرعت بسیاری داشته؛ چندین برابر سرعت متوسط عالم. اگر همین سرعت را حفظ کنیم، بلکه افزایش بدهیم، مسلماً به خطوط مرزی علم خواهیم رسید و این خطوط مرزی را خواهیم شکست و جلو خواهیم رفت؛ این اتفاق خواهد افتاد. جوان کشور ما باید این را باور کند.^۳

۱. بیانات در دیدار کارکنان مجتمع مس سرچشمه؛ ۱۳۸۴/۰۲/۱۸

۲. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری؛ ۱۳۹۰/۱۲/۱۸

۳. بیانات در دیدار نخبگان و برگزارندگان کرمانشاه؛ ۱۳۹۰/۰۷/۲۶

کویدن حرکت علمی در کشور، با ترساندن دانشمند ما

[در توطئه‌های دشمن] چند تا حلقه‌ی به‌هم‌پیوسته وجود دارد؛ مثلاً حلقه‌های تحریم اقتصادی، ترویج ابتدال، ترویج مواد مخدر، کارهای امنیتی، ایجاد تزلزل در مبانی و مسائل اعتقادی؛ چه اعتقاد به اسلام، چه اعتقاد به انقلاب. این‌ها حلقه‌های گوناگون به‌هم‌پیوسته است؛ یکی از این حلقه‌ها هم - که مکمل این زنجیره است - **کویدن حرکت علمی** در کشور، با ترساندن دانشمند ما، با حذف دانشمند ماست. با این چشم به قضیه نگاه کنیم.^۱

پی در پی کار؛ پی در پی ابتکار

یک نکته این است که ساخت این ناوشکن، صرفاً ساخت یک ناوشکن نبود؛ این نهادینه‌سازی طراحی و ساخت رزمناوهای بزرگ در کارخانجات کشور بود؛ دانشگاه‌های ما بهره بردند، دانشگاه امام خمینی بهره برد، صنایع نیروی دریائی بهره بردند، صنعت وزارت دفاع بهره برد؛ ذهن‌ها به کار افتاد و در بخش‌های گوناگون الکترونیک، دستگاه‌های مختلف به کار وادار شدند. خود این **تحرك ورزشی ذهنی** و عملی، برای کشور یک دستاورد است؛ که این حالت تحرك، خودش کمتر از به دست آوردن و دارا شدن یک رزمناو با این خصوصیات نیست؛ این خیلی باارزش است؛ این را حفظ کنید؛ نگذارید این **حرکت علمی** و صنعتی از دور بیفتد؛ پی‌درپی کار، پی‌درپی ابتکار.^۲

دو آگاهی در علم؛ آگاهی به خود و آگاهی به دشمن

امروز کشور ما خوشبختانه دوره‌یی را می‌گذراند که دو آگاهی در آن هست: یکی آگاهی به توانایی و استعداد ذاتی خود؛ دوم آگاهی به این که قدرت‌های در پی سیطره‌ی بر کشور ما و بر کشورهای نظیر ما، مهمترین معارض دانشمند شدن و **پیشرفت علمی** کشور ما هستند. یعنی آگاهی به معنای **خودشناسی**، و آگاهی به معنای **دشمن‌شناسی** و توطئه‌شناسی. به برکت این دو آگاهی، این امید وجود دارد که ما بتوانیم به پیشرفت‌های عظیم علمی نایل شویم.^۳

۱. بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان؛ ۱۳۹۰/۰۵/۱۹

۲. بیانات در دیدار دست‌اندرکاران ساخت ناوشکن جماران؛ ۱۳۸۸/۱۱/۳۰

۳. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه؛ ۱۳۸۴/۰۷/۲۱

دو بال سرمایه و کار

امسال ما گفتیم: «حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی»؛ کار ایرانی، سرمایه‌ی ایرانی. سرمایه هم عدل کار است. اگر سرمایه نباشد، کار تحقق پیدا نمی‌کند؛ این‌ها دوتا بالند، که تولید ملی با این دو بال حرکت می‌کند. سرمایه‌ی ایرانی هم احترام دارد، کار ایرانی هم احترام دارد. نتیجه‌ی سرمایه و کار عبارت است از تولید ملی. این باید تحقق پیدا کند.^۱

استقلال سیاسی کشور، محصول احترام به کار و سرمایه ایرانی
ما تا به کار ایرانی و سرمایه‌ی ایرانی احترام نگذاریم، تولید ملی شکل نمی‌گیرد؛ و اگر تولید ملی شکل نگیرد، استقلال اقتصادی این کشور تحقق پیدا نمی‌کند؛ و اگر استقلال اقتصادی یک جامع‌های تحقق پیدا نکرد - یعنی در مسئله‌ی اقتصاد نتوانست خودش تصمیم بگیرد و روی پای خود بایستد - استقلال سیاسی این کشور تحقق پیدا نمی‌کند؛ و اگر استقلال سیاسی یک جامع‌های تحقق پیدا نکرد، بقیه‌ی حرفها، جز حرف، چیز دیگری نیست. تا یک کشور اقتصاد خود را قوی نکند، پایدار نکند، متکی به خود نکند، مستقل نکند، نمی‌تواند از لحاظ سیاسی و فرهنگی و غیره تأثیرگذار باشد.^۲

کالای ایرانی به عنوان یک کالای مطلوب

ما باید کاری کنیم که کالای ایرانی به عنوان یک کالای محکم، مطلوب، زیبا، همراه با سلیقه و بادوام در ذهن مصرف‌کننده‌ی ایرانی و غیر ایرانی باقی بماند. این باید همت مجموعه‌ی کارآفرینی و کارگری و متصدیان این امر باشد. البته این کار، پیش‌نیازهایی دارد. ممکن است آموزش مهارت‌های لازم، دوره‌های ایجاد مهارت لازم باشد - که این‌ها کار دستگاه‌های دولتی و امثال دولتی است - لیکن باید هدف این باشد. کارگر ایرانی آنجائی که ذوق خود را به کار می‌برد، سلیقه‌ی خود را به کار می‌برد و سرپنجه‌ی ماهر خود را به کار می‌برد،

۱. بیانات در اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی داروپخش؛ ۱۳۹۱/۰۲/۱۰

۲. بیانات در اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی داروپخش؛ ۱۳۹۱/۰۲/۱۰

کار جالب و تماشایی از آب در می‌آید.^۱

ملزومات رشد و ترقی تولید ملی

[به منظور رشد تولید ملی] از ابعاد مختلف، کارهای گوناگونی باید انجام بگیرد: مسئله‌ی **تقویت مهارت‌ها در محیط کار**، مسئله‌ی نگرش‌های درست مدیریتی، مسئله‌ی توانمندسازی نیروی کار، مسئله‌ی ایجاد احساس امنیت؛ هم برای کارگر، هم برای سرمایه‌گذار - یعنی برنامه‌ها، قوانین و مقررات باید جوری باشد که هم کارگر احساس امنیت کند و خاطر جمع باشد، هم سرمایه‌گذار احساس امنیت کند - مسئله‌ی مواجهه‌ی درست با اخلاق اقتصادی، [توجه به کیفیت و قیمت محصولات تولید داخل]، ... سیاستگذاری تولیدمحور، فرهنگ‌سازی برای مصرف تولید داخلی، ارتقاء کیفیت تولیدات داخلی، نوسازی و ابتکار در ماشین‌ها، در محصولات، در مدیریت، در ساخت؛ این‌ها کارهایی است که باید انجام بگیرد و امیدواریم ان شاء الله انجام بگیرد.^۲

کیفیت و قیمت تمام شده‌ی محصولات تولید داخل

در خصوص برجسته کردن **تولید ملی**، مسئله‌ی **کیفیت** خیلی مهم است؛ که مدیریت‌های تولیدی و کارگرهای عزیز باید به این مسئله توجه کنند. مسئله‌ی قابل رقابت بودن **قیمت تمام شده** مهم است و باید به آن توجه کنند؛ که این البته کمک دولت را می‌خواهد. این‌ها کارهای فراوانی است که باید انجام بگیرد. این کارها فقط بر عهده‌ی دولت هم نیست؛ دولت، مجلس شورای اسلامی، دستگاه‌های گوناگون مدیریتی، بخش خصوصی، آحاد مردم، فرهنگ‌سازان جامعه - آن کسانی که با بیانات خودشان برای مردم فرهنگ می‌سازند - تبلیغات صدا و سیما، همه‌ی این‌ها باید در خدمت تولید ملی قرار بگیرد. اگر ما موفق شدیم این کار را انجام بدهیم، بدانید ضربه‌ی سختی بر دشمنان خونخوارمان وارد خواهد آمد.^۳

۱. بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور؛ ۱۳۹۰/۰۲/۰۷

۲. بیانات در اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی داروپخش؛ ۱۳۹۱/۰۲/۱۰

۳. بیانات در اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی داروپخش؛ ۱۳۹۱/۰۲/۱۰

ملزومات رونق بخشی به تولید ملی

شعار امسال را قرار دادیم «تولید ملی»؛ دنباله اش توضیح داده شده: «حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی». یعنی شما وقتی کالای داخلی را مصرف می‌کنید، به کارگر ایرانی دارید کمک می‌کنید، اشتغال ایجاد می‌کنید، به سرمایه‌ی ایرانی هم دارید کمک می‌کنید، رشد و نمو ایجاد می‌کنید. این فرهنگ غلطی است - که متأسفانه در بخش‌هایی از ما حاکم است - که مصنوعات خارجی را مصرف کنیم؛ این به ضرر دنیای ماست، به ضرر پیشرفت ماست، به ضرر آینده‌ی ماست. همه مسئولیت دارند؛ دولت هم مسئولیت دارد، باید از تولید ملی حمایت کند، تولید ملی را تقویت کند. خوشبختانه «صندوق توسعه ملی» در سیاست‌ها تصویب شد؛ مجلس شورای اسلامی آن را قانون کرد. امروز یک ذخیره‌ی باارزشی در اختیار مسئولان هست؛ می‌توانند این را در اختیار تولید ملی بگذارند. باید کار را تسهیل کنند؛ مجلس هم باید همکاری کند، دولت هم بایستی همت کند؛ بتوانند به تولید ملی رونق بدهند.^۱

نوآوری پی‌درپی در محصولات

از جمله‌ی چیزهایی که باید مورد توجه قرار بگیرد، نوآوری کردن در همه‌ی تولیدات به صورت پی‌درپی و لحاظ حس، یعنی اشباع حس زیبایی‌شناسی در مصرف‌کننده است. این یکی از مسائل قابل توجه هست که بایستی به آن اهمیت بدهیم. من حقیقتاً از دوستانی که در این زمینه‌ها تلاش می‌کنند، کار می‌کنند، تشکر می‌کنم.^۲

مرغوبیت کالاهای داخلی

یک نکته‌ی اساسی‌ای که در باب کار وجود دارد و کارآفرینان باید به او توجه کنند، مسئله‌ی مرغوبیت تولید داخلی است؛ کیفیت تولید داخلی است؛ این خیلی مهم است. البته بخشی از این، ارتباط پیدا می‌کند به همان قضایای مالی و نمیدانم مقررات و غیرذلک، و پشتیبانی‌های دولت؛ اما بخشی

۱. بیانات در حرم رضوی در آغاز سال ۹۱؛ ۱۳۹۱/۰۱/۰۱

۲. بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

هم ارتباط پیدا می‌کند به عزم و اراده‌ی مسئولین، کارآفرین و کننده‌ی کار. فرمود: «رحم الله امرا عمل عملا فاتقنه»؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را انجام بدهد و آن را متقن انجام بدهد، درست انجام بدهد. این آینده‌نگری است، غیر از امروز.^۱

رونق تولید داخلی، عامل ناکامی بخش عمده‌ی ای از تلاش‌های دشمن

اگر به توفیق الهی و با اراده و عزم راسخ ملت و با تلاش مسئولان، ما بتوانیم مسئله‌ی تولید داخلی را، آنچنان که شایسته‌ی آن است، رونق ببخشیم و پیش ببریم، بدون تردید بخش عمده‌ای از تلاش‌های دشمن ناکام خواهد ماند. پس بخش مهمی از جهاد اقتصادی، مسئله‌ی تولید ملی است. اگر ملت ایران با همت خود، با عزم خود، با آگاهی و هوشمندی خود، با همراهی و کمک مسئولان، با برنامه‌ریزی درست بتواند مشکل تولید داخلی را حل کند و در این میدان پیش برود، بدون تردید بر چالش‌هایی که دشمن آن را فراهم کرده است، غلبه‌ی کامل و جدی پیدا خواهد کرد. بنابراین مسئله‌ی تولید ملی، مسئله‌ی مهمی است.^۲

اثرات رونق تولید داخلی

اگر ما توانستیم تولید داخلی را رونق ببخشیم، مسئله‌ی تورم حل خواهد شد؛ مسئله‌ی اشتغال حل خواهد شد؛ اقتصاد داخلی به معنای حقیقی کلمه استحکام پیدا خواهد کرد. اینجاست که دشمن با مشاهده‌ی این وضعیت، مایوس و ناامید خواهد شد. وقتی دشمن مایوس شد، تلاش دشمن، توطئه‌ی دشمن، کید دشمن هم تمام خواهد شد.^۳

۱. بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

۲. بیانات در حرم رضوی در آغاز سال ۹۱؛ ۱۳۹۱/۰۱/۰۱

۳. بیانات در حرم رضوی در آغاز سال ۹۱؛ ۱۳۹۱/۰۱/۰۱

سهام دولت، سرمایه‌داران و مردم در رونق بخشی به تولید ملی

ما باید بتوانیم از کار کارگر ایرانی حمایت کنیم؛ از سرمایه‌ی سرمایه‌دار ایرانی حمایت کنیم؛ و این فقط با تقویت تولید ملی امکان‌پذیر خواهد شد. سهام دولت در این کار، پشتیبانی از تولیدات داخلی صنعتی و کشاورزی است. سهام سرمایه‌داران و کارگران، تقویت چرخه‌ی تولید و اتقان در کار تولید است. و سهام مردم - که به نظر من از همه‌ی این‌ها مهمتر است - مصرف تولیدات داخلی است. ما باید عادت کنیم، برای خودمان فرهنگ کنیم، برای خودمان یک فریضه بدانیم که هر کالائی که مشابه داخلی آن وجود دارد و تولید داخلی متوجه به آن است، آن کالا را از تولید داخلی مصرف کنیم و از مصرف تولیدات خارجی بجد پرهیز کنیم؛ در همه‌ی زمینه‌ها: زمینه‌های مصارف روزمره و زمینه‌های عمده‌تر و مهمتر.^۱

مصرف کالاهای داخلی توسط دولت

خوشبختانه ما در کشور و در بخش‌های مختلف، محصولات کیفی داریم. قسمت عمده‌ای از تولیدات کشور، مصرف‌کننده‌اش دستگاه‌های دولتی ما هستند. دستگاه‌های دولتی بایستی جزم و عزم داشته باشند بر این که جز تولیدات داخلی - در آن مواردی که تولید داخلی وجود دارد - هیچ چیز دیگر مصرف نکنند. یعنی واقعاً در محصولاتی که مشابه داخلی دارد، مطلقاً ممنوع بشوند که از خارج چیزی وارد نکنند. این را بخواهید، در دولت مطرح کنید، آقای رئیس‌جمهور به دستگاه‌های دولتی دستور بدهد؛ و این ممکن است. ما این را تجربه کرده‌ایم. در مواردی به صورت قاطع به یک دستگاهی گفته شد که این کاری که دارد انجام می‌گیرد، باید هیچ محصول غیر ایرانی در آن به کار نرود؛ و شد، و به بهترین وجهی هم انجام شد. اگر مدیران ما عزم را جزم کنند برای اینکه محصول ایرانی را، تولید ایرانی را به کار بگیرند، هم تولیدات باکیفیت هست، هم خود این کار موجب می‌شود که در تولیدات داخلی کیفیت بالا برود. این کار را حتماً بایستی انجام بدهند.^۲

۱. بیانات در حرم رضوی در آغاز سال ۹۱؛ ۱۳۹۱/۰۱/۰۱

۲. بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی؛ ۱۳۹۰/۰۷/۱۳

ضرورت مقابله با بدحسابی دولت

من شنیدم که دستگاه‌ها و بانک‌ها و این‌ها حمایتشان از تولیدات داخلی هم ضعیف است؛ یک جاهائی آن تولیدکننده‌ها به خاطر عدم حمایت، به ورشکستگی کشیده می‌شوند. با این مسئله هم بایستی حتماً در خود دولت مقابله بشود؛ یعنی دستور داده بشود... گاهی اوقات در معاملاتی که دستگاه دولتی با تولیدکننده‌ی داخلی می‌کند، بدحسابی هست؛ در حالی که وقتی این معامله را با یک صنعتگر خارجی می‌کنند، پول را نقد می‌دهند؛ اما این را همین طور کش می‌دهند - یک سال، دو سال - طلب او را هم نمی‌پردازند. باید جلوی این‌ها گرفته شود.^۱

برنامه‌ریزی کلان برای تولید محصولات فاخر

این کارهای هنری آمیخته‌ای از هنر و کار که ایرانی‌ها در گذشته داشتند، امروز هم وجود دارد؛ این معنا محسوس و مشهود است. آنجائی که ذوق و هنر ایرانی به می‌دان می‌آید - همین کارگری که دارد کار می‌کند، ابتکارش، ذوقش، هنرش، محکم‌کاری‌اش - کار می‌شود جالب و ماندگار. الان خوشبختانه در تولیدات کشور محصولات زیادی هست که از مشابهاات خارجی‌اش بعضی بهتر است، بعضی بمراتب بهتر است؛ هم زیباتر، هم محکمتر، هم جالبتر؛ این را ما باید عمومیت بدهیم، در همه‌ی مواد تولیدی‌مان؛ چه مواد مصرفی خوراکی، چه مسائل مربوط به پوشاک، چه مسائل زندگی، چه مسائل تزئینی. در همه‌ی چیزهائی که تولید می‌شود، باید این را در نظر بگیریم؛ و می‌توانیم. مجموعه‌ی کارگری، طراحان، مهندسان، سرمایه‌گذاران، کارگران دستی، کارگران ماشینی می‌توانند این کار را انجام دهند. ما باید همتان را بر این قرار بدهیم؛ ایجاد محصول بادوام، زیبا و فاخر. این، یک کار کلان است.^۲

۱. بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی؛ ۱۳/۰۷/۱۳۹۰

۲. بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور؛ ۲۰/۰۲/۱۳۹۰

عمومیت یافتن سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی

ما می‌خواهیم کشور ثروتمند بشود؛ ما می‌خواهیم سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی در کشور عمومیت پیدا کند. امروز ثروتمندان زیادی در کشور ما هستند که برخوردار از ثروتند؛ این ثروت را می‌توانند در سرمایه‌گذاری‌های سودمند و افتخارآفرین به کار بزنند؛ هم برای خودشان سود دارد، هم برای مردم سود دارد و هم مایه‌ی رضای خدا می‌شود؛ سرمایه‌گذاری ثروتمندان در کارهایی که به تولید کشور و به افزایش محصول در درون کشور - با بهره‌دهی بالا - منتهی می‌شود، یک عبادت و یک ثواب است. این راه باز است؛ می‌توانند سرمایه‌گذاری کنند، تولید ثروت کنند؛ مدیریت کشور هم مراقبت کند که همه‌ی طبقات برخوردار بشوند و طبقات ضعیف هم بتوانند از فرصت‌ها استفاده کنند تا از ضعف خارج بشوند؛ همه توانایی پیدا بکنند.^۱

برخورد با قاچاق

پدیده‌ی قاچاق و قاچاق‌فروشی، ضربه به اقتصاد و هویت ملی کشور و همه‌ی برنامه‌ریزی‌هاست. این از لحاظ شرعی، یک عمل ممنوع و حرام قطعی است؛ چون موجب افساد است. جای مقابله با فساد قاچاق، فقط مرزها نیست. جنس قاچاق را باید دنبال کرد، تا آنجایی که در معرض فروش قرار داده می‌شود. جنس قاچاق، تولید داخلی را تضعیف، اشتغال ناسالم را ترویج و اشتغال سالم را محدود می‌کند. بخش بازرگانی و بخش تولید و صنعت می‌توانند به هم کمک کنند. بازرگانی کشور می‌تواند در خدمت ترویج تولیدات داخلی قرار گیرد.^۲

خودمان، خودمان را اداره کنیم

مردمی که کار نکنند، مردمی که ابتکار نداشته باشند، مردمی که خود را موظف به اداره‌ی کشور و تولید نیازهای خودشان ندانند، مردمی که فقط مصرف را بلد باشند و تولید را بلد نباشند، کشور و کسانی را که در رأس کارند در وضعیتی

۱. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی؛ ۱۳۸۷/۰۱/۰۱

۲. بیانات در دیدار مسئولان وزارتخانه‌های صنایع و بازرگانی؛ ۱۳۸۰/۰۴/۱۰

بدی قرار خواهند داد. ملتی می‌تواند در مقابل پرووها، پرتوقع‌ها، گردنه‌بگیرها و زیاده‌طلب‌های دنیا- مثل امریکا- بایستد و مقاومت و از حق خود دفاع کند، که بگوید: «آقا! ما خودمان، خودمان را اداره می‌کنیم.» اگر دشمن بگوید به شما فلان چیز را نمی‌فروشیم، بگوید: خوب؛ بهتر! نفروشید. شما که به ما بفروشید، ما تنبل می‌شویم و خودمان تولید نمی‌کنیم. می‌گوییم «آقا؛ بسته‌بندی شده می‌آید.» شما که به ما مجانی بدهید، پول هم از ما نگیرید، به ما خیانت کرده‌اید. اگر شما در دادوستد را با ما ببندید و بُنجله‌های خودتان را به طرف مملکت ما سرازیر نکنید، به نفع ماست. برای اینکه ما روحیه‌ی کار، نشاط، تلاش و تولید پیدا خواهیم کرد.^۱

تولید نیازها با استفاده از امکانات داخل

ما باید از لحاظ اقتصادی هم خودمان را به‌طور کامل از زیر نفوذ قدرت‌ها خارج کنیم. یعنی ملت ما باید بتواند بنا بر تشخیص و مصلحت خود، آن صنعت و کالا و متاعی را که احتیاج دارد، در داخل کشور و با استفاده از منابع و امکانات موجود تولید کند.^۲

یادگیری فناوری و توانائی‌های فراوان سرپنجه‌ی بشری

ما امروز نفت را می‌سوزانیم؛ ممکن است در آینده، بهره‌مندی‌هایی از نفت برای بشر به دست بیاید و به قدری ارزشمند بشود که هیچ عاقلی حاضر نباشد یک قطره‌ی نفت را بسوزاند؛ به جای آن از انرژی‌های دیگر استفاده کنند. شما ببینید، امروز از زباله‌ی شما بازیافت مواد بارزش می‌کنند. خب، زباله زباله است؛ این یک مثال خیلی کوچک است. خیلی از چیزها هست که ممکن است از آن‌ها استفاده بشود؛ به چه وسیله می‌شود آن‌ها را فهمید؟ به چه وسیله می‌شود به راه‌های ده توی طبیعت پی برد و راه برد و از آن‌ها استفاده کرد؟ به وسیله‌ی علم. اینی که پیغمبر می‌فرماید: «اطلبوا العلم و لو بالصین»، نمی‌خواهد بگوید بروید فلسفه یا فقه را از چین یاد بگیرید؛ بروید دانش را - هر دانشی؛ علم و

۱. بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان؛ ۱۳/۰۲/۱۳۷۴

۲. بیانات در دیدار ائمه‌ی جمعه و مسئولان و اقشار مختلف مردم سراسر کشور؛ ۰۱/۰۹/۱۳۶۸

آنچه که بر علم مترتب می‌شود یعنی فناوری و توانائی‌های فراوان سرپنجه‌ی بشری - یاد بگیرید؛ این‌ها چیزهای لازمی است.^۱

اقتدار آفرینی علم و فناوری

علم و دانش، مایه‌ی اقتدار فرد و ملت

من یک وقتی این روایت را که از معصوم (علیه‌السلام) است، عرض کردم، که فرمود: «العلم سلطان»؛ یعنی علم و دانش برای یک ملت و برای یک فرد مایه‌ی اقتدار است. «من وجده صال و من لم یجد صیل علیه»؛ کسی که این قدرت را پیدا کند، دست برتر را دارد و آن کسی که نتواند قدرت علمی را به دست بیاورد، زیردست باقی می‌ماند و دیگران بر او دست برتر را خواهند داشت. علم و فناوری یک چنین خصوصیتی دارد...^۲

علم؛ حلقه‌ای از زنجیره‌ی توطئه‌های دشمن علیه ما

مسئله‌ی علم در کشور، یک حلقه‌ای است از زنجیره [توطئه‌های دشمن علیه ما]، که این حلقه درست متوجه به آن نقطه‌ی اصلی و اساسی است که ما ده دوازده سال است داریم این را دنبال می‌کنیم. گفتیم «العلم سلطان»؛ علم، اقتدار است؛ هر کسی که دارای علم و دارای این اقتدار شد، طبق این روایت، «صال»؛ می‌تواند بر محیط جهان حکمفرمائی کند، یعنی اهداف خودش را دنبال کند؛ هر کسی مالک آن نشد، «صیل علیه»؛ یعنی بر او حکمفرمائی خواهد شد. این منطق ماست در این حرکت علمی ده پانزده ساله. الان خوشبختانه تا حدود زیادی هم این حرکت علمی در کشور به ثمر رسیده. می‌خواهند این را متوقف کنند؛ خب، در مقابل این باید حساسیت نشان بدهید.^۳

۱. بیانات در دیدار نخبگان جوان دانشگاهی؛ ۱۳۸۷/۰۵/۰۶

۲. بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰؛ ۱۳۹۰/۰۱/۰۱

۳. بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان؛ ۱۳۹۰/۰۵/۱۹

علم، اقتدار است

ما باید یک کشور عالم بشویم. در یک روایتی از امیر المؤمنین نقل شده است که فرمود «العلم سلطان، من وجده صال و من لم یجده صیل علیه»؛ یعنی علم اقتدار است، علم مساوی است با قدرت؛ هر کسی که علم را پیدا کند، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که عالم باشد، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که دستش از علم تهی باشد، باید خود را آماده کند که دیگران بر او فرمانروایی کنند.^۱

علم، یک رکن امنیت بلندمدت کشور و ملت

دستگاه استخبار یک شبکه‌ی عظیمی است... که توی این سی سال بیکار نمانند، هر چه بگذرد هم باز بیکار نمی‌مانند؛ مگر آن وقتی که شماها همت کنید؛ شما جوان‌ها کشور را از لحاظ علمی، از لحاظ اقتصادی، از لحاظ امنیتی به نقطه‌ای برسانید که امکان آسیب‌پذیری‌اش نزدیک به صفر باشد؛ آن وقت کنار می‌کشند و توطئه‌ها تمام خواهد شد. اینکه من توی این چند سال به دانشگاه‌ها مرتب راجع به مسائل علم و تحقیق و پژوهش و نوآوری و جنبش نرم‌افزاری و ارتباط صنعت و دانشگاه و این‌ها این همه تأکید کردم، برای خاطر این است که یک رکن امنیت بلندمدت کشور و ملت، علم است.^۲

قطع رشته‌های سلطه‌ی اقتصادی قدرت‌های بیگانه

به آسانی نمی‌شود رشته‌های نفوذ و سلطه‌ی اقتصادی قدرت‌ها و دولت‌های بیگانه را قطع کرد. اگر کشوری بخواهد به سمت استقلال اقتصادی برود، احتیاج به نیروی انسانی کارآمد، منابع درآمدزا، امکانات فراوان، دانش، تخصص، همکاری‌های علمی و فنی بین‌المللی و بسیاری از چیزهای دیگر دارد.^۳

۱. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی؛ ۱۳۸۵/۱/۱

۲. بیانات در دیدار دانشجویان و نخبگان علمی؛ ۱۳۸۸/۰۶/۰۴

۳. بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران؛ ۱۳۶۹/۰۱/۱۰

علم و فناوری، پایه‌ی اقتدار اقتصادی ملت

علم و فناوری یکی از پایه‌های **اقتدار اقتصادی** یک ملت است. یک ملت با داشتن دانش پیشرفته و فناوری پیشرفته، هم به ثروت می‌رسد، هم به **استغنائی سیاسی** می‌رسد، هم آبرومند می‌شود، هم دستش قوی می‌شود. به خاطر کلیدی بودن مسئله‌ی پیشرفت علم و فناوری، من نسبت به این مسئله حساسم^۱.

کم شدن توطئه‌های استکبار به واسطه عزت علمی

این توطئه‌ها ادامه پیدا خواهد کرد، تا یک مقطعی؛ آن مقطع عبارت است از **اقتدار همه‌جانبه‌ی کشور** که این، کار شما دانشجوها، کار شما نسل جوان است. آن وقتی که توانستید کشور را به **اقتدار علمی** و به **اقتدار اقتصادی** برسانید و آن وقتی که توانستید **عزت علمی** را برای کشور فراهم کنید، آن روز البته توطئه‌ها کم خواهد شد؛ مایوس خواهند شد. تا وقتی به آن نقطه نرسیده‌ایم، منتظر توطئه‌ها باید بود و آماده‌ی مقابله‌ی با این توطئه‌ها باید بود.^۲

علم، راز پیشرفت کشور در اقتدار اقتصادی

کسانی که چالش عمده‌ی نظام با آنهاست، مصلحت خودشان را در چه می‌بینند؟... [آنها] مصلحت خودشان را در ایجاد اختلاف و از بین بردن این یکپارچگی‌ای که امروز شما در مردم مشاهده می‌کنید و در متوقف کردن حرکت علمی کشور، می‌بینند؛ چون علم و **دست برتر علمی**، راز پیشرفت هر کشوری در **اقتدار اقتصادی**، سیاسی، نظامی و روحیه‌ای است.^۳

قدرت علمی، منشأ کسب قدرت بین‌المللی

امروز کسانی در دنیا زور می‌گویند، خلاف قوانین بین‌المللی رفتار می‌کنند، وقیحانه‌ترین موضع را در دنیای تعامل بین‌المللی انسان‌ها ملت‌ها و دولت‌ها

۱. بیانات در حرم رضوی در آغاز سال ۹۱؛ ۱۳۹۱/۰۱/۰۱

۲. بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت؛ ۱۳۸۷/۰۹/۲۴

۳. بیانات در دیدار استانداران سراسر کشور؛ ۱۳۸۴/۱۲/۰۸

می‌گیرند و خجالت هم نمی‌کنند؛ سرشان را هم بالا می‌گیرند. چرا؟ چون قدرت دارند؛ قدرت اقتصادی و سیاسی و بالاتر از همه‌ی این‌ها، **قدرت علمی**، که منشأ همه‌ی این‌هاست؛ یعنی منشأ قدرت اقتصادی و سیاسی‌شان هم قدرت علمی است. ما این طرف دنیا حرف‌های حقّ زیادی داریم؛ حرفمان را شجاعانه می‌زنیم، منطقمان را در صحنه‌های رویارویی منطقی هم اثبات می‌کنیم...؛ اما احتیاج به یک چیز دیگری هم داریم و آن، عبارت است از **قدرت بین‌المللی**، تا بتوانیم این راه را بی‌دغدغه، درست، به طور کامل، همه‌جانبه و بی‌کم‌وکاست و کاست ادامه دهیم و به اهداف و آرمان‌هایمان برسیم. این قدرت را - قدرت اقتصادی، سیاسی و نفوذ فرهنگی - چطوری به دست آوریم؟ پایه و مایه‌ی همه‌ی این‌ها، **قدرت علمی** است. یک ملت، با **اقتدار علمی** است که می‌تواند سخن خود را به گوش همه‌ی افراد دنیا برساند؛ با اقتدار علمی است که می‌تواند **سیاست برتر و دست بالا** را در دنیای سیاسی حائز شود. اقتصاد هم به دنبال این‌ها می‌آید.^۱

جلوگیری از عالم شدن ملت‌ها؛ استراتژی حفظ نظام سلطه

یکی از موضوع‌هایی که نمی‌گذارند در کشورهای زیر سلطه رشد کند و به شدت مانع آن می‌شوند، مسأله‌ی علم است؛ چون می‌دانند علم **ابزار قدرت** است. خود غربی‌ها با علم به قدرت رسیدند؛ این یکی از پدیده‌های تاریخ بود... آن‌ها می‌دانند که علم چقدر در قدرت بخشیدن به یک ملت و به یک کشور تأثیر دارد، لذاست که اگر بخواهند نظام سلطه؛ یعنی **رابطه‌ی سلطه‌گر و سلطه‌پذیر** باقی بماند و حاکم بر نظم جهانی باشد، باید نگذارند آن بخشی که آن‌ها مایلند سلطه‌پذیر باشند، دارای علم شوند؛ این یک استراتژی است که بروبرگرد ندارد و الآن رفتارشان هم در دنیا بر همین منوال است؛ لذا باید برای کسب علم و تحقیق **جهاد کرد؛ باید کار کرد**.^۲

۱. بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام)؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۹

۲. بیانات در دیدار جمعی از مسئولان جهاد دانشگاهی؛ ۱۳۸۳/۰۴/۰۱

خودباوری علمی؛ فروپاشنده‌ی رابطه‌ی سلطه در دنیا

درباره‌ی مسأله‌ی علم و تحقیق باید بگوییم که عمده‌ی موضوع‌هایی که قدرت‌های سلطه‌گر در نظام سلطه‌ی جهانی برای حفظ این رابطه‌ی سلطه‌گر و سلطه‌پذیر رویش تکیه می‌کنند، سه موضوع است: سلطه‌ی فرهنگی، سلطه‌ی اقتصادی، سلطه‌ی علمی. لازمه‌اش هم این است که نگذارند آن طرف سلطه‌پذیر یا آن کسی که سلطه بر او تحمیل شده، در این سه زمینه به استقلال و به خودباوری و به پیشرفت برسد.^۱

خست علمی، علی‌رغم تظاهر به سخاوت علمی

امروز دنیا علی‌رغم تظاهر به سخاوت علمی، در نهایتِ **خست علمی** است. آن کسانی که بر حسب عوامل گوناگونی توانستند در یک برهه‌ای پیشرفت علمی را صاحب و مالک بشوند و موتور پیشرفت را سوار بشوند و از همه‌ی بشر جلو بزنند... علم توانست آن‌ها را قوی کند، مقتدر کند؛ لذا راه افتادند اطراف دنیا، استعمار به وجود آمد؛ و الا ملت‌ها داشتند زندگی خودشان را می‌کردند. بریتانیا کجا، اندونزی کجا؟ این‌ها با ابزار علم رفتند آن مناطق را صاحب شدند. خوب، وقتی که استعمار از علم زائیده شد و قدرت بین‌المللی و قدرت سیاسی متکی به علم شد، این علم را در اختیار دیگران نباید بگذارند؛ و الا این قدرت تهدید می‌شود. و تا امروز همین جور عمل کردند.^۲

انحصارگرایی علمی توسط بخش‌هایی از دنیا

بر اثر شرایط سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مسأله‌ی استعمار - که نقش استعمار در مطالبی که مورد نظر من است، بسیار زیاد است - بخشی از دنیا زودتر از یک بخش دیگر و به کمک وسیله‌ی شتابنده‌ای به سمت **قله‌های علمی** حرکت کرد. این بخش از این وسیله‌ی شتابنده استفاده کرد و به جلو رفت و این وسیله را روز به روز شتابنده‌تر و تواناتر کرد و با بالا بردن کاربری آن، به دستاوردهای

۱. بیانات در دیدار جمعی از مسئولان جهاد دانشگاهی؛ ۱۳۸۳/۰۴/۰۱

۲. بیانات در دیدار اساتید دانشگاهها؛ ۱۳۸۹/۶/۱۴

علم رسید؛ درحالی که ما با همه‌ی پیشرفت علمی، محاط به جهالت‌های فراوانیم. ساکنان آن بخش از دنیا، پیشرفت‌های علمی شگفت‌آوری کردند و بعد هم سیاست کلی‌شان این شد که علم را در اختیار خودشان بگیرند و اجازه ندهند که کشورهای که عقب مانده‌اند، به آن‌ها برسند و یا از آن‌ها جلو بزنند!

ناراحتی استکبار درباره‌ی توانایی علمی و فناوری ایران

دستگاه سلطه نمی‌خواهد؛ نمی‌پسندد که غیر از محدوده‌ی خودشان، **قدرت فناوری و قدرت علمی**، آن هم به صورت مستقل و ناوابسته، در اختیار ملت‌ها قرار بگیرد. حالا که می‌بینند یک ملت بدون تکیه به آن‌ها توانسته است یک **فناوری فاخر علمی** را به دست بیاورد، ناراحت‌اند. به‌دروغ، رئیس‌جمهور امریکا و دیگران، مرتب از سلاح اتمی اسم می‌آورند؛ این برای توجیه موضع خشمگینانه‌ی خودشان هست؛ والا می‌دانند که در این‌جا مسأله، مسأله‌ی سلاح اتمی نیست؛ مسأله‌ی استقلال یک ملت است.^۲

قدرت علمی، زیربنای اقتدار آینده‌ی ملت

قدرت پیدا کنید. اگر ایران اسلامی بتواند در زمینه‌ی علمی سخن خودش را در حد سخنان اول دنیا در بیاورد، کار شدنی است؛ چون علم، ثروت هم ایجاد می‌کند، قدرت نظامی هم ایجاد می‌کند، اعتماد به نفس هم ایجاد می‌کند. من بارها گفته‌ام، باز هم می‌گویم و باز هم بارها تأکید خواهم کرد که پایه و زیربنای **اقتدار آینده‌ی شما** ملت عزیز در قدرت علمی است.^۳

کسب اقتدار برای جلوگیری از زورگویی دیگران

علم مایه‌ی **قدرت و ثروت** است. کشور شما و نظام جمهوری اسلامی باید به این قدرت و اقتدار دست پیدا کند تا بتواند از ملت خود، از کشور خود، از

۱. بیانات در دیدار اساتید دانشگاهها؛ ۱۳۸۲/۸/۸

۲. بیانات در دیدار پرسنل نیروی هوایی؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۸

۳. بیانات در دیدار دانشجویان برگزیده و نمایندگان تشکل‌های دانشجویی؛ ۱۳۸۴/۰۷/۲۴

ارزش‌های خود و از نظام خود پشتیبانی کند و مصونیت ببخشد که قدرت فایده‌اش این است؛ اقتدار برای زورگویی به دیگران نیست، برای **جلوگیری از زورگویی** دیگران است؛ و در کنار این به ثروت احتیاج دارد تا بتواند مشکلات گوناگونی را که میراث سال‌ها حکومت استبدادی در این کشور است برطرف کند، باید علم را به دست بیاورد. برای یک ملت، علم وسیله‌ای است برای رسیدن به **اقتدار ملی و ثروت ملی**. البته این‌ها ثروت و پول لازم دارد؛ پول را هم از همین راه باید به دست بیاوریم...^۱

قدرت‌آفرینی علم

امروز **مناسبات بین‌المللی** روی [محور] **قدرت** می‌چرخد... و این قدرت متوقف است به علم؛ و لذا ثروت امریکا هم ناشی از علم است، توانائی‌های تبلیغاتی‌اش هم ناشی از علم است، موقعیت بین‌المللی سیاسی‌اش هم ناشی از علم است. علم است که یک کشور را به یک اقتداری می‌رساند؛ علم، این قدر برای کشورها مهم است.^۲

حفاظت در مقابل تهاجم همه‌جانبه‌ی دشمنان

آنچه می‌تواند ما را در مقابل تهاجم همه‌جانبه‌ی دشمنان در سطوح مختلف حفظ کند، همین فهرستی است که عرض کردم: تقویت ایمان، **تقویت علم، تقویت فناوری، تسلط بر فنون روز، پیشاهنگ شدن در تولید علم، شکوفایی استعدادهای آحاد ملت و جوانان در رشته‌های مختلف** - چه علوم انسانی، چه علوم طبیعی، چه انواع گوناگون علوم تجربی - همبستگی ملی و تقویت همدلی در میان مردم؛ این‌هاست که می‌تواند یک ملت را تقویت کند؛ می‌تواند هم دنیای خودشان را آباد کند، هم آن‌ها را از آسیب دشمنان محفوظ نگه دارد. این‌ها وسیله‌ای است برای حفظ و صیانت؛ ما باید این‌ها را دنبال کنیم و خود را متعهد به انجام آن بدانیم.^۳

۱. بیانات در دیدار نخبگان جوان دانشگاهی؛ ۱۳۸۷/۰۶/۰۵

۲. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌های استان خراسان در دانشگاه فردوسی؛ ۱۳۸۶/۰۲/۲۵

۳. بیانات در مراسم مشترک دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش؛ ۱۳۸۳/۰۷/۲۲

علم و ایمان: راز به چالش کشیدن جهان سلطه

اگر می‌بینید جمهوری اسلامی که حرکت نظامی سلطه را در همه‌ی مدارهای آن با مشکل مواجه کرده و **نظام سلطه‌ی جهانی** را به چالش طلبیده، بیست و پنج سال است که علی‌رغم همه دشمنی‌ها و کارشکنی‌ها، بیش از پیش زنده و سرپا و ریشه‌دار و مقتدرتر است، راز آن در همین **تولید علم و ایمان** است. علم و ایمان را در خودتان تقویت کنید. شما جوان‌های برگزیده‌های هستید که در **برهه‌ی حساسی از تاریخ این کشور** واقع شده‌اید؛ این هم اقبال شمامست. ممکن بود من و شما در دورانی زندگی کنیم که مجال هیچ کار و تلاشی در آن نبود.^۱

وابستگی استقلال سیاسی به تولید، کار و نوآوری

اگر این ملت بخواهد این **استقلال سیاسی** را، این **عرض اندام فرهنگی** را در مقابل سلطه‌گران عالم حفظ کند، باید **پایه‌های اقتصادی** خود را محکم کند؛ این، ریشه دواندن استقلال در کشور است؛ و این وابسته است به **تولید**، به **کار**، به **شکوفائی** کار، به **نوآوری** در بخش‌های مختلف کار. از مرکز تحقیقات و آزمایشگاه گرفته، تا توی محیط کارگاه‌ها، تا توی محیط مزرعه، در همه جا بایستی این نوآوری وجود داشته باشد. آن وقت است که دشمنان خونخوار و هتاک استقلال ملت ایران با ناکامی دهان‌های خودشان را خواهند بست و کناری خواهند نشست.^۲

علم، کلید پیشرفت ملت‌ها

چند سالی است که حرکت علمی در کشور آغاز شده است. نخبگان نگذارند این حرکت کند شود یا خدای ناکرده متوقف شود؛ پیش بروید. حوزه و دانشگاه در این مورد مسئولیت سنگینی دارند. استاد و دانشجو همه مسئولیت دارند. راه علم را باید دنبال کنید. اگر ملتی نتواند در میدان علم و پیشرفت علمی و خطشکنی علمی پیشرفت کند، کلاهدش پس معرکه خواهد ماند. اگر می‌بینید کسانی

۱. بیانات در مراسم مشترک دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش؛ ۱۳۸۳/۰۷/۲۲

۲. بیانات در دیدار کارگران و کارآفرینان؛ ۱۳۸۷/۰۲/۰۴

آگاهانه، بی پروا در دنیا ظلم آشکار می کنند، این به پشتوانه‌ی علمشان هست. علم است که برای آن‌ها ثروت به وجود آورده است، قدرت سیاسی به وجود آورده است، نفوذ در دنیا و در مناطق گوناگون عالم به وجود آورده است. **کلید پیشرفت**، علم است. نگذارید حرکت علمی متوقف بشود.^۱

اولویت داشتن سرمایه‌گذاری در علم و فناوری

اعتقاد راسخ من این است که اگر چنانچه بر روی مسئله‌ی علم و فناوری و **نخبه‌پروری** سرمایه‌گذاری کنیم، حتماً در یکی از بااولویت‌ترین کارها سرمایه‌گذاری کرده‌ایم. **پیشرفت علمی** و به دنبال آن، **پیشرفت فناوری**، به کشور و ملت این فرصت و این امکان را خواهد داد که اقتدار مادی و معنوی پیدا کند. بنابراین با یک نگاه راهبردی، علم یک چنین اهمیتی دارد. تکیه‌ی ما بر این اساس است.^۲

اگر علم نباشد، هیچ چیز نیست

علم مقوله‌ی بسیار مهمی است. امروز انسان وقتی به راه‌های مختلف برای پیشرفت کشور نگاه می کند، می بیند همه منتهی می شود به علم. لعنت خدا بر کسانی که در طول ده‌ها سال کشور را از **پیشرفت علمی** بازداشتند. وقتی پیشرفت علمی وجود داشته باشد، **پیشرفت فناوری** را هم با خودش می آورد، و پیشرفت فناوری هم کشور را **رونق** می دهد و در جامعه نشاط به وجود می آورد. اگر علم نباشد، هیچ چیز نیست؛ و اگر فناوری هم باشد، فناوری عاریه‌ای و دروغی و وام‌گرفته‌ی از دیگران است؛ مثل صنعت‌های مونتاژی که وجود دارد. علم را باید **رویانید**.^۳

امکان کسب اقتدار تنها با علم درون‌زا

مدعا این نیست که ما در ظرف ده سال، پانزده سال، خودمان را به سطح علمی کشوری که دویست سال است دارد تلاش علمی می کند و از محصول دویست سال

۱. خطبه‌های نماز عید سعید فطر؛ ۱۳۸۸/۰۶/۲۹

۲. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

۳. بیانات در دیدار مسئولان سازمان صدا و سیما؛ ۱۳۸۳/۰۹/۱۱

قبل از آن بقیه‌ی کشورها هم استفاده کرده است، برسانیم. این مورد نظر نیست؛ بلکه مدعا این است که نباید وقت را تلف بکنیم. اگر ایران باید آینده‌ای داشته باشد و اگر این ملت باید همین راه استقلال و عزت و عدم وابستگی را که در آن وارد شده ادامه بدهد، این امکان ندارد مگر با عالم شدن این ملت. باید عالم بشوند و علم در این کشور ترقی پیدا کند. **علم وارداتی**، علم- به معنای حقیقی کلمه- نیست؛ **علم درون‌زا** است که اقتدار می‌بخشد. اینکه من مسأله‌ی **تولید علم** و شکستن **مرزهای علم** را مطرح کردم، به خاطر این است و باید آن را جدی بگیرید.^۱

استفاده از قدرت درونی خدادادی برای کسب قدرت علمی

اگر ملتی قدرت دفاع از خود را نداشته باشد، عزت او هم هیچ‌گونه تضمینی ندارد. در دنیایی که هوس‌ها و انگیزه‌های مادی به جای ارزش‌های معنوی بر انسان‌های صاحب قدرت حکمرانی می‌کند، هیچ ملتی نمی‌تواند از هیچ مرکز دیگری جز قدرت درونی خود که خدای متعال به او بخشیده است، امید هیچ‌گونه کمکی و چشم‌داشت حمایتی را داشته باشد. ملت‌ها باید به خودشان تکیه کنند تا بتوانند عزتی را که خود را شایسته‌ی آن می‌دانند، به دست بیاورند. این قدرت، قدرت علمی است؛ قدرت دفاع از خود است؛ توانایی بروز استعدادهای درونی است. یک ملت باید این توانایی‌ها را داشته باشد تا بتواند عزیز باشد.^۲

علم و ثروت ملی برای اهتزاز پرچم عدالت

علم را برای خدمت، برای معنویت، برای پیشرفت فضائل انسانی، برای دفاع حقیقی از حقوق انسان باید فرا بگیریم. **ثروت ملی** و **اقتدار ملی** باید برای این باشد که این ملت بتواند برخلاف سنت رائج جهان، **پرچم عدالت** را در دست بگیرد. به کسی زور نگوئیم؛ به مظلوم کمک کنیم؛ با ظالم مقابل و مواجه شویم؛ جلوی ظالم را بگیریم.^۳

۱. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌های استان خراسان در دانشگاه فردوسی؛ ۱۳۸۶/۰۲/۲۵

۲. بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه امام علی(ع)؛ ۱۳۸۴/۰۷/۰۶

۳. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

علم یک ابزار است

این علم، آن وقتی که رشد پیدا می کند و به منتها درجه می رسد، می شود مثل این چیزی که امروز کشورهای غربی دارند؛ می شود بمب اتم، می شود این همه ظلم و ستم و.... این علم فایده ای ندارد. ما دنبال این علم نیستیم. نه تعلیمات انبیاء، نه تعلیمات اسلام، نه وجدان انسانی، ما را به این طریق سوق نمی دهد؛ هیچ شوقی در انسان نمی آفریند. آن علمی که ما می خواهیم، همراه با تزکیه است.... چرا اول تزکیه؟ برای اینکه اگر تزکیه نبود، علم منحرف می شود. علم یک ابزار است، یک سلاح است؛ این سلاح اگر در دست یک انسان بدطینت، بددل، خبیث و آدمکش قرار بگیرد، جز فاجعه چیز دیگری نمی آفریند؛ اما همین سلاح می تواند در دست انسان صالح، وسیله ی دفاع از انسان ها، دفاع از حقوق مردم، دفاع از خانواده باشد. این علم را بایستی آن وقتی در دست گرفت که با تزکیه همراه باشد. این توصیه ی من به شماست.^۱

استفاده از فناوری ها در جهت درست

خیلی از چیزها هست که قالب آن ایرادی ندارد، اما جهتش اشکال دارد؛ ما در اسلام هم از این قبیل چیزها داشتیم. همین حج و عمره ای که شماها می روید.... این حج یک رسم جاهلی است و در جاهلیت بوده. همین طوافی که شما می کنید، این طواف را در دوران جاهلیت می کردند.... قالب کار، همین قالب کاری بود که شما انجام می دهید؛ اما محتوا و جهت کار، صد و هشتاد درجه تفاوت دارد....

قالبها اشکالی ندارند. تکنولوژی هسته ای هیچ گناهی نکرده، گناه مال آن کسی است که جهت او را جهت تخریب انسان ها قرار می دهد. یا مثلاً فناوری های پیشرفته ی نانو، یا صنایع الکترونیک بسیار پیشرفته و آیرودینامیک و امثال این ها گناهی ندارند؛ این ها خیلی خوبند و ابزارهائی هستند برای اینکه انسان بتواند در دنیا از منابع و فرصتهائی که خدا در این طبیعت قرار

۱. بیانات در دیدار نخبگان جوان؛ ۱۳۸۹/۰۷/۱۴

داده، به بهترین وجهی استفاده کند. گناه مال آن کسانی است که از این نعمت خدادادی و از این گنجینه‌ی الهی، برای زورگوئی به بشر، تسلط به دیگران و پامال کردن حقوق دیگران استفاده می‌کنند. شما که مبنای خوبی دارید، شما که به خدا معتقدید، شما که به کرامت انسان معتقدید، شما که با ظلم و غصب و تعدی و تجاوز مخالفید، شما که استکبار و جامعه‌ها یا حکومت‌های برآمده‌ی از شهوات شخصی و جمعی را تقبیح می‌کنید، **شما این علوم را یاد بگیرید تا ارزش‌های خودتان را در دنیا ترویج کنید و معارف خودتان را در دنیا حاکم کنید.** این چیز بدی است؟! یک نفر سوار هواپیما می‌شود و برای عیاشی و هرزگی، به فلان شهر فلان کشور می‌رود؛ یک نفر هم سوار همین هواپیما می‌شود، می‌رود برای زیارت خانه‌ی خدا؛ این هواپیما که گناهی ندارد؛ جهت‌ها فرق می‌کند. شما دانش و فناوری را فرا بگیرید و از هوش ویژه‌ای که در شما هست - که من حالا اشاره خواهم کرد و بعضی از دوستان هم گفتند - استفاده کنید، برای اینکه در این جهت، قله را فتح کنید. آن وقت از این موقعیت و از این فرصت، برای نشر ارزش‌های حقیقی - به جای ارزش‌های دروغین، به جای نفسانیات، به جای هرزگی، به جای سلطه‌ی زر و زور بر سرنوشت بشر - استفاده کنید.^۱

لزوم دستیابی به فناوری‌های پیشرفته

بعضی از بحث‌های پیرامون مسئله‌ی تولید علم، حقیقتاً وقت تلف کردن و خود را مشغول کردن است، که: حالا اصلاً تولید علم معنایش چیست؟ آیا علم تولید کردنی است؟ آیا کشف کردنی است؟... حالا کشف کردنی است، تولید کردنی است، تحقیق کردنی است؛ هر چه هست! مقصود معلوم است. ما می‌گوییم پایه‌ی فناوری‌های پیشرفته و رشد تمدن مادی، تمدن مرتبط با مسائل زندگی، دانش است؛ اگر بخواهید این دانش را از دیگران بگیرید و خودتان مصرف‌کننده باشید، به هیچ جا نخواهید رسید. باید این دانش در داخل بروید.

۱. بیانات در دیدار نخبگان جوان دانشگاهی؛ ۱۳۸۷/۶/۵

سخنرانی افراد حاضر در دیدار
شرکت‌ها و فعالان تولید دانش
بنیان در محضر مقام معظم رهبری

(۱۳۹۱/۵/۸)

فصل چهارم:

سخنرانی افراد حاضر در دیدار شرکت‌ها و فعالان تولید دانش بنیان در محضر مقام معظم رهبری (۱۳۹۱/۵/۸)

در این فصل سخنرانی مسئولان برخی از شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین برخی از مسئولین ذی‌ربط ارائه می‌شود. متن سخنرانی‌ها بعضاً به صورت تلخیصی ارائه شده‌اند. این سخنرانی‌ها از این حیث اهمیت دارند که فضای جلسه‌ی دیدار با مقام معظم رهبری را بیان می‌نمایند.

سخنرانی خانم دکتر سلطانخواه

با عرض سلام و کسب اجازه از محضر رهبر فرزانه انقلاب اسلامی که همواره مشوق حرکت و تحول جامعه علمی و فناوری کشورمان به سوی قله‌های تعالی و پیشرفت بوده‌اند. همچنین عرض سلام دارم خدمت حاضران و میهمانان عزیز خداوند را شاکر هستیم که توفیق درک یک ماه مبارک رمضان دیگر را به همه ما عنایت فرمود و شکر مضاعفی داریم که در این محضر مبارک همراه با جمعی از فعالان، تولید و صادرکنندگان کالا، خدمات و صنایع دانش بنیان توفیق حضور نصیب گردید.

تعامل اقتصاد دانش بنیان و اقتصاد مقاومتی

در چند سال گذشته که تحریم‌های اقتصادی علیه کشور ما اعمال شده است. با تدبیر مقام معظم رهبری راهبرد «اقتصاد مقاومتی» سرلوحه فعالیت‌های

کشور قرار گرفته، تا ضمن رهایی از اقتصاد مبتنی بر ذخایر طبیعی، «اقتصاد دانش بنیان» و «تولید ثروت برمبنای فکر و اندیشه ایرانی» پایه ریزی شود.

تکامل اهداف نظام علم و فناوری طی چند دهه گذشته

از سوی دیگر، می‌توان گفت که اهداف نظام علم و فناوری کشور در طول سه دهه گذشته **تکامل** یافته است. در دهه اول انقلاب توسعه آموزش عمومی و گسترش مدارس و در دهه دوم توسعه آموزش عالی و در دهه سوم توسعه پژوهش در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مورد توجه قرار گرفت که رشد فعلی مقالات علمی کشور در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی ناشی از آن سرمایه‌گذاری‌ها است.

اما در دهه چهارم انقلاب بایستی اهداف جدیدی مدنظر قرار می‌گرفت که تکمیل کننده فعالیت‌های سه دهه گذشته باشد. این اهداف باید متمرکز بر به نتیجه رساندن پژوهش‌ها و ارایه دستاوردهای فناوری به جامعه و **تجاری‌سازی** جهت «**تولید ثروت**» و «**افزایش کیفیت زندگی مردم**» و «**اقتدار نظام اسلامی**» باشد که قبلاً به آن کمتر توجه شده بود. و خوشحالم که تأکید نمایم معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مولود همین نگرش جدید است که معمار اصلی آن نیز مقام معظم رهبری مدظله العالی می‌باشند. رهنمودهای معظم له در طول چند سال اخیر بر تکمیل چرخه علم و فناوری، تجاری‌سازی، تولید و صادرات کالاهای دانش بنیان متمرکز بوده است که خود گواهی مسلم بر این رویکرد جدید است. لذا با تغییر اهداف دیگر نگاه تک لایه به توسعه علم و فناوری و خلاصه دیدن آن در محیط‌های دانشگاهی جای خود را به نگاه چند لایه داده است که هر لایه پیچیدگی و نقش خاص خود را دارد.

با توجه به اهداف جدید مطرح شده در این دهه، بازیگران جدیدی در صحنه توسعه و پیشرفت علم و فناوری کشور حضور یافته و ایفای نقش می‌نمایند که از جمله آن‌ها شرکت‌های دانش بنیان، ستادهای فناوری‌های راهبری، کانون‌های هماهنگی دانش و صنعت، طرح‌های کلان ملی فناوری و نوآوری، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری می‌باشند.

تمرکز معاونت علمی و فناوری بر «علم نافع»

لذا معاونت علمی و فناوری، با ساختاری کوچک اما پر تحرک، بر «علم نافع» در جامعه متمرکز شد و «توسعه شرکتهای دانش بنیان»، «تجاری سازی» و «توسعه زنجیره ایده تا بازار» و «تکمیل نظام ملی نوآوری» را در این زمینه به عنوان «راهبردهای اصلی» خود انتخاب نموده و در تعامل نزدیک و همکاری با سایر دستگاه‌ها، شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجلس شورای اسلامی این سیاست‌ها را دنبال می‌نماید.

لایحه حمایت از شرکتهای دانش بنیان

از همین رو این معاونت در همان ابتدای تشکیل خود، لایحه حمایت از شرکتهای دانش بنیان را تهیه نمود که پس از تصویب در هیأت محترم دولت، مجلس شورای اسلامی و شورای محترم نگهبان و اخیراً با تشکیل اولین جلسه هیات امنا، صندوق نوآوری و شکوفایی با همیاری دیگر دستگاه‌های ذیربط، در آستانه پیاده‌سازی و اجرایی شدن است.

ما امیدواریم که با حمایت‌های جنابعالی و اجرای این قانون، مرحله اول حضور پر قدرت شرکتهای دانش بنیان در اقتصاد ملی جامه عمل پوشیده و جریان عظیمی از دانش و فناوری توسط فارغ التحصیلان دانشگاهی در مسیر پیشرفت کشور ایجاد شود و ما خود را موظف می‌دانیم که در این چارچوب، اولاً بسترسازی چهار محور فعالیت این شرکتهای یعنی ۱. حمایت‌های پولی و مالی ۲. تسهیل کسب و کار ۳. فراهم آوردن بازار داخلی و منطقه‌ای برای تولیدات دانش بنیان داخلی و ۴. تسهیلات غیر پولی همچون بیمه و مالیات را با همیاری دیگر دستگاه‌ها فراهم آورده و در گام دوم، به زنجیره ارزش توجه نماییم تا از این طریق صادرات مواد خام و نیمه خام که به معنای از دست دادن ثروت مملکت و کاهش راندمان اقتصاد ملی است را با فرآوری دانش مینا به سطح ارزشی بالاتر و پر بهاتر برسانیم. نتایج حاصل از توجه به زنجیره ارزش، در تنوع بخشی به محصولات صادراتی کشور، مقابله با تحریم، ایجاد اشتغال پایدار برای کارگران دانشی و در نهایت ثروت زایی و شکل دهی به اقتصاد مقاومتی حائز اهمیت است.

وضعیت فعلی شرکت‌های دانش بنیان

البته نباید تصور شود که فعالیت‌های شرکت‌های دانش بنیان فقط در تولید محصولات با فناوری‌های پیشرفته خلاصه می‌شود بلکه فعالیت این شرکت‌ها جهت ارتقاء کیفی و رقابت‌پذیری بیشتر و جاری ساختن دانش و نوآوری در صنایع میانی و حتی پایین، از فناوری‌های مربوط به لوازم خانگی و خودرو تا کشت بهینه زعفران و بافت فرش که در اقتصاد ملی کشورمان حائز اهمیت است نیز توسعه می‌یابد.

در حال حاضر حدود ۶۰۰۰ شرکت دانش بنیان در سرتاسر کشور و خارج از مراکز رشد و پارک‌ها و حدود ۳۰۰۰ شرکت دانش مینا در پارک‌ها و مراکز رشد مشغول فعالیت می‌باشند. معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در طول سال‌های اخیر در بعد مالی از شکل‌گیری، توسعه، تولید و تجاری‌سازی فعالیت این شرکت‌ها حمایت بعمل آورده و در بسترهای غیرمالی با تشکیل ستادهای فناوری‌های راهبردی، راه‌اندازی طرح‌های کلان فناوری ملی و تشکیل کمیسیون‌های تخصصی تولید و صادرات کالاها و خدمات دانش بنیان اقدام نموده است.

ایجاد کانون‌های هماهنگی دانش و صنعت

از جمله انتظارات حضرتعالی از جامعه علم و فناوری و صنعت کشور، ایجاد ارتباط مابین دانشگاه و صنعت یا به تعبیر کاملتر ارتباط بین دانش و صنعت یا ارتباط بین بخش عرضه دانش و تقاضای دانش است که این معاونت با تشکیل ۵۸ کانون هماهنگی دانش و صنعت بر مبنای یک مدل جدید که عمدتاً کالا محور می‌باشد بدان اهتمام ورزیده است. این کانون‌ها با هم افزایی ظرفیت دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، تولیدکننده و صادرکننده کالای مورد نظر و نهادهای دانشگاهی و پژوهشی و در زیر یک چتر واحد تشکیل شده‌اند. کانون هماهنگی توت‌فرنگی، پسته، زعفران، کامپوزیت و موتورهای الکتریکی که تولید و مصرف آن‌ها مستقیماً با گذران زندگی مردم مرتبط است نمونه‌هایی از این اقدامات می‌باشد.

تشکیل ستادهای فناوری‌های راهبردی منطبق بر اولویتهای ملی
در بستر فناوری‌های نوین مطابق با اولویتهای نقشه جامع علمی کشور، ایجاد ستادهای فناوری زیستی، میکرو الکترونیک، سلولهای بنیادی، هوا - فضا، گیاهان دارویی و طب سنتی ایرانی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، انرژی‌های نو و علوم شناختی و فناوری‌های نرم در کنار توسعه بیشتر فعالیتهای مربوط به فناوری نانو از دیگر اقدامات مهم و اثرگذار معاونت می‌باشد.

اجرای طرح‌های کلان ملی فناوری

فعالیت‌های معاونت با انجام ۲۲ طرح کلان فناوری ملی با همکاری و مسئولیت سایر دستگاه‌ها تکمیل شده است. طرح‌های کلانی همچون ساخت دو دستگاه ابر رایانه که هر دو جزء ۵۰۰ ابر رایانه پر قدرت دنیا می‌باشند، ساخت ۱۵ رادیو داروی مؤثر برای کاهش آلام بیماران صعب‌العلاج که ورود آن‌ها به بهانه‌های واهی به داخل کشور قطع شده بود و تولید داروهایی که قبلاً در لیست واردات قرار داشت، طرح کلان تولید تجهیزات و ماشین آلات کشاورزی و تولید واکسن دام و طیور نیز از جمله این طرح‌ها است که با محوریت و مدیریت دستگاه‌های ذیربط و عمدتاً توسط شرکت‌های دانش بنیان اجرا می‌شود.

صادرات کالاها و خدمات دانش بنیان

برنامه‌ریزی گسترده برای توسعه دیپلماسی علمی و فناوری با همیاری دستگاه‌های ذیربط و شکل‌دهی کمیسیون‌های تولید و صادرات کالاها و خدمات دانش بنیان ذیل کارگروه‌های مربوط در دولت جمهوری اسلامی ایران از دیگر اقداماتی است که توسعه فعالیت شرکت‌های دانش بنیان و گرفتن سهم مناسب از بازارهای تجاری منطقه‌ای و بین‌المللی را هدف قرار داده است. به استحضار می‌رساند رشد روز افزون شرکت‌های دانش بنیان در داخل کشور و ظرفیت رقابت‌پذیری آنان سبب شد که صادرات کالاها تولید شده توسط این شرکت‌ها در سال ۱۳۸۹ بالغ بر ۶۱۲ و در سال ۱۳۹۰ بالغ بر ۸۴۰ میلیون

دلار و در سال جاری به بیش از ۱ میلیارد دلار برسد و این امید را می‌دهد که در پایان برنامه پنجساله پنجم ۲۰ هزار شرکت دانش بنیان ایرانی در عرصه ملی و بین الملل فعالیت نمایند و صادرات محصولات آنان از حدود ۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۱ به بیشتر از ۴ میلیارد دلار در پایان برنامه برسد. راهنمایی‌های خردمندان و رهنمودهای صریح حضرتعالی نقش اساسی در تسهیل امر و توجه دادن همه به منافع ملی و پرهیز از پراکندگی در سیاست‌گذاری خواهد داشت و امیدوارم با پیروی و بکارگیری این فرامین شاهد رشد و شکوفایی هرچه بیشتر اقتصاد دانش مبنای در میهن اسلامیمان باشیم.

والسلام علیکم و رحمہ اللہ و برکاتہ

سخنرانی آقای دکتر پیمان قهاری^۱

ایده جایگزینی اعضا و جوارح معیوب و بیمار بدن انسان با نمونه ساخت بشر از دیرباز توسط جراحان مختلف مطرح شده ولی از جنگ جهانی دوم بعزت سیل مجروحان، از سوی مراکز علمی و دانشمندان مورد توجه قرار گرفت که منجر به تهیه و تولید بسیاری از پروتزها و ایمپلنتهای مصنوعی گردید لیکن این ایمپلنتها با نوع زنده فاصله بسیار زیادی داشتند. از دهه ۱۹۸۰ با گذر دانش مهندسی نسج^۲ از مرحله آزمایشگاهی، تمام توجهات جهت جایگزینی نسوج و اعضا معیوب بدن با نوع زنده و زیست سازگار، به این رشته معطوف شده است. دانش مهندسی نسج که بر اساس علوم پایه و مهندسی نسبت به بازسازی، حفظ، ارتقاء و یا جایگزینی بافتها و اعضای انسان اقدام می‌نماید، منجر به تولید طیف وسیعی از محصولات گردیده که از سه منشأ بافت‌های انسانی^۳، نسوج اعضای حیوانی^۴ و یا سایر موجودات پست مانند مرجانها و سلولهای کشت داده شده انسان یا دیگر پستانداران با یا بدون مواد زیستی^۵ تهیه می‌گردند. این دانش، یکی از مهمترین و استراتژیک ترین فناوری‌های پیشرفته انسان می‌باشد زیرا در مصائب و بلایای طبیعی مانند سیل، زلزله و غیره و همینطور در جنگها می‌تواند نجات دهنده نسل بشر باشد.

با وجود اینکه رشته مهندسی نسج بسیار جوان و نوپا می‌باشد ولی خوشبختانه به همت متخصصان داخلی و با پشتوانه بیش از ۱۵ سال تحقیقات مستمر در این زمینه زیر نظر اساتید بزرگی چون استاد مرحوم دکتر میرخانی، استاد دکتر لاریجانی و غیره، دانش فنی تولید بیوایمپلنتها در کشورمان به صورت کامل بومی گردید. سپس با حمایت و سرمایه گذاری سازمان گسترش و نوسازی

۱. دکتر قهاری دارای درجه دکتری عمومی پزشکی و هم‌اکنون عضو هیأت مدیره شرکت همانندساز بافت کیش است. ایشان سابقه قائم مقامی مدیرعامل را در این شرکت در کارنامه خود دارد.

2. Tissue Engineering
3. Autologous & Allogenic tissues
4. Xenotransplant
5. Biomaterial

صنایع ایران و پیوند مبارک صنعت و دانشگاه، شرکت همانندساز بافت کیش به عنوان اولین تولیدکننده صنعتی بیوایمپلنت‌ها در تاریخ کشور تاسیس شده و بدین وسیله انحصار تولید بیوایمپلنت‌های آلوگرافت را از دستان چند شرکت انگشت شمار آمریکائی خارج کرد.

میزان تولیدات شرکت همانندساز بافت کیش عبارتند از: بیوایمپلنت‌های استخوانی: ۳۰۰,۰۰۰ سی سی در سال. بیوایمپلنت‌های قلبی - عروقی: ۲۰۰۰ عدد در سال. بیوایمپلنت‌های تاندون - لیگامان: ۴۰۰۰ عدد در سال. بدین ترتیب سالیانه بیش از ۱۰۰۰۰۰ نفر در کشور از بیماران خودمان از محصولات این شرکت در حال حاضر استفاده می نمایند.

همچنین برای ۱۶۲ نفر مستقیم و حدود ۸۰۰ نفر غیرمستقیم اشتغالزایی شده که عمدتاً نیروهای دانشی و تخصصی می‌باشند.

میزان صادرات

به علت نیاز وافر به این محصولات در داخل کشور، تا زمان حاضر سیاست صادرات تجاری در دستور کار شرکت قرار نداشته است و فقط در مواقعی که جان بیماری به استفاده از این محصولات وابسته باشد با مجوز وزارت بهداشت، صادرات صورت می‌گیرد. تا زمان حاضر متخصصین حدود ۴۰ کشور خاورمیانه، آسیا، اروپا، آفریقا و آمریکای جنوبی از محصولات این شرکت استفاده کرده و استقبال شدید جامعه جراحی تخصصی و فوق تخصصی این کشورها را به دنبال داشته است. به همین دلیل در حال حاضر با سرمایه گذاری سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و بنیاد تعاون ناجا و بهره گیری از دانش فنی تخصصی این شرکت، هفت مرکز مشابه تولید بیوایمپلنت‌ها در هفت نقطه کشور، از جمله تهران، شیراز، تبریز و کرمانشاه با سرمایه‌گذاری بیش از ۸۵۰,۰۰۰ میلیون ریال در حال احداث می‌باشد که یکی از اهداف مهم آن علاوه بر خودکفائی کامل داخلی، تامین بازارهای صادراتی این محصولات می‌باشد. لازم به ذکر است سفر سال گذشته حضرت آقا (مد ظله العالی) به استان کرمانشاه و دعای خیر

و دستخط مبارکشان در این زمینه، انرژی معنوی فوق‌العاده‌ای به این کار داده، طبق برنامه‌ریزی دولت، آنجا باید انشا... در سال ۹۲ به بهره‌برداری کامل برسد ولی به امید خدا برنامه این است و امید این است که امسال به بهره‌برداری کامل برسد و مردم آن خطه بتوانند از این محصولات حتما خیلی سریع استفاده کنند. علاوه بر این به علت ماهیت انحصاری دانش فنی تولید بیوایمپلنت‌ها، تاکنون بیش از ده کشور خارجی درخواست مشارکت و انتقال دانش فنی به کشورهای خود را داشته‌اند که بررسی‌ها و رایزنی‌های اولیه لازم در حال انجام می‌باشد.

میزان ارزش استفاده از محصولات

با شروع استفاده از این محصولات در سال‌های اخیر علاوه بر نجات جان و جلوگیری از قطع عضو و بهبود زندگی صدها هزار بیمار، پزشکان متخصص کشور به علت کیفیت فوق‌العاده و زیست‌سازگاری منحصر به فرد این محصولات، اقبال و افری به این محصولات نشان دادند. لذا استفاده از محصولات وارداتی بی کیفیت به سرعت رو به کاهش گذاشت و سالیانه از خروج ده‌ها میلیون دلار ارز جلوگیری شد. این در حالیست که سیستم‌های درمانی و سازمان‌های بیمه گر نیز به دلیل اجتناب از عوارض استفاده از محصولات بی کیفیت خارجی، اجتناب از عمل جراحی اضافی، جلوگیری از معلولیت‌ها و قطع عضوها، کاهش عوارض اعمال جراحی، کاهش زمان اشغال تخت‌های بیمارستانی و... به صورت غیرمستقیم از این صنعت بهره‌برده و سالیانه صدها میلیون دلار از این طریق به سیستم پزشکی، درمانی کشور کمک می‌شود.

در پایان، خدمتتان عرض کنم این کار بزرگ شدنی نبود در کشور ما مگر با حمایت مشفقانه و پدران حضرتعالی و سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر دولت روی این کلمه ریسک‌پذیر خیلی تاکید دارم برای اینکه سرمایه‌گذاری در صنایع نوین واقعا سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر هست که باعث شده این کار بزرگ به سرانجام برسد شخص مقام محترم ریاست‌جمهوری، معاونت علمی و فناوری ایشان و وزارت صنایع و معادن و سایر دستگاه‌ها کمک بسیار بزرگ کردند

برای اینکه این دانش در مملکت ما تکوین شود بحمد... فقط یک درد دل، بعنوان پسری نسبت به پدرش داشتم در مورد این کار، امسال سال بسیار مبارک حمایت از تولید ملی و کار و سرمایه ایرانی است. بر ما بسیار مبارک است اگر به صورت عملی از تولید ملی حمایت شود انشاء... این ملت بزرگ هیچ گزندی و آسیبی از هیچ تهدیدی نخواهد دید بعنوان مثال کوچک خیلی انتظار ما از وزارت بهداشت اینکه در زمینه حمایت از تولیدات داخلی اگر کمک کنند و همین طور وزارت رفاه، بسیار بسیار این کار سریع پیش خواهد رفت و بحمد... امیدی خواهد بود برای بیماران سراسر جهان.

پیشنهادها

صنایع پیشرفته و دانش بنیان، پیشانی درخشان پیشرفت و تعالی کشور، از ارکان اساسی خودکفائی و استقلال صنعتی و مایه عزت و آبروی ایران عزیز در محافل علمی جهانند. از کلیه نهادها و دستگاه‌ها مخصوصاً وزارتخانه‌های محترم بهداشت و رفاه و متولیان سیستم‌های مالی و بانکی درخواست دارم به صورت عملی از تولید ملی و کار و سرمایه ایرانی مخصوصاً در صنایع پیشرفته و دانش بنیان حمایت کنند. اگر به صورت عملی از تولید ملی و کار و سرمایه ایرانی حمایت شود، هیچ تحریم و تهدیدی به این ملت بزرگ گزندی نخواهد رساند پس امروز دست صنعت را بگیرید تا فردا فرزندانمان مستقل و آزاد زندگی کنند.

سخنرانی مهندس سید مهدی فرحی^۱

به طور کلی فناوری‌های هوافضایی دارای بعضی ویژگی‌های برجسته‌ی هوافضا می‌باشند که اهم آن‌ها عبارتند از:

۱. ارتقاء کیفیت زندگی
  ۲. ارتقاء رفاه ملی
  ۳. ایجاد امنیت و قدرت بازدارندگی
  ۴. پیشران بودن برای سایر حزه‌های فناوری و صنعت
  ۵. جذاب‌ترین حوزه جهت اشتغال نخبگان و جلوگیری از فرار مغزها
  ۶. ایجاد غرور ملی مثل قراردادن ماهواره در مدار
- در کنار این ویژگی‌های برجسته، برخی محدودیت‌ها و ضرورت نگرش یکپارچه و فراسازمانی وجود دارد که بسیار قابل توجه است که فناوری‌های هوافضایی:
۱. بسیار زمان بر هستند.
  ۲. بسیار هزینه بر هستند.
  ۳. بسیار پیچیده و با فناوری بالا هستند.
  ۴. تحریم جدی متوجه طرح‌های هوافضایی هست.
  ۵. پراکندگی و تکثر نهادها در این حوزه در کشور ما بسیار زیاد هست.

تشکیل ستاد توسعه فناوری هوافضا

دو موضوع ویژگی‌های برجسته و همچنین محدودیت‌های اختصاصی که خدمتتان عرض شد در کنار یکدیگر ضرورت ایجاد یک تشکل فراسازمانی و در حد ملی را دو چندان می‌کند که ضمن ایجاد هم‌تکاملی، و هم‌افزایی توانها در سطح ملی باعث تحصیل هر سریعتر ویژگی‌های برجسته و مدیریت بر محدودیت‌های آن شود.

این تشکل مبارک تحت عنوان ستاد توسعه فناوری هوافضا در سال ۸۷ و در

---

۱. مهندس فرحی دارای درجه کارشناسی مهندسی شکل‌دهی فلزات و کارشناسی ارشد مدیریت فناوری و هم‌اکنون رییس ستاد توسعه فناوری هوافضای معاونت علمی و فناوری رییس جمهور و معاون وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و رئیس سازمان هوافضا است.

ذیل معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری شکل پیدا کرد. و در همان ابتدا با توجه به اهمیت ذکر شده مأموریت ستاد در ۴ حوزه راهبردی و مستقل از هم تدوین شد.

مأموریت ستاد توسعه فناوری هوافضا

۱. ایجاد هماهنگی
  ۲. استقرار الگوی همکاری
  ۳. بسترسازی برای تجاری‌سازی
  ۴. توسعه فعالیت‌های هوافضایی کشور، بومی‌سازی و ترویج هوافضای کشور
- این ستاد در راستای انجام مأموریت خود ۴ هدف مهم را به شرح زیر تدوین کرد:

اهداف ستاد توسعه فناوری هوافضا

۱. تدوین سند سیاست‌گذاری و ارزیابی موقعیت فناوری‌های هوافضایی کشور و جهان
  ۲. تولید ثروت از طریق تجاری‌سازی فناوری و حمایت از بخش خصوصی
  ۳. استفاده حداکثری از سرریز توانمندی‌ها و فناوری‌های دفاعی در جهت رفاه عمومی و خصوصی سازی
  ۴. ترویج و فرهنگ‌سازی و آموزش عمومی هوافضا
- برای انجام هر چه بهتر اهداف تعیین شده اعضای اصلی ستاد با نگاه مشارکت حداکثری مرکب از نمایندگان سازمان‌های دولتی، بخش خصوصی و همچنین دانشگاه‌های مختلف انتخاب گردیده‌اند که این ترکیب برای اولین بار از بخش‌های مختلف و همچنین در حوزه‌های مختلف مرتبط با هوافضا یعنی هوایی، هوانوردی، فضایی و سایر فناوری‌های مرتبط در قالب کارگروه‌های مختلف دور هم جمع شده‌اند.

مهمترین اقدامات

۱. ارزیابی موقعیت فناوری‌های هوافضای کشور و جهان برای اولین بار در قالب ۵۰۰ صفحه تدوین شده
۲. تدوین پیش‌نویس سند سیاست‌گذاری و پیشرفت و ره نگاشت هوافضای کشور با همکاری ۴۰۰ نفر از متخصصان خبره با ۱۲۰۰۰ صفحه اسناد پشتیبان و مشارکت حداکثری کارشناسان و مدیران ارشد این حوزه‌ها انجام شد
۳. حمایت از تقویت زیرساخت‌ها، بخصوص آزمایشگاه‌های هوافضا در جهت شبکه‌سازی و به اشتراک‌گذاری تجهیزات، دانش و تجربیات
۴. حمایت از حدود ۶۰ شرکت دانش‌بنیان در جهت توسعه و تجاری‌سازی فناوری
۵. حمایت از حدود ۳۰۰ طرح دانشگاهی و پژوهشگاهی در ارتباط با نیاز صنایع مربوط که حداقل ۱۲ پروژه آن در سال ۹۱ انشا... به بار خواهد نشست که در طی چهار ماهه اول امسال هم سه پروژه آن افتتاح شد که شامل ردیاب ستاره‌ای حامل ماهواره‌ها و آزمایشگاه تست ایمپالس میکروموتورها و همچنین رادار تعیین هویت IFF
۶. حمایت از برگزاری بیش از ۸ مسابقه فناورانه دانش‌آموزی و دانشجویی و بیش از ۱۵ همایش و کنفرانس علمی مرتبط با هوافضا
۷. حمایت از اتحادیه صنایع هوافضایی کشور که طی چند سال گذشته بالغ بر ۲۰۰ شرکت خصوصی در آن عضو شده‌اند
۸. برگزاری سالیانه نمایشگاه دستاوردهای هوافضایی
۹. حمایت از طرح‌های کلان هوافضایی همچون تاکسی هوایی

مهمترین انتظارات از سایر بخش‌های حاکمیتی

۱. حمایت و تسریع در مراحل تصویب سند جامع هوافضا و اسناد اختصاصی در مراجع ذیربط (سند حاضر می‌تواند دارای ویرایش‌های متناسب با مراجع مرتبط باشد).

۲. لزوم وجود نهادهای فرابخشی به عنوان مسئول تحقق گام به گام تصویب اسناد مرتبط، تنظیمات نهادی، شاخص‌گذاری و پایش سند
۳. به رسمیت شناختن هویت یکپارچه و نه لزوماً متمرکز بخش‌های هوافضای کشور توسط مراجع تصمیم‌گیر
۴. اصلاح نگرش هزینه‌محور و تک‌منظوره‌ی دفاعی حاکم بر بخش هوافضا به نگرشی بازارمحور، جامع و دو منظوره
۵. تأکید بر همگرایی و انسجام سازمان‌های فعال بخش هوافضای کشور
۶. تأکید بر توسعه همکاری‌های بین‌المللی به ویژه با کشورهای دوست و مسلمان در قالب کنسرسیوم‌های چندجانبه و همچنین تشکل‌های فراملی

سخنرانی مهندس محمدرضا محمد^۱

افتخار دارم به عنوان مبتکر ساخت دستگاه جراحی چشم، اولین و تنها تولیدکننده ماشین فیکو و بترکتومی برای عمل‌های آب مروارید در ایران و خاورمیانه و به عنوان نماینده اتحادیه صادرکنندگان تجهیزات پزشکی مطالبی را به سمع حضرتعالی برسانم:

طراحی و ساخت این دستگاه عمدتاً در اختیار کشورهای غربی بوده و اکنون کشور ما هم در زمره تولید کنندگان این محصول قرار گرفته که با ایجاد اشتغال ۳۰ نفر در کارگاه دانش بنیان مشغول فعالیت هستیم.

همانطور که استحضار دارید تجهیزات پزشکی و محصولات دارویی بعنوان یکی از قویترین ابزارهای استراتژیک در دست حکومت‌های سرمایه داری برای تحمیل اهداف استثمارگرانه شان به کار گرفته می‌شود. تا پیش از انقلاب واژه‌ای با نام تولید و صادرات تجهیزات پزشکی در کشور وجود نداشت ضمن اینکه وابستگی شدیدی در تأمین تجهیزات و دارو ما را نیازمند حکومت‌های فرصت طلب کرده بود بطوریکه دشمنان برای تقابل با انقلاب اسلامی تحریم‌های سخت خود را خصوصاً در این حوزه اعمال می‌نمودند به واسطه ایجاد فضای خودباوری و تلاش در رسیدن به خودکفایی بحمد... امروز در سایه توکل و اعتقادات انقلابی جزء تولید کنندگان و صادرکنندگان تجهیزات پزشکی دارویی مطرح هستیم اگر چه رشد مورد انتظار در این زمینه کمتر از آن چیزی است که امروزه در دست داریم، اما در حال حاضر علاوه بر تأمین بیش از ۵۰٪ از نیازهای تجهیزات پزشکی کشور صادرات بیش از ۱۰ میلیون دلار را نیز در سال گذشته داشته‌ایم.

طراحی، ساخت و صادرات تجهیزاتی از قبیل مانیتورهای علام حیاتی و کاردیوگراف، ماشین‌های جراحی آب مروارید چشم، ماشین بیهوشی، آنکوباتورهای نوزاد، انواع

---

۱. مهندس محمد دارای درجه کارشناسی مدیریت بازرگانی و هم‌اکنون مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره اتحادیه صادرکنندگان تجهیزات پزشکی کشور، رئیس هیأت مدیره انجمن حمایت از تجهیزات و ملزومات چشم پزشکی ایران، رئیس هیأت مدیره شرکت پزشکی پارس دیدگان، عضو هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت مهندسی پزشکی عالی پیام است. از افتخارات ایشان می‌توان به جایزه سوم جشنواره خوارزمی در سال ۷۵ و لوح زرین اولین جشنواره کارآفرینی شیخ بهایی اشاره نمود.

وسايل و تجهيزات استريل، كوترهاي جراحي، آمبولانس و تجهيزات اورژانس، دستگاه‌هاي راديولوژی، ساكشن، وسايل آزمایشگاهی، پانل‌ها و تجهيزات رفاهی بیمارستان‌ها، كیت‌هاي آزمایشگاهی، یونیتها و لوازم دندانپزشکی، وسايل و لوازم جراحي و مصرفی كه نمایش و عرضه آن‌ها با نام ایران در نمایشگاه‌هاي بین‌المللی و معتبر جهانی موجب شگفتی بازديدكنندگان می‌گردد از جمله دستاوردهای تجهيزات پزشکی پس از انقلاب بوده است. بومی سازی تکنولوژی ساخت اینگونه وسايل و انتقال آن به کشورهای اسلامی بازار هدف از اهداف مهم صادرکنندگان این اتحادیه بوده و در حال حاضر برخی از آن‌ها به کشورهای اروپایی نیز صادر می‌شود.

البته اصولاً برای دستیابی به مواد اولیه و قطعات مورد نیاز تولید، وابستگی به واردات در همه جای دنیا کمابیش مرسوم است كه نگاه به اینگونه واردات نباید در زمره واردات بی رویه و یا مضر قلمداد شود. بدیهی است كه برای تامین مایحتاج خود نیاز به واردات داریم اما نه واردات مضر و مخرب واردات مخرب آن دسته از وارداتی است كه كالاها و خدمات مشابه آنچه كه در داخل تولید می‌شود را روانه بازار می‌كند لذا بمنظور حفظ و حراست و تداوم تولیدات رو به رشد كه در حال حاضر بواسطه تحریم‌هاي ظالمانه گرفتار شده است ظالمانه‌ای كه بر کشور وارد می‌شود همت مضاعف و كار مضاعف تلاشگران این صنعت را بیش از پیش می‌طلبد و نیازمند توجه و ارائه راهكارها و تسهیلات بیشتری به این صنعت خواهد بود. از همه مسئولان ذی ربط درخواست می‌نماییم كه:

پیشنهادها

۱. جایگاه و امکانات متولیان تجهيزات پزشکی کشور ترفیع یابد. در حال حاضر توان متولیان و حامیان صنعت تجهيزات پزشکی بسیار ضعیف تر از رسالت و مسئولیتهایی است كه بر عهده این صنعت گذاشته شده است
۲. كندی روند خصوصی سازی و ندادن اختیارات كافی به بخش خصوصی و عدم حمایت از تشكیل‌هاي خصوصی غیردولتی موجب شده كه بین خریدار كالاى پزشکی كه عمدتاً بخش دولتی‌ست و تولیدكننده آن كه بخش خصوصی‌ست

موازنه قدرت تجاری بهم خورده و تولید کننده در موضع ضعف قرار گیرد که این موضوع موجب عدم پرداخت به موقع مطالبات شرکت‌ها شده و بعضاً تا ماه‌ها و یا قریب به یکسال به تعویق می‌افتد. خریداران دولتی بر تولید کنندگان منت نگذارند و بدهی ایشان را به موقع بپردازند.

۳. دستورالعمل‌های حمایت از تولید بعضاً اجرا نمی‌شوند. خریداران که همچنان دچار فرهنگ دلبستگی به کالای غربی بخصوص در حیطه تجهیزات پزشکی می‌باشند به انحاء مختلف از خرید محصولات داخلی طفره می‌روند.

۴. از تخصیص ارز نرخ مرجع به واردات محصولاتی که تولید داخل دارند اکیدا ممانعت گردد که آفتی برای تولید داخل است که این امر از ضروریات حمایت از تولید ملی و کار سرمایه ایرانی در این برهه از زمان است. در عوض ارزهای ارزان قیمت در اختیار تولیدکنندگان قرار گیرد. ضمن اینکه بانک‌ها ارز صادرکنندگان را یا به نرخ آزاد تبدیل و خریداری کنند و یا امکان حواله مجدد ارز را برای خرید قطعات تولیدی مهیا سازند.

۵. مشکلاتی از قبیل کندی روند خصوصی سازی و ندادن اختیارات کافی به بخش خصوصی و عدم حمایت لازم از تشکل‌های تخصصی غیردولتی و همسان نبودن برخی از قوانین و ضوابط تجاری با شرایط موجود و بعضاً بروکراسی ناهمگون که منجر به کندی روند کارها می‌گردد مرتفع گردند. و در نهایت از مشکلات دست و پا گیری که امروزه به قول همکاران ما به مثابه فعل خود تحریمی از آن یاد می‌شود پرهیز گردد.

ضمن اینکه ارتباط صنعت و دانشگاه بیش از پیش تقویت شده و بر روی طرح‌هایی تمرکز گردد که صرفاً جنبه تجاری و سودآوری آن سریع الوصول باشد. در خاتمه از آنجا که فرمایش حضرتعالی در رابطه با شعار امسال تحول قابل ملاحظه‌ای را در رویکرد به تولیدات داخل و کار و سرمایه ملی ایجاد نموده است تقاضا داریم تا بمنظور تداوم اثربخشی این تحول ستادهای نظارتی در ارگانهای مرتبط ایجاد گردد. و بر حسن اجرای این دستورالعمل‌ها نظارت نماید.

سخنرانی دکتر حسین رضایی زاده^۱

۱. مکتب طب سنتی ایران، دانشی پویا و اجتهادی و از معدود علوم قدیم اما کاربردی در دنیای امروزی است که شاید بتوان گفت واکن این گنجینه علمی به هیچ کدام از قطارهای فرهنگی و علمی غرب بسته نیست زیرا دانشی است بومی و ملی که تقریباً به تمامی حاصل نگاه جامع - اغلب - حکمای بزرگ ایرانی در اوج تمدن اسلامی است.

۲. اکنون به همت مضاعف دولتمردان و دانشگاهیان، ۲۱۰ پزشک و داروساز در ۸ دانشگاه علوم پزشکی کشور، و بیش از دو برابر این تعداد، استاد، در خدمت احیای طب ایرانی قرار گرفته‌اند.

۳. کاربردی بودن اغلب پایان‌نامه‌ها و موضوعات تحقیق و ایجاد مراکز متعدد پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان نوید تولید علم و ورود آن به چرخه تولید ثروت را می‌دهد؛ آنچه که شایسته و بایسته است؛ به مصداق شجره طیبه‌ای که اصلها ثابت و فرعها فی السماء.

۴. تشکیل ستاد توسعه پژوهش و کاربرد گیاهان دارویی و طب ایرانی در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری - که به حق ساختاری موثر در ساماندهی پژوهش و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان بوده است و همچنین بیمه شدن بعضی از داروهای طبیعی، ایجاد ارزش افزوده از محصولات گیاهی و افزایش صادرات آن‌ها مصادیقی از توسعه‌ی طب ایرانی است.

۵. به‌علاوه، تدوین سند راهبرد ملی توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی در معاونت علمی فناوری گام مهم دیگری است که امیدواریم با تصویب آن در شورای عالی انقلاب فرهنگی، زمینه نهادینه شدن و ماندگاری این دانش فراهم شود.

۶. ما نیز در سایه فضل الهی و پیرو منویات مقام معظم رهبری در امر جهاد علمی و احیای طب سنتی، توانسته‌ایم تاکنون بیش از ۱۳۰ طرح مطالعاتی و

۱. دکتر رضایی زاده دارای درجه دکتری طب سنتی و هم‌اکنون مدیر عامل شرکت سیمرغ حکمت ایرانیان است. او دارای بیش از ۱۰ عنوان تألیف مقاله و کتاب می‌باشد. از سوابق ایشان می‌توان به دبیری شورای پژوهشی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران اشاره نمود.

تحقیقاتی را در دستور کار خود قرار دهیم و این مهم، نه با بودجه کلان و تشکیلات پرهزینه، بلکه تنها با استفاده از ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل موجود در مراکز تحقیقاتی دانشگاهی صورت پذیرفته است.

۷. در این راه ضمن کمک به تحقیق و توسعه داروی طبیعی حصاراً بعنوان یک داروی کاملاً ایرانی برای افزایش کیفیت زندگی بیماران سرطانی و دارای زمینه بسیار مناسب برای صادرات، با تلاش متخصصان جوان خود، و با استفاده از مبانی طب سنتی چندین دارو برای نیازهای روز طراحی کرده‌ایم از جمله در زمینه پزشکی هسته‌ای، علامت درمانی بیماری ام.اس، کبد چرب، زخم گوارشی و طراحی چندین غذا دارو که همگی در آستانه اخذ مجوز هستند.

- مقام معظم رهبری خود مستحضرنند که استفاده از طب ایرانی
- برای ورود به عرصه‌ی طراحی و فرمولاسیون داروهای جدید
- مطابق با استانداردهای جهانی و مبتنی بر فن‌آوری‌های نوین
- و با اشکال دارویی مناسب برای دنیای امروز
- و مهیا کردن شرایط حفظ امتیاز انحصاری آن،
- به منزله‌ی یک ظرفیت بزرگ معنوی، تجاری و اقتصادی است،
- و وسیله‌ای برای صدور محصولات علمی خواهد بود
- که وابستگی به بسیاری از داروهای وارداتی و مکمل‌ها را نیز خواهد کاست.

پیشنهادها

تا کنون در حوزه طب سنتی مبتنی بر منابع مکتوب فعالیت‌های خوبی انجام شده است اما در کشور ما که طب سنتی در حوزه‌های علمیه و فرهنگ مردمی ریشه دارد بسیاری از صاحبان تجربه و درمانگران گمنام و غیرپزشک یا فاقد تخصص وجود دارند که دانش و تجربه‌ی گران‌سنگ ایشان به دانشگاه و محققان منتقل نمی‌شود و به مرور از دست می‌رود.

در حالی که در بسیاری از کشورهای توسعه یافته، مراکزی برای ثبت و مطالعه‌ی ایده‌های تجربی و مردمی در حوزه‌ی پزشکی و خصوصاً بیماری‌های صعب‌العلاج

وجود دارد. بنابراین تأسیس مرکزی ملی به عنوان پایگاه ارجاع، بررسی، تحقیق و تبدیل طب تجربی و مردمی به دانش فنی و تجاری ضروری است. شرکت دانش بنیان سیمرغ حکمت ایرانیان با بررسی و مطالعات لازم، طرح خود را برای ایجاد این مرکز، در اختیار ستاد گیاهان دارویی و طب ایرانی قرار داده است و آمادگی دارد چنانچه شایستگی داشته باشد خود نیز در رکاب افسران عرصه‌ی جهاد علمی خدمت نماید.

سخنرانی خانم مهندس مینا علوی^۱

با عرض سلام و آرزوی قبولی طاعات، اینجانب می‌خواهم عرایض خود را با بخشی از سخنان حضرتعالی در تاریخ ۸۶/۲/۲۵ در دیدار با اساتید دانشگاه‌ها آغاز کنم. حضرتعالی فرمودید: امروز یکی از مهمترین مسائل برای حفظ هویت، استقلال، عزت و آینده ملت ایران، جدی گرفتن تحقیق علمی و حرکت مصمم و برنامه‌ریزی شده در جهت ارتقای علمی کشور بدون اتلاف وقت است.

با عنایت به فرمایشات حضرتعالی، شرکت ما فعالیت خود را از همان سال در زمینه کشاورزی آغاز نمود و توانست به موفقیت‌های چشمگیری دست یابد.

سیب زمینی، یکی از محصولات راهبردی زراعی است و پس از گندم، ذرت و برنج مهمترین منبع تغذیه مردم می‌باشد. با توجه به اهمیت تولید سیب زمینی در امنیت غذایی مردم و قطع وابستگی ایران به کشورهای اروپایی پس از ۵۰ سال در زمینه بذر، تهیه منشاء بذری سالم ضرورت پیدا کرد. همچنین استفاده از بذر سالم، افزایش عملکرد محصول در واحد سطح، کاهش بی‌رویه سم و در نتیجه سلامت جامعه را به دنبال دارد.

لذا در سال ۸۵ با حمایت وزارت جهاد کشاورزی و پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی، در قالب برنامه خودکفایی تولید ریز غده سالم سیب زمینی یا مینی تیوبر، دانش فنی تولید، بطور رایگان به بخش خصوصی انتقال یافت. در همان سال، شرکت فرا دشت کروچ توانست بیش از ۱/۳ از تولید کشور را به بازار عرضه نموده و رتبه برتر کشور را کسب کند. هم‌اکنون نیز، پس از ۵ سال تلاش، با افزایش بهره‌وری و سرمایه‌گذاری، میزان تولید این شرکت ۳ برابر و تنوع محصول آن به ۶ برابر سال اول رسیده است.

در سال ۸۸، کانون هماهنگی دانش و صنعت مینی تیوبر در معاونت علمی فناوری ریاست جمهوری تشکیل گردید. این کانون تلاش نمود ضمن فراهم آوردن بسترهای قانونی لازم، شناخت چالش‌ها و تلاش برای رفع موانع تولید و تدوین نقشه راه کشور، گامی در جهت توسعه صنعت ریز غده سیب زمینی بردارد.

۱. ایشان دارای درجه کارشناسی آمار و هم‌اکنون رئیس هیأت مدیره شرکت فرا دشت کروچ است.

هم اکنون، با فعالیت ۱۶ شرکت تولید کننده دانش بنیان در بخش خصوصی، بیش از ۶ میلیون ریزغده در کشور تولید گردیده و می‌توان گفت کشور ایران در تولید این محصول به خود کفایی رسیده است.

پیشنهادها

اکنون به عنوان یک تولید کننده دانش بنیان، بخشی از انتظارات این گروه از تولید کنندگان بذر را بیان می‌کنم

۱. به دلیل عدم تأمین زیر ساخت‌ها، جذب تولید داخلی با مشکل مواجه گردیده و هر ساله بخشی از آن از چرخه تولید بذر خارج می‌شود. لذا شایسته است بخش خصوصی که سرمایه‌گذاری خود را به نحو احسن انجام داده و ریسک‌پذیری آن را نیز پذیرفته، در سیاست‌گذارها در وزارت جهاد کشاورزی نقش برجسته‌ای داشته باشد.

۲. واردات با ارز دولتی، آفتی برای تولید داخلی است و عدم مدیریت آن، فروش محصول داخلی را با مشکل مواجه می‌سازد. هر چند در سال‌های اخیر سهم واردات بذر سیب زمینی از ۲۰۰۰ تن به ۴۰۰ تن کاهش یافته اما با تصمیم گیریهایی صحیح و به موقع می‌توان از واردات ارقامی که در داخل کشور تولید می‌شود، جلوگیری نموده و جهت دستیابی به منابع ژنتیکی جدید و مقاوم به بیماری‌ها و خشکی تلاش نمود.

۳. با وجود افزایش قیمت انرژی و نهاده‌های کشاورزی در دو سال اخیر، قیمت سیب زمینی بذری در سال جاری با کاهش قابل توجهی مواجه شده است و باعث شده قدرت خرید کشاورزان جهت تهیه ریزغده سیب زمینی کاهش یابد. با توجه به شعار تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی، انتظار می‌رود با مدیریت صحیح و نه با اختصاص یارانه، امنیت تولید بذر تأمین گردد.

۴. متوسط سرانه مصرف سیب زمینی در ایران ۴۵ کیلوگرم است که یک سوم متوسط سرانه مصرف دنیاست. لذا ترویج مصرف سیب زمینی، یاری رسانه‌های ملی را می‌طلبد.

سخنرانی دکتر وحید چگینی^۱

محیط‌های دریایی و اقیانوسی به دلایل مختلف از جمله امنیت، تأثیر آن‌ها در اقلیم جهانی، وجود منابع سرشار غذایی، دارویی و معدنی، منابع نفت و گاز در کف آن‌ها، حمل و نقل، گردشگری و همچنین زندگی بیش از چهل درصد مردم جهان در سواحل دارای اهمیت بسیار زیادی هستند. بدیهی است بهره‌برداری از این منابع خدادادی مستلزم شناخت صحیح آن‌ها است.

اقیانوس‌شناسی، علم شناخت اقیانوس‌ها، دریاها، دریاچه‌ها، و کلیه پیکره‌های آبی است که به شاخه‌های متعددی از جمله علوم زیستی دریا، علوم غیرزیستی دریا، مهندسی اقیانوسی و علوم انسانی دریا مانند مدیریت، حقوق و اقتصاد دریایی تقسیم می‌شود. استفاده از شناورهای تحقیقاتی، تجهیزات زیرسطحی، ماهواره‌های مجهز به سنجنده‌های اقیانوس‌شناسی، تجهیزات آزمایشگاهی و استفاده از مدل‌های ریاضی، از جمله مهمترین ابزارهای اقیانوس‌شناسی نوین هستند که در میان آن‌ها، شناورهای تحقیقاتی از جایگاه ویژه و بسیار ممتازی برخوردارند.

به‌طور کلی باید گفت که متأسفانه حوزه‌ی دریا در کشور ما چندان مورد توجه نیست، در حالی که حضرتعالی در جمع فرماندهان و نیروهای قرارگاه مقدم نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در بندر عباس در تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱ فرمودید که: "همان طوری که همه‌ی ما می‌دانیم، دریا برای یک کشور، یک فرصت بزرگ برای پیشرفت و حفظ منافع ملی است. فواید دریا برای یک کشور و یک ملت، فواید راهبردی است. فواید بزرگ و کلان است."

اگرچه پس از انقلاب شکوهمند اسلامی، فعالیت‌های گسترده‌ای در حوزه‌ی دریا در ابعاد آموزشی، پژوهشی، صنعت، فناوری، امور دفاعی و بهره‌برداری اقتصادی انجام شده است، اما حضور قدرتمندانه‌تر در محیط‌های اقیانوسی نیازمند ارتقای سطح کنونی است. رسالت جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان ام‌القری جهان اسلام اقتضا می‌کند که جایگاه خود را در حوزه‌های دریا و اقیانوس توسعه دهد.

۱. دکتر چگینی دارای درجه دکتری مهندسی سواحل و سازه‌های دریایی و هم‌اکنون رئیس و عضو هیأت علمی مؤسسه ملی اقیانوس‌شناسی و مجری طرح کلان کشتی اقیانوس‌پیما است. از سوابق ایشان می‌توان به مدیرعاملی شرکت جهاد تحقیقات آب و آبخیزداری، معاونت پژوهشی مؤسسه ملی اقیانوس‌شناسی و معاونت پژوهشی مرکز تحقیقات حفاظت خاک و آبخیزداری اشاره نمود.

به‌علاوه، یکی از راه‌های تقویت اقتصاد مقاومتی در کشور، تکیه بر منابع دریایی و توسعه‌ی اقتصاد دریامحور در کنار اقتصاد خشکی‌محور است.

طرح شناور تحقیقاتی اقیانوس پیما

در راستای تقویت بنیه علمی کشور در حوزه‌ی دریا و اقیانوس، معاونت محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری با هدف آغاز فصلی نوین در تاریخ اقیانوس‌شناسی کشور، طرح کلان ملی فناوری با عنوان «تهیه و تجهیز شناور تحقیقاتی اقیانوس‌پیما و پایگاه مربوط در خشکی برای گسترش تحقیق در آب‌های کشور و منطقه» را به تصویب رساند که قرارداد آن در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۲۵ بین معاونت محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری و وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری منعقد گردید.

به‌طور کلی، طرح‌های کلان ملی فناوری از جمله طرح‌های پژوهشی کاربردی با ماهیت توسعه‌ای محصول‌گرا هستند که برخی اهداف آن‌ها عبارتند از: کمک به توسعه فناوری‌های دانش بنیان، مشارکت در توسعه فناوری‌های جدید و تجاری‌سازی طرح‌های پژوهشی، کمک به توانمندسازی علمی و فنی بخش خصوصی کشور، و مشارکت در انتقال و تولید فناوری‌های در حال پیدایش و آینده.

برخی از ویژگی‌ها و دستاوردهای اجرای طرح تهیه و تجهیز شناور تحقیقاتی اقیانوس‌پیما عبارتند از:

۱. این شناور باید تجهیزات لازم و توانایی انجام مأموریت‌های تحقیقاتی در دریا و مناطقی از اقیانوس تا عمق حداقل ۳۰۰۰ متر را داشته باشد.
۲. ساخت شناور در داخل کشور به جای خرید آن از خارج مورد تصویب کمیته‌های اجرایی و راهبری طرح قرار گرفت.
۳. ساخت شناور مزبور به‌طور کامل در کشور انجام می‌شود و لذا پس از تکمیل آن، صنعت ساخت شناورهای تحقیقاتی در ایران اسلامی کاملاً بومی می‌شود.
۴. این طرح مقدمه‌ای برای تشکیل ناوگان ملی تحقیقات دریایی در کشور

است. شایان ذکر است که برای مثال، کشورهای آمریکا، روسیه، انگلستان، آلمان، فرانسه، ترکیه و قطر به ترتیب ۲۳۶، ۱۱۶، ۳۷، ۲۷، ۱۷، ۱۱ و ۲ فروند شناور تحقیقاتی در اختیار دارند. درحالی که شناور فوق اولین شناور تحقیقاتی اقیانوس پیما کشور محسوب می‌شود.

۵. به دنبال اجرای این طرح، مراحل سفارش و ساخت تجهیزات زیر سطحی مورد نیاز برای اقیانوس‌شناسی کشور، با استفاده از توان دانشگاه‌های داخل در حال پیگیری است.

۶. اجرای این طرح زمینه‌ی لازم برای ساخت شناور تحقیقاتی مورد نیاز جهت دستیابی به جنوبگان، و تأسیس پایگاه دائمی جمهوری اسلامی ایران در قطب جنوب را فراهم خواهد آورد.

معاونت محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری برای اجرای این طرح تاکنون مبلغ یکصد میلیارد ریال اختصاص داده است که جای بسی تقدیر و تشکر دارد. این شناور دارای ۵۰ متر طول، ۱۰ متر عرض و ۳/۳ متر آب‌خور است که می‌تواند سفرهای دریایی خود را تا مدت ۴۵ روز انجام دهد.

شناور مورد نظر در تعدادی از شاخه‌های اقیانوس‌شناسی از جمله فیزیک، شیمی، زمین‌شناسی، زیست‌شناسی، محیط‌زیست، هواشناسی و ژئوفیزیک دریایی فعالیت خواهد کرد.

طبق برنامه‌ریزی‌های به‌عمل آمده، کار تکمیل و ساخت بدنه‌ی شناور تا آخر آبان ماه جاری خاتمه خواهد یافت و این شناور که توسط سازمان صنایع دریایی ساخته می‌شود تا آخر سال جاری به آب انداخته خواهد شد. به‌علاوه، انشاءالله اولین شناور تحقیقاتی اقیانوس پیمای کشور در آخر خرداد ماه سال ۱۳۹۲ به بهره‌برداری خواهد رسید.

پیشنهادها

در خاتمه تقاضا می‌شود با توجه به نقش فرادستگاهی معاونت محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری و موفقیت این معاونت در اجرای طرح‌های کلان

فناوری از جمله طرح شبکه ملی پایش اطلاعات دریایی، طرح‌های دیگری در حوزه‌ی اقیانوس و دریا، از جمله طراحی و ساخت زیر دریایی‌های تحقیقاتی و تجهیزات زیرسطحی برای پیشبرد پژوهش‌های اقیانوس شناختی بخصوص با استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش بنیان مورد توجه قرار گیرد.

سخنرانی دکتر سعید ذکایی^۱

تولید ترکیبات پیشرفته پلیمری در صنعت کشور از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. که به عنوان حلقه میانی، واسط بین پتروشیمی و قطعه سازی محسوب می‌گردد. در حقیقت این صنعت، مواد اولیه پلیمری خام که در حال حاضر اغلب با ارزش افزوده پایین صادر می‌گردد را به ترکیبات پیشرفته که غالباً وارداتی است جهت استفاده در صنایع مختلف از قبیل خودروسازی، بسته بندی، لوله‌های آبیاری و ساختمانی، کشاورزی، لوازم خانگی، سیم و کابل تبدیل می‌نماید. در میان ترکیبات پیشرفته، نانو کامپوزیت‌ها خانواده جدیدی در دنیا محسوب می‌گردند که با توجه به خواص آن‌ها، جایگاه ویژه‌ای در این ترکیبات کسب نموده‌اند.

ترکیبات پیشرفته پلیمری به دلیل ظرفیت ایجاد شده در صنعت پلیمر کشور و همچنین حوزه نانو تکنولوژی به دلیل حجم وسیع دانش ایجاد شده که تاکنون اغلب در مقالات بین المللی و ثبت اختراع‌ها نمود داشته است، فرصتی گرانبها برای فعالیت شرکت‌های دانش بنیان در این حوزه‌ها ایجاد نموده است که توجه ویژه حضرتعالی و مسئولین می‌تواند اثر شگرف بر توسعه صنعتی و کم اثر نمودن تحریم‌های بین المللی را داشته باشد.

شرکت پارسا پلیمر شریف به عنوان نمونه ای از شرکت‌های فعال در حوزه نانو تکنولوژی یکی از شرکت‌های دانش بنیان در حوزه ترکیبات پیشرفته پلیمری محسوب می‌گردد. این شرکت در سال گذشته در کنار تولید علم، چاپ مقاله در مجلات و کنفرانس‌های بین المللی، کسب جوایز ملی همچون فن‌آور برتر در حوزه نانو تکنولوژی و اشتغال‌زایی برای افراد دانش آموخته دانشگاهی، بیش از ۴۰۰۰ تن ترکیبات پیشرفته پلیمری بالاخص در حوزه ترکیبات نانو و بالاترین استانداردهای روز دنیا تولید نموده است. این ترکیبات علاوه بر

۱. دکتر ذکایی دارای درجه کارشناسی ارشد متالورژی از دانشگاه صنعتی شریف و هم‌اکنون مدیر عامل شرکت پارسا پلیمر شریف است. از افتخارات ایشان می‌توان به کسب مقام دوم جشنواره خوارزمی، مدیر پژوهشی شاخص پارک‌های فناوری و مراکز رشد در سال ۸۸، عنوان سومین فناور برتر در حوزه نانو فناوری در سال ۸۹ و برنده جایزه اول و لوح پیروز جشنواره شیخ بهایی در سال ۸۹ اشاره کرد.

رفع بخشی از نیازهای وارداتی صنایع، صرفه جویی ارزی حداقل ۳ میلیون یورویی، نوآوری‌هایی نیز در سطح جهانی بالاخص در ترکیبات با فناوری نانو داشته است. همچنین در طرح توسعه این شرکت، ظرفیت تولید این محصولات به بیش از ۲۰,۰۰۰ تن می‌رسد که تامین کننده بخش قابل توجهی از نیاز صنایع اشاره شده خواهد بود. رقبای این مجموعه، شرکت‌های بزرگ بین‌المللی هستند که با توسعه محصولات این شرکت حضور آن‌ها هر روز در کشور کمرنگ تر خواهد شد.

امروزه به سبب اهمیت و جایگاه ویژه شرکت‌های دانش بنیان در توسعه و پیشرفت پایدار هر کشور، نگاه ویژه و حمایتی خاص از هسته‌های علمی در جهت صنعتی شدن آن‌ها در جهان صورت می‌پذیرد. در کشور ما نیز در سال‌های اخیر حرکت مناسبی در این راستا صورت گرفته است که نمود آن در ایجاد پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد، مرکز صنایع نوین و حمایت از فعالیت‌های خاص از جمله در حوزه نانو تکنولوژی توسط ستاد توسعه فناوری نانو متبلور گردیده است که ماحصل آن تشکیل تعداد زیادی از شرکت‌های توانمند و اثر گذار در کشور بوده است. اما این فعالیت‌ها با توجه به غنای استعدادهای ناب کشور و نیاز به جهش در توسعه کشور، کافی نمی‌باشد. مهمترین محدودیت در کنار تلاش دشمنان در جهت وضع تحریم‌ها و القای فضای یاس و ناامیدی، فضای مدیریتی و صنعتی است که نیاز به بهسازی در جهت به ثمر رسیدن نهال جوان شرکت‌های دانش بنیان کشور را دارد.

پیشنهادها

در این راستا پیشنهادهای جهت تسریع در این مسیر و همچنین حل مشکل و محدودیتی که بسیاری از شرکت‌های دانش بنیان تجربه نموده‌اند را به شکل زیر بیان می‌دارم:

۱. تسریع در اجرای قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان: این قانون با تمام خصوصیات خوب خود پس از ۳ سال طرح و ۱/۵ سال تصویب در مجلس و

دولت هنوز به طور کامل اجرایی نشده است.

۲. فعال شدن سیستم بیمه جهت تضمین پرداخت مطالبات مشتریان شرکت‌های دانش بنیان با هدف گردش مناسب مالی (مشابه آنچه که در کشورهای پیشرفته متداول است).

۳. ایجاد مرکز مشاوره ویژه برای شرکت‌های دانش بنیان متشکل از مدیران توانمند، حقوقدانان و مشاوران مالی جهت مشاوره و گره گشایی در شرایط تحریم‌های بین المللی، جذب منابع مالی از بانک‌ها و مشکل در دریافت مطالبات از شرکت‌ها و سازمان‌های بزرگ و اغلب دولتی.

۴. باید باور کرد که یکی از مشکلات بزرگ شرکت‌های دانش بنیان، جذب منابع مالی از موسسات و بانک‌ها به دلیل روش سنتی اعتبارسنجی آن‌ها و همچنین نگرانی آن‌ها از عدم وصول مطالبات بالاخص از شرکت‌های بزرگ و دولتی می‌باشد. گاهی مسیر طولانی و نامشخص پیگیری حقوقی، آن‌ها را با مشکل جدی روبرو می‌کند. لذا حمایت و تاکید بر تسریع در رفع مشکل این مجموعه‌ها، حمایت از یک بخش خاص نیست بلکه حمایت و تسریع در سرعت رشد و پیشرفت جامعه است.

۵. ایجاد ثبات و آرامش در فضای علمی - صنعتی کشور: تغییرات پی در پی و گاهاً ناپخته قوانین کشور و جابجایی سریع مدیران و به تبع آن کندی تصمیم گیری در سازمان‌ها، به نفع توسعه کل صنعت و بالاخص شرکت‌های دانش بنیان نمی‌باشد بلکه ایجاد محیطی شاداب و پر تکاپو در بستری با ثبات، زمینه ساز تبلور بیش از پیش این شرکت‌ها در راستای توسعه ملی است.

در پایان امید است با همت متخصصان، حمایت مسئولین و پشتیبانی جامعه، درسایه لطف پروردگار، شرکت‌های دانش بنیان اثری شگرف بر توسعه و پیشرفت ملی بگذارند.

سخنرانی مهندس صابری^۱

نقش شرکت‌های دانش بنیاد در توسعه اقتصاد دانش بنیان

- یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌های اقتصاد دانش بنیان، دانش بنیان بودن بنگاه‌ها و شرکت‌های فعال در این اقتصاد می‌باشند.
- تجاری‌سازی فناوری‌ها و خدمات جدید پرهزینه و پرمخاطره است و نیازمند داشتن نظام و سازوکاری است که از خلاقیت‌ها حمایت کند و موانع پیش‌روی عرضه محصول جدید به بازار را کاهش دهد.
- از طرفی با وجود تاثیر مستقیم شرکت‌های دانش بنیان در اشتغال متخصصین و جلوگیری از خروج مغزها، هنوز تعداد این شرکت‌ها در مقایسه با شرکت‌های صنعتی قابل توجه نیست.
- عمدتاً جایگاه شرکت‌های دانش بنیان در انتهای چرخه فناوری است.
- این شرکت‌ها حلقه‌های وصل دانش و صنعت هستند و می‌توانند تلاش‌های تحقیقاتی را به سمت کاربردی شدن و حل مسایل جامعه هدایت نمایند.
- در این راستا پارک‌های فناوری نقش مستقیم در کمک به شکل‌گیری و توسعه فعالیت شرکت‌های دانش بنیان و به خصوص تجاری‌سازی فناوری دارند.

جایگاه پارک‌های فناوری در توانمندسازی شرکت‌های دانش بنیان

- در تجاری‌سازی یک سر زنجیره دانشگاه و مراکز علمی سر دیگر زنجیره صنعت قرار دارد.
- حلقه واسط این دو، مراکز رشد و پارک‌های فناوری هستند.
- عمدتاً دانشگاه (امر آموزش و تحقیقات بنیادی)
- سپس مرکز رشد فناوری (وظیفه حمایت از ایده‌های فارغ‌التحصیلان و

۱. مهندس صابری دارای درجه کارشناسی ارشد مدیریت تکنولوژی و هم‌اکنون معاون توسعه فناوری پارک فناوری پردیس است. ایشان هم‌زمان عضو هیأت مدیره صندوق پژوهش و فناوری توسعه فناوری‌های نوین، رئیس هیأت مدیره شرکت فن‌بازار بین‌الملل ایرانیان، عضو شورای مرکز رشد فناوری نخبگان پارک فناوری پردیس و عضو هیأت داوران ارزیابی طرح‌های دانش بنیان دومین جشنواره علم تا عمل می‌باشد.

- تسهیل و جبران ریسک ایجاد شرکت‌های نوپا و آمادگی شرکت‌ها برای ورود به فضای اقتصادی جامعه)
- سپس پارک فناوری (وظیفه کاهش هزینه‌ها و بروکراسی اداری، توانمندسازی شرکت‌های دانش بنیان و آمادگی برای ورود به بازارهای ملی و جهانی)
- و در آخر شهرک صنعتی و امر تولید انبوه
- در حال حاضر حدود ۳۰۰۰ شرکت دانش بنیان در حدود ۳۰ پارک و بیش از ۱۰۰ مرکز رشد فناوری فعال هستند.

مطالعه موردی پارک‌های فناوری موفق کشور: پارک فناوری پردیس

- سرمایه‌گذاری ده برابری بخش خصوصی دانش بنیان نسبت دولت طی چند سال محدود: ۲۳۰۰ میلیارد ریال شرکت دانش بنیان تا کنون
- اشتغال حدود ۲۰۰۰ نفر فناور
- صادرات بیش از ۳۲ نوع محصول فناوری محور به ۴۰ کشور جهان در یک منطقه جغرافیایی کوچک

جهت‌گیری آینده پارک فناوری پردیس در افق سند چشم‌انداز: ایجاد بزرگترین منطقه فناوری پیشرفته کشور

- استقرار بیش از ۱۱۰۰ شرکت دانش بنیان
- خودکفایی و کاهش وابستگی در تامین حداقل ۵۰۰ محصول استراتژیک کشور

برخی مشکلات شرکت‌های دانش بنیان در امر بازاریابی و فروش محصولات

- در بخش چالش مهم‌ترین چالش شرکت‌های دانش بنیان موضوع بازار است.
- لذا برنامه‌های دولت عمدتاً باید معطوف به رفع مشکلات تولیدی و بازار شرکت‌ها گردد.
- عمده بازار کشور را می‌توان به دو بخش بازار عمومی و بازار دولتی تقسیم‌بندی نمود.

- در بخش بازار دولتی شاه‌کلید رونق تولید دانش بنیان در مدیریت بازار ملی و عدم واگذاری آن به طرفهای خارجی است.
- مکانیزم تضمین خرید محصولات دانش بنیان در دولت باید راه اندازی شود. البته باید موضوع تضمین و کیفیت فناوری هم برای خریداران توجه شود.
- ضروری لیست نیازهای شرکت‌های دولتی بصورت منظم منتشر شود تا شرکت‌ها به سمت تحقیق و تولید و رفع نیازهای کشور هدایت شوند.
- از طرفی هم اکنون دستگاهی خاص متولی بررسی، ارزیابی و تایید محصولات دانش بنیان در کشور نبوده و دستگاه‌های دولتی هم برای خرید محصولات داخلی الزامی ندارند.
- در بخش بازار عمومی، ما نیازمند تسهیل امر خرید و فروش محصولات داخلی است.
- همچون محصولات متعارف نیازمند ارائه تسهیلات مالی برای جلب نظر مشتریان برای خرید محصولات دانش بنیان داخل می باشیم.
- و همچنین ایجاد بازار عرضه و تقاضای فناوری از طریق فن بازار ملی امری اجتناب ناپذیر است.
- انتظار می‌رود با مدیریت واردات و اصلاح تعرفه ورودی گمرکی برای کالاهای دانش بنیان خارجی که مشابه آن‌ها در داخل تولید می شود، محصولات داخلی حمایت شوند.
- اخذ استانداردها، معطل دیگر شرکت‌های دانش بنیان است که شرکت‌ها یا بعضاً به آن توجه نمی‌کنند و یا هزینه‌های دریافت آن، آنقدر زیاد است که کمتر به سمت آن می‌روند.
- در برخی از حوزه‌ها، زیرساخت‌ها و آزمایشگاه‌های مورد نیاز برای تست و استاندارد در کشور وجود ندارد و بعضاً استانداردهای لازم نیز تعریف نشده است.
- همچنین به جهت اینکه اغلب مواد اولیه و تجهیزات کالاهای دانش بنیان

تحریمی است، امکان انعقاد قراردادهای رسمی وجود نداشته، لذا شرکت‌ها در خصوص تبدیل نرخ ارز مورد نیاز با نرخ رسمی و مرجع با مشکلات جدی روبرو هستند.

- موضوع دیگر لزوم توجه مدیران شرکت‌های دانش بنیان به تحولات جهانی و لزوم عدم کفایت به بازار داخلی است و نگاه به بازار جهانی
- برای ورود به بازارهای جهانی، ایجاد برندها و نشان‌های معتبر مهم است که باید دولت در این خصوص برنامه داشته باشد.
- بسیاری از کشورها، تمامی امور شرکت‌ها را در مناطقی ویژه متمرکز نمودند تا از مرحله تحقیق، تولید، واردات تا صادرات در یک منطقه انجام شده و هزینه‌های تمام شده تولید محصولات پایین آید.
- همچنین همه امور اداری و صدور مجوزهای اینگونه شرکت‌ها در همان مناطق انجام می‌شود. شاید دو تا سه منطقه نمونه با این مدل برای کشور مناسب و ضروری باشد.

چند نکته قابل توجه

۱. باید مواظبت کرد تا حمایت از شرکت‌های دانش بنیان توسط سازمان‌های حمایتی، حمایت افراطی نگردد و از سوداگری در این بخش جلوگیری شود.
۲. بسته به سطح و رتبه شرکت‌های دانش بنیان، حمایت‌ها باید متفاوت و متناسب با نوع شرکت‌ها باشد.
۳. بزرگترین سرمایه شرکت‌های دانش بنیان، برند و دانش فنی است که فعلا ارزشی در نزد نهادهای مالی ندارد.
۴. مردمی نمودن توسعه فعالیت‌های دانش بنیان از طریق ایجاد بورس فناوری، توسعه فعالیت سرمایه گذاران خطر پذیر خصوصی و توسعه فرهنگ خرید کالای داخل
۵. اشخاص هر اندازه دانشمند و محقق باشند لزوما نباید مجری طرح در شرکت‌های دانش بنیان قلمداد شوند. مدیریت شرکت‌ها با مدیریت علمی

آن‌ها متفاوت است.

۶. توجه خوبی به حوزه علم شده است اما باید توجه داشت موضوع اصلی اقتصاد دانش بنیان فناوری است لذا باید به حوزه فناوری چه از لحاظ مالی، اعتباری و تشکیلاتی توجه شود.

۷. جهت گیری صندوق نوآوری و شکوفایی باید حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و نه حمایت از پژوهش‌های بنیادی باشد.

۸. نقش شرکت‌های دانش بنیان در قانون حداکثر از توان داخل پیش‌بینی شود.

۹. اعتماد شرکت‌های دولتی به پارک‌های فناوری و واگذاری مدیریت پروژه‌های فناورانه به پارک‌های فناوری

۱۰. توجه به بودجه پارک‌های فناوری و تامین آن توسط دولت براساس عملکرد و موفقیت پارک‌ها

سخنرانی دکتر محمد مهرداد شکریه^۱

امروزه مواد کامپوزیت به دلیل مزایای فراوان نظیر وزن کم و در عین حال استحکام بسیار بالای آن‌ها در صنایع مختلف نظامی و غیرنظامی بجای مواد سنتی مورد استفاده قرار گرفته و این فناوری در اغلب کشورهای جهان بعنوان یک فناوری راهبردی شناخته شده است. بطوریکه شاخص تولید ۳ کیلوگرم از مواد کامپوزیت به ازای هر شهروند در سال، بعنوان یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی صنعتی تلقی می‌شود. در سال ۱۳۷۵، در کشورمان میزان مصرف این مواد در سال به ازای هر شهروند معادل ۲۰۰ گرم یعنی ۱۵ برابر کمتر از شاخص بین‌المللی بود. این میزان، در آمارگیری انجام شده در انتهای سال ۱۳۹۰، به میزان ۱/۲ کیلوگرم به ازای هر شهروند (یعنی معادل کشورهای ترکیه و مالزی) رسیده است. این موفقیت در توسعه فناوری کامپوزیت در کشور با همکاری جدی دانشگاه و صنعت، و حمایت دولت محقق گشته است. ضمناً نقش شرکت‌های دانش‌بنیان نیز در این عرصه قابل ذکر است. اما موانع و چالش‌هایی در این مسیر وجود دارد که رفع آن‌ها، سرعت رسیدن به هدف را بیشتر خواهد کرد.

بدلیل حمایت جدی دولت در دهه اخیر از تحقیقات، شاهد شتاب گرفتن امر پژوهش در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و به تبع آن شکل‌گیری شرکت‌های دانش‌بنیان هستیم. علیرغم موفقیت‌های مختلفی که توسط شرکت‌های دانش‌بنیان کسب گردیده، بدلیل عدم ورود بسیاری از محصولات دانش‌بنیان به عرصه بازار، با نوعی انباشتگی این توانمندی‌ها در دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و این شرکت‌ها مواجه‌ایم. دلایل متعددی برای این معضل در شرکت‌های دانش‌بنیان و در سیستم مشتریانش، چه بخش خصوصی (بعنوان مشتری ضعیف) و چه بخش دولتی (بعنوان مشتری

۱. دکتر شکریه دارای درجه دکتری مهندسی مکانیک از دانشگاه مک‌گیل کانادا و هم‌اکنون دبیر کانون هماهنگی دانش و صنعت مواد و محصولات کامپوزیت و عضو هیأت علمی دانشگاه علم و صنعت می‌باشد. ایشان بنیانگذار مؤسسه کامپوزیت ایران، استاد نمونه کشور در سال ۸۶، پژوهشگر برتر دانشگاه علم و صنعت در سال‌های ۸۶، ۸۷ و ۸۸ و رتبه سوم جشنواره خوارزمی در سال ۸۵ بوده است.

قوی)، می‌توان یافت.

پیشنهادها

پیشنهاداتی را که در انتهای عرایضم ارائه می‌کنم شاید بتواند بخشی از این موانع و معضلات را برطرف کند:

۱. اصلاح سیستم مناقصات و معاملات و حذف قوانین دست و پاگیر در سیستم مشتریان دولتی

۲. تقویت و حمایت از سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر در بخش خصوصی

۳. ایجاد و توسعه مراکز ارتباط دهنده کسب و کار برای کمک به ایده پردازی، بازار سازی و بازاریابی شرکت‌های دانش بنیان

۴. ایجاد و توسعه مراکز خدمات دهنده طراحی برای شرکت‌های دانش بنیان

۵. ایجاد و توسعه مراکز خدمات دهنده ساخت و تولید با فناوری بالا برای شرکت‌های دانش بنیان

۶. ایجاد و توسعه آزمایشگاه‌های ملی جهت صدور تاییدیه‌های فنی به شرکت‌های دانش بنیان

۷. اصلاح یا به روز رسانی استانداردها

۸. اصلاح تعریف مالکیت فکری (با لحاظ کردن مفاهیم دینی)

۹. تغییر در ساختار آموزش برای تربیت نیروی انسانی خلاق و نوآور

۱۰. پیشنهاداتی که عرض شد جنبه عمومی برای همه شرکت‌های دانش بنیان داشتند. ضمناً در اینجا بعنوان دبیر کانون فناوری کامپوزیت، بطور خاص پیشنهاد ایجاد پژوهشگاه ملی علوم و فناوری کامپوزیت را نیز مطرح می‌کنم.

امیدوارم که انشا... با عملی شدن این پیشنهادات، در کوتاه مدت شاهد جهش در امر تجاری سازی نتایج بدست آمده از تحقیقات و در دراز مدت شاهد پایدار سازی تلاش کشور در عرصه فناوری، برای رقابت در سطح بین‌المللی باشیم.

سخنرانی دکتر عباس شفیعی^۱

همانگونه که مستحضرید در سده بیست و یکم با گسترش انفجاری دانش در جهان و هجوم پرشتاب دستاوردهای آن به سراسر گیتی توجه به دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی به عنوان مراکز پرورش دهنده دانش‌پژوهان، اشاعه و تولید دانش و فن لازم است از مهمترین مشغله‌های فکری زمامداران هر کشور باشد. توجه به آموزش و بویژه پژوهش از مهمترین ترفندهایی است که توسعه پایدار یک کشور را در تمام زمینه‌های علمی، صنعتی، اجتماعی، فرهنگی، بهداشتی، درمانی، اقتصادی را تضمین می‌کند.

در سال گذشته در نمودار رشد علمی جهان کشور ایران بیشترین رشد را داشته است. طبیعی است برای توسعه پایدار باید تولید علم به محصول درآید این مهم با ایجاد مراکز رشد، مراکز دانش‌بنیان، مراکز پژوهشی و پارک‌های فناوری و توجه به محصول‌گرایی امکان پذیر است.

به همت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، قدم‌های مثبتی از طرح‌های کلان ملی فناوری بخصوص در زمینه تولید داروهای گران قیمت حاصل از زیست فناوری داروهای ضد سرطان و داروهای خاص توسط شرکت‌های دانش‌بنیان به صورت وام قرض‌الحسنه برداشته شده است که نتیجه آن تاکنون منجر به تولید چندین داروی اساسی توسط شرکت‌های دانش‌بنیان شده است.

با این همه سطح پرشتاب پژوهش‌های علوم و فناوری در جهان چنان است که جز با سیاستگذاری نوین و منطقی و با بکارگیری نیروهای پژوهشگر جوان و پشتیبانی مالی از آن‌ها دشوار بتوان از این فاصله کاست. مثلاً با آن که ۹۷ درصد داروهای مورد نیاز در داخل تولید می‌شود هزینه ۳ درصد داروهای وارداتی برابر ۴۰ درصد از کل تولید است و داروهای وارداتی چنان گران است

---

۱. ایشان دارای درجه دکتری تخصصی علوم دارویی از دانشگاه کلمبیا و هم‌اکنون مجری طرح کلان تولید داروهای وارداتی و مدیر مسئول مجله دارو دانشگاه تهران است. از افتخارات ایشان می‌توان به استاد نمونه دانشگاه تهران در سال ۶۸، داروساز برجسته و نمونه در سال ۶۸، شیمی‌دان برجسته در سال ۷۴، جایزه اول جشنواره رازی در سال ۷۶ و جایزه کتاب برتر سال ۷۷ دانشگاه تهران و کتاب برتر جمهوری اسلامی ایران در سال ۷۸ اشاره نمود.

که بیمه‌ها از پذیرش آن‌ها سر باز می‌زنند و بیماران برای دستیابی به آن‌ها گاه تمام سرمایه مالی و دارایی خود را باید از دست بدهند.

از چند دهه پیش دانشگاهیان، پژوهشگران و سیاستگذاران نظام سلامت و توسعه در اندیشه‌اند که تا رویکردی را سامان دهند که بتوانند دستاوردهای نوین را برای توسعه پایدار به محصول تبدیل کنند.

این برنامه‌ها در توسعه قالب شرکت‌های دانش بنیان، مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری دیده شده است؛ در کنار پیش‌گیری از بیماری‌ها، تغذیه درست و بهداشت بهتر و بیمه کارآمدتر به اجرای طرح‌های کلان ملی به دور از موازی کاری و تمرکز بپردازند.

مرکز تحقیقات علوم دارویی، مرکز تحقیقات طراحی و توسعه دارو، مرکز رشد در دانشگاه علوم پزشکی تهران با برخورداری از پشتیبانی معاونت محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری و معاونت محترم پژوهشی وزارت بهداشت، و همکاری با صنایع دارویی توانسته است ۷ دارو برای پاره‌ای از بیماری‌ها مانند سرطان، MS و تالاسمی تولید و به بازار عرضه نماید که تعدادی از آن‌ها نیز صادر شده است.

جهت رسیدن به اهداف کل، اولین سایت تولید مواد موثر ضد سرطان در مرکز رشد دانشگاه علوم پزشکی تهران با حمایت مالی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری طراحی و ایجاد شده است.

پیشنهادهای

در پایان لازم است جهت تسهیل ایجاد تکنولوژی و تغییر آن به محصول و تجاری‌سازی فناوری‌های دارویی در کشور به چند نکته اشاره داشته باشیم:

۱. حمایت بیشتر از شرکت‌های دانش بنیان بخصوص شرکت‌های دانش بنیان خصوصی به صورت وام‌های قرض‌الحسنه
۲. بذل توجه به صنایع داخلی بالاخص تولید مواد اولیه دارویی
۳. تسهیل شرایط واگذاری اعتبارات به محققین جوان جهت ایجاد تکنولوژی

و تولید داروها

۴. با وجود حمایت وزارت بهداشت و سازمان دارو و غذا از داروهای داخلی، شرکت‌های خارجی هزینه زیادی برای مقابله با داروهای تولید داخل می‌نمایند. بنابراین برای سالی که سال تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی است بهترین فرصت است که از تولید داخلی دارو حمایت و از ورود داروهای مشابه خودداری شود.

در پایان بار دیگر از توجه مستمر رهبر عظیم‌الشأن جمهوری اسلامی ایران به توسعه و گسترش دانش و پژوهش در دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی، شرکت‌های دانش‌بنیان و پارک‌های فناوری تشکر و قدردانی می‌شود.

والسلام علیکم و رحمت الله

دیدگاه‌های سایر شرکت‌ها و فعالان
تولید دانش بنیان حاضر در دیدار با
مقام معظم رهبری

(۱۳۹۱/۵/۸)

فصل پنجم:

دیدگاه‌های سایر شرکت‌ها و فعالان تولید دانش بنیان حاضر در دیدار با مقام معظم رهبری

در جلسه دیدار شرکت‌ها و فعالان تولید دانش بنیان برخی از افراد نیز متن‌هایی را برای سخنرانی آماده کرده بودند که در جلسه به‌علت ضیق وقت، فرصت به خواندن پیدا نکردند که برخی از آن‌ها در این فصل آورده شده است.

دکتر محمدحسن عصاره^۱

همانگونه مستحضرید نگاه و رویکرد در حوزه سلامت در حال تغییر است و علیرغم اینکه پزشکی رایج توانسته است خدمات ارزشمند، بی‌بدیل و غیر قابل انکاری را برای تشخیص و درمان بسیاری از بیماری‌های بشر ارائه نماید با این وجود مکتب طب رایج با چالش‌های مهم و پیچیده‌ای روبروست.

پیدایش بیماری‌های نوظهور و عدم درمان قطعی در برخی از بیماری‌های مزمن، در نتیجه افزایش سرسام آور هزینه‌های تشخیصی و درمانی برای دولت‌ها و ملت‌ها، ممنوع شدن مکرر و مداوم داروها و ترکیبات شیمیایی بدلیل عوارض ایجاد شده در بیماران، افزایش محدودیت قانونی و مشخص شدن مضرات استفاده از ترکیبات شیمیایی بخصوص افزودنی‌ها، رنگ‌ها و اسانس‌های مصنوعی در مواد غذایی، باعث گرایش مردم جهان به استفاده بیشتر از ترکیبات طبیعی و بخصوص داروها و فرآورده‌های با منشاء گیاهی شده است. زبان آمار

---

۱. دکتر عصاره دارای درجه دکتری تخصصی بیوتکنولوژی گیاهی با گرایش کشت سلول و بافت از دانشگاه ملی ایرلند است. وی هم‌اکنون دبیر ستاد توسعه فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی معاونت علمی و فناوری رییس جمهور و عضو هیأت علمی مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور است. وی در سال ۸۸ به عنوان پژوهشگر نمونه کشوری شناخته شد.

همین مسئله را تایید می‌نماید. بازار تولید و مصرف گیاهان دارویی در سه دهه اخیر از کمتر از ۵ میلیارد دلار به بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار رسیده و بر اساس پیش بینی بانک جهانی به ۵۰۰۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۵۰ خواهد رسید.

ایران اسلامی، با دارا بودن اقالیم مختلف در نتیجه رویشگاه‌های گیاهی متفاوت، کشوری غنی از نظر تنوع گونه‌ای و بهرمندی از موقعیت استثنایی از منظر جغرافیای طبیعی، دارای حدود ۸۰۰۰ گونه گیاهی، براساس پژوهش‌های موسسات علمی در سال‌های اخیر، از کل گونه‌های شناخته شده ایران بیش از ۲۱۰۰ گونه، واجد خواص دارویی است که می‌توانند در صنایع داروسازی، عطری، آرایشی - بهداشتی، مکمل غذایی، رنگ دهنده، طعم دهنده، آفت‌کش، ادویه جات و سایر صنایع قابل استفاده باشند. بسیاری از گیاهان دارویی در شمار گیاهان انحصاری بوده که فقط در سرزمین ایران رویش دارند و در مواردی صنعت داروسازی به آن‌ها وابسته است. انشاءالله در صورت طی مراحل شناخت و استخراج مواد مؤثره با استفاده از فناوری‌های جدید و سرمایه گذاری در جهت اهلی سازی و کشت آن‌ها در خارج از عرصه‌های طبیعی براضی می‌توانند ایران را در حجم عظیم تجارت جهانی داروها و فرآورده‌های با منشاء گیاهی به جایگاه شایسته‌ای ارتقا دهند.

طب سنتی ایران و بهتر است بگوییم مکتب پزشکی ایران یکی از قدیمی‌ترین، غنی‌ترین و کامل‌ترین مکاتب طبی دنیا بوده که ریشه در تمدن ایران زمین داشته و طی قرون متوالی و مخصوصاً با ورود دین مبین اسلام به این سرزمین و با تلاش دانشمندانی چون ابن‌سینا و رازی به درجات بالائی از تکامل و شکوفایی رسیده است. بطوریکه ۶ قرن کتب این فرزندگان مرجع اصلی پزشکی غرب بوده است. طب سنتی ایران مکتبی با نگرشی سلامت محور و کل نگر است. این میراث گرانبها دارای پشتوانه علمی با بیش از ۱۴ هزار جلد کتاب به یادگار مانده از مفاخر و پزشکان این سرزمین و نیز هزاران نسخه تجویز شده که خواص شفابخش آن‌ها طی قرن‌ها به اثبات رسیده و در بیش از ۸۵٪ این نسخه‌ها، گیاهان دارویی تجویز شده است.

با این وجود و علیرغم مزیت‌های ذکر شده، به دلیل پراکندگی وظایف در

دستگاه‌های مختلف و ماهیت چند وجهی حوزه گیاهان دارویی، داروسازی گیاهی و استفاده از آن در طب رایج و سنتی متأسفانه کشور نتوانسته بود به جایگاه مناسبی در نظام ملی و بین‌المللی نائل شود.

اقدامات ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی

لذا برای رسیدن به نقطه مطلوب و تحقق انتظارات مسئولین لاجرم می‌بایستی یک مرکز هماهنگ کننده‌ی فرابخشی برای پیوست حلقه‌های مختلف بین بخش‌های متعدد دولتی و خصوصی ایجاد شود تا بتواند همگرایی و تعاملات لازم را در مراحل مختلف از انجام پروژه‌های هدفمند گرفته تا کشت، تولید و فرآوری به استخراج مواد، ورود صنعت داروسازی، صادرات، بازاریابی و غیره را تنظیم، هماهنگ و مدیریت نماید.

به همین منظور و در اجرای رهنمودهای رهبر حکیم و فرزانه انقلاب که همواره تعیین کننده و راهگشا بوده است و با تاکید و حمایت دولت محترم، ستاد توسعه پژوهش و فناوری گیاهان دارویی و احیاء طب سنتی ایران در عداد سایر ستادهای علوم و فناوری در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تاسیس شد تا این ستاد بعنوان یک مرکز هماهنگ کننده ملی بتواند تعاملات بین دستگاهی و خارج از دستگاه‌های دولتی را در این مسیر حیات بخش نشانه‌گذاری نماید.

ستاد مذکور و کارگروه‌های تخصصی آن که با حضور نخبگان این حوزه و نمایندگان ارشد دستگاه‌های مختلف تشکیل می‌شود در طی ۴ سال گذشته محل تلاقی سلیقه‌ها و دیدگاه‌ها متفاوت بوده و خوشبختانه توانسته است که در جهت همگرایی، هم افزایی، هماهنگی و افزایش تعاملات بین دستگاه‌ها و در اتصال حلقه‌های مختلف بخش‌های خصوصی، دولتی و مراکز علمی کشور مؤثر و گره‌گشا باشد.

باید به استحضار برساند که در چند سال اخیر بیش از ۱۰۰ اقدام ملی مهم در حوزه گیاهان دارویی، فرآورده‌های طبیعی و طب سنتی ایران توسط دستگاه‌های مختلف دولتی و خصوصی انجام شده که به ظاهر مستقل و منفک شده بوده

ولی در عین حال هماهنگ، جهت دار، پیوسته و هم افزا بوده است. در اینجا به چند نمونه از آن اشاره می‌شود:

تاسیس دانشکده‌های طب سنتی یک اقدام عالمانه، شجاعانه و تاریخی توسط دولت محترم بوده که پس از قرن‌ها انتظار بالاخره مکتب پزشکی ایران، دانشگاهی شد و بسرعت جایگاه خود را در نظام آموزش عالی و پزشکی تثبیت نموده و در مدت کوتاهی دانشکده طب سنتی و داروسازی سنتی با گرایش‌های مختلف در ۸ دانشگاه راه‌اندازی گردید. خوشبختانه پزشکان متخصص دوره اول در حال فارغ‌التحصیلی بوده و انشاءالله با ابلاغ آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوط، در آینده نزدیک با کمک این دانش‌آموختگان، شاهد تأسیس داروخانه‌های گیاهی، مطب‌های طب سنتی، کلینیک‌ها و بیمارستان‌های تخصصی در این حوزه بوده و خدمات ارزشمند آن‌ها یار و یاور نظام سلامت کشور خواهد بود.

یکی دیگر از اقدامات شایسته در وزارت بهداشت، رشد فوق‌العاده تعداد داروها و فرآورده‌های طبیعی موجود در فهرست وزارت بهداشت است بطوریکه از ابتدای تاسیس اداره مربوطه، تعداد ۱۳۴ قلم دارو و فرآورده مراحل قانونی ثبت و صدور مجوز ساخت را دریافت کرده در حالیکه از ابتدای سال ۸۵ تا سه ماهه ۹۱ این تعداد به بیش از ۷۵۰ قلم رسید. که هر کدام منجر به کارآفرینی، ارتقاء ارزش افزوده و بعضاً صادرات و در مجموع تأثیرگذاری در شاخص سلامت را داشته است و خوشبختانه با پیگیری مسئولین ذیربط تعدادی از داروهای گیاهی مذکور تحت پوشش بیمه قرار گرفته که خود اقدام موثری در جهت حمایت از تولید کنندگان و مصرف کنندگان داروهای گیاهی است.

از دیگر اقدامات شایسته توسط وزارت محترم جهاد کشاورزی و سازمان‌ها و موسسات علمی وابسته، تهیه نقشه‌ها و اطلس گیاهان دارویی در کلیه استان‌های کشور، ایجاد مناطق الگوی کشت در دیمزارها، کشت بر اساس آمایش سرزمین، حفظ گونه‌های دارویی در حال انقراض در قالب بانک ژن و آنالیز ترکیبات بیش از ۶۰۰ گونه گیاهی، تهیه استاندارد برای گونه‌های اولویت‌دار و افزایش سهم را می‌توان نام برد. نیز اجرای طرح احیاء میراث مکتوب طب سنتی ایران با

مشارکت گروهی از اندیشمندان و اساتید، اجرای طرح‌های پایلوت نیمه صنعتی، تهیه استاندارد برای گیاهان اولویت‌دار، افزایش سهم مصرف داروهای گیاهی در بیماری‌های دام، طیور و آبزیان را می‌توان نام برد.

همراهی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در اجرای صدها طرح پژوهشی یا طرح‌های فناوری در جهت تجاری‌سازی در دانشکده‌های کشاورزی، علوم و غیره، تأسیس و تقویت شبکه آزمایشگاهی گیاهان دارویی و انجمن‌های علمی این حوزه و نیز تشریک مساعی لازم در تولید محصولات دانش‌بنیان در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد که همگی با حمایت‌های انجام شده در ستاد مستقر در معاونت علمی و فناوری انجام شده است.

از اقدامات ارزشمند انجام شده تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه تولید، فرآوری، بسته‌بندی، داروسازی، تهیه اسانس و عصاره بوده که از ۶۷ شرکت تا قبل از سال ۸۵ به بیش از ۱۷۰ شرکت فعال تاکنون رسیده است.

جای بسی خوشبختی بوده که در سالی که مزین به تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی بود، جشن و نمایشگاهی در خردادماه سال جاری برگزار گردید که بطور کم نظیری مورد استقبال مردم عزیز قرار گرفت. در این نمایشگاه صدها محصول دانش‌بنیان توسط شرکت‌های بعضاً تازه تأسیس به عرضه گذاشته شد که به اعتقاد بسیاری از کارشناسان نمایشی از اقتدار و تولید ملی را تداعی نمود. مع الوصف برای رسیدن به جایگاه شایسته نام بزرگ ایران اسلامی فاصله زیادی وجود دارد و کوشش‌های جهاد گونه همگان را طلب می‌کند.

بسیاری از اقدامات سال‌های اخیر در گزارشی مشروح باستحضار حضرت‌عالی و مسئولین رسانده شد. باور داریم که برای رسیدن به نقطه مطلوب راه طولانی در پیش است انشاء... با دعای خیر حضرت‌عالی بتوانیم با سرعت به جایگاه شایسته‌ای که در شأن نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است نائل آییم.
انشاء...

دکتر محسن فتحی نجفی^۱

شرکت سورن تک توس با تکیه بر الطاف خداوند و شعار ما می‌توانیم و استفاده از منابع داخلی تولیدات مختلفی را معرفی نموده است که از دستیابی به دانش فنی تا مرحله تولید و ارائه به بازار توسط این مجموعه انجام شده است.

اولین محصول شرکت بر گرفته از قرآن و سوره نحل که خداوند بعد از انسان به زنبور عسل وحی نموده است و محصولات آن را شفا مردمان قرار داده است می‌باشد. این محصول از بره موم زنبور عسل تهیه شده است. قرص بره موم که با نام تجاری پروایکس که برای اولین بار در ایران و با ترکیب جدید در دنیا تولید شده است خوشبختانه توانسته است برای بعضی از امراض استفاده شود. این محصول علاوه بر افزایش ارزش افزوده ماده اولیه به چندین برابر، در حوزه پیشگیری و درمان نیز توانسته موفق عمل نماید. امید است با همکاری پزشکان و مسئولین مربوطه و در فرصت بدست آماده از تحریم‌ها، بتوان استفاده از این محصول پر ارزش و هدیه خداوندی را جایگزین واردات موارد مشابه نمود. از این دستاوردهای زیست فناوریانه این شرکت تولید عصاره مخمر می‌باشد. این محصول دارای ارزش افزوده بالائی بوده و ماده اولیه ارزان با زمینه مصرف کم را با استفاده از فناوری بومی به محصولی قابل استفاده در صنایع دارویی، غذایی و همچنین صنعت پرورش دام و طیور با اثرات کاملاً تایید شده تبدیل نموده است. این محصول نیز برای اولین بار در کشور و با روش‌های جدید تولید شده است، که نیاز به حمایت جهت افزایش تولید و مصرف آن دارد.

بنده بعنوان مسئول علمی شرکت دانش بنیان سورن تک توس و زبان حال شرکت‌های دانش بنیان در حوزه زیست فناوری کشور مایلم پیام این گروه فعال در حوزه علم و عمل را خدمتتان ارائه نمایم.

با عنایت به فرموده جنابعالی صنایع دانش بنیان می‌توانند حجم زیادی از اقتصاد

۱. ایشان دارای درجه دکتری زیست فناوری و هم‌اکنون رئیس هیأت مدیره شرکت سورن تک توس است. ایشان از سال ۸۵ مشاور شرکت شهرک‌های صنعتی استان خراسان رضوی بوده و به عنوان پژوهشگر برتر استان خراسان در سال ۸۷ و پژوهشگر برتر مؤسسه رازی طی چند سال شناخته شده است. ایشان افتخار جانبازی در جنگ تحمیلی را نیز در کارنامه خود ثبت نموده است.

غیر نفتی را پوشش دهند و اقتصاد مقاومتی را قوت بخشند و از طرفی باعث افزایش اشتغال زائی، تولید ثروت و رفاه اجتماعی گردند. شرکت‌های دانش بنیان با تکیه بر رهنمودهای گفته شده و باور این مهم که ما غیر از نفت می‌توانیم منابع درآمدی مناسبی نیز داشته باشیم وارد این عرصه شده‌اند. جامعه شرکت‌های دانش بنیان در حوزه زیست فناوری با حدود ۱۲۰ شرکت و بکارگیری حجم مناسبی از دانش آموختگان توانسته‌اند با رونق دادن به تفکر تبدیل علم به عمل سهم مناسبی در ایجاد انگیزه عمومی فراهم نمایند. با توجه به رشد مناسب شرکت‌های زیست فناوری در سال‌های اخیر امید است در سال‌های آینده کشور از منابع غنی دانش فنی قابل تبدیل به محصول و قابل فروش بهره‌مند شود.

این حرکت رو به جلو در کشور مدیون تفکر جمعی، وجود مواد اولیه مناسب، دانش آموختگان متخصص و جوان و آماده کار می‌باشد. از طرفی حمایت‌های ملی، وجود ستاد توسعه زیست فناوری و گسترش فرهنگ عمومی می‌تواند این مهم را سریع‌تر به مقصد برساند.

پیشنهادها

با توجه به توانمندی‌های موجود در کشور، و مشکلاتی در حرکت رو به جلو اهداف شرکت‌های دانش بنیان مشاهده می‌شود که دغدغه اکثریت شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران در این حوزه می‌باشد. در ذیل به بخشی از این مشکلات و پیشنهادهای رفع موانع اشاره می‌نمایم:

۱. اولین مانع تولید در شرکت‌های دانش بنیان نداشتن سرمایه و مکان مناسب است.
۲. ضعف مراکز مرتبط در ارائه مجوزهای لازم.
۳. به روز رسانی مفاهیم و تهیه استانداردهای لازم برای محصولات زیستی.
۴. اعتبار دهی حداکثری به توان علمی شرکت‌ها و طرح‌های آن‌ها جهت دریافت حمایت‌های مالی بدون ارائه وثیقه‌های نداشته.
۵. اجرایی شدن قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان

۶. تسریع در تشکیل کریدور زیست فناوری جهت تسریع، راهنمایی و حمایت از مراحل دستیابی به دانش فنی بومی تا تولید، فروش و تجاری‌سازی محصولات شرکت‌های دانش بنیان.
۷. افزایش فرهنگ سازی عمومی و باور مسئولان به حمایت از تولید کنندگان داخلی و شرکت‌های دانش بنیان.

دکتر مهدی دیانی^۱

فناوری به حوزه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، هوا و فضا، مهندسی ژنتیک، بیوتکنولوژی، رباتیک، نانو تکنولوژی، حسگرها، فیزیک و شیمی پیشرفته، مهندسی هوشمند، علوم کامپیوتر، صنایع نوین و غیره محدود نمی‌شود. جامعه‌شناسی، اقتصاد، مدیریت، علوم انسانی و بسیاری رشته‌های علمی دیگر نیز به چنان پیشرفت‌هایی دست یافته‌اند که نه تنها خوشه‌وار فناوری‌های نامبرده را پشتیبانی می‌کنند بلکه خود نیز ابزارهای مجهزی را در بخش خدمات برای توسعه کشورها در اختیار قرار می‌دهند.

ما برای مقاومت در برابر تجاوزات بدون مرز که از تصرفات سرزمینی خطرناک‌ترند، چاره‌ای جز دستیابی به ابزارهای فناورانه نرم و کاربست مصمم آن نداریم. برای مقابله به محاصره اقتصادی نمی‌توان به خدمات متعارف سیاست‌گزاران، مدیران و کارگزاران حکومتی بسنده نمود، چرا که آن‌ها اگرچه در انجام وظایف خود مهارت دارند، اما از دانش تجربه و کارآمدی کافی برای آنچه که در خط مقدم نبرد اقتصادی رخ دهد برخوردار نیستند. در شرایط فعلی به مدیریت علمی اقتصاد دانش‌بنیان و تولید و تجارت فناورانه سخت نیازمندیم که ماموریت بنگاه‌های دانش‌بنیان فعال در زمینه‌های گوناگون فناوری نرم در همین راستا می‌باشد.

خوشبختانه شرکت‌های دانش‌بنیان از نوع فوق‌الذکر در حال گسترش هستند و این واقعیت امیدبخش، امیدواری در زمینه تبدیل ایده به محصول و توسعه اقتصادی دانش‌بنیان و مقاومت در قبال تحریم‌ها را در کشورمان بیشتر می‌کند. خدمات تامین مالی و سرمایه‌گذاری، مشاوره راه‌اندازی کسب و کار، ارزیابی، امکان‌سنجی و ارزش‌گذاری فناوری و طرح‌ها، رصد و تبادل فناوری، مدیریت کیفیت و نظام‌مند نمودن شرکت‌ها، طراحی، نمونه‌سازی و مهندسی معکوس،

۱. دکتر دیانی دارای درجه دکتری مدیریت استراتژیک و هم‌اکنون عضو هیأت علمی پژوهشگاه مواد و انرژی است و مدیر عاملی مؤسسه معین تجارت بین‌الملل (مستقر در پارک فناوری پردیس) را نیز بر عهده دارد. ایشان سابقه مدیر عاملی و ریاست هیأت مدیره صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک و تأسیس چندین صندوق ضمانت در بخش‌های خصوصی و دولتی را در کارنامه خود دارد.

ثبت پتنت و اختراع، خدمات آموزشی و آزمایشگاهی، حسابرسی قانونی و امور مالیاتی، ارائه مجوزهای صنعتی، خدمات بانکی، بیمه‌ای، بازرگانی خارجی و امور گمرکی، تامین سرمایه انسانی، برگزاری کنفرانس‌های عمومی و کاربردی، مدیریت استراتژیک و تجدید ساختار، مهندسی فرایندها و غیره از این نوع به شمار می‌روند. البته مسوولین امر باید با درک پارادایم نوین فناوری از این گونه موسسات به ویژه در شرایط فعلی حمایت کنند.

رشد شرکت‌های تخصصی ارائه‌کننده خدمات تخصصی پشتیبان، اولاً باعث هم‌افزایی با دیگر شرکت‌های دانش بنیان می‌شود، ثانياً نهادهای سیاست‌گذار در سطح کلان نیز می‌توانند با بهره‌بردن از اینگونه شرکت‌ها نسبت به عقلایی و علمی بودن تصمیمات خود از اطمینان بیشتری برخوردار شوند.

موسسه ما به عنوان اولین موسسه فن‌آور کشور در زمینه مشاوره مدیریت نوین فن‌آورانه، خدماتی از قبیل برنامه‌ریزی استراتژیک متوازن، مشاوره در زمینه تصمیم‌سازی‌های کلان، مهندسی مجدد ساختار، مشاوره سرمایه‌گذاری و تامین مالی، مشاوره بازرگانی خارجی، برگزاری همایش‌ها و نمایشگاه‌های بین‌المللی را ارائه می‌دهد. در یک سال اخیر به دلیل تنگ‌تر شدن حلقه محاصره نابخردانه بدخواهان ملت ایران، رسالت موسسه ما بسیار حساس‌تر از گذشته شده است و خوشنودیم که می‌توانیم با استفاده از تکنیک‌های بانکی و بازرگانی مدرن ضمن تهیه مواد اولیه و غذایی به کمک صنعت‌گران و مردم مقاوممان بشتابیم و علاوه بر آن بر حسب مورد به سیاست‌گذاران یاری برسانیم، اگرچه پتانسیل مجاهدت همکارانمان بیش از آنی است که فضای کنونی برای ما فراهم آورده است. آرزو می‌کنم پیشنهادات کاربردی که حاصل یافته‌های علمی و اندوخته‌های تجربی همکاران دانشگاهی توانمند و فن‌آور ماست بتواند حداقل از تشدید پدیده خودتحریمی که در دو ماه اخیر به واسطه تصمیمات ولو خیرخواهانه مسوولین دلسوز رخ نموده است جلوگیری نماید.

دکتر محمد ابراهیم حسن نژاد^۱

یکی از ثمرات تأکید حضرتعالی در سفر بابرکتان به استان کردستان در اردیبهشت سال ۱۳۸۸ مبنی بر توجه ویژه به حل مشکلات محصول توت‌فرنگی، تشکیل کانون دانش و صنعت توت‌فرنگی بوسیله‌ی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری بود که با هدف پایداری تولید و اقتصادی تولید کردن محصول و کاهش ضایعات با تهیه طرح کلان توت‌فرنگی کار خود را آغاز نمود. توت‌فرنگی در کردستان معیشت ۱۲ هزار خانوار روستایی را سامان می‌دهد. خوشبختانه کشت این محصول با اقبال عمومی بخش قابل توجهی از مردم استان مواجه است. قطعات قطعات کوچک و اراضی کوهپایه‌ای غرب استان به کشت این محصول اختصاص یافته است و سالیانه ۲۵۰۰۰ تن محصول یعنی ۶۵٪ تولید کشور حاصل دسترنج کشاورزان این استان است. بنابراین توجه ویژه به رفع مشکلات کشت و داشت این محصول و توسعه‌ی آن می‌تواند از محورهای ایجاد اشتغال در این مناطق باشد.

اقدامات کانون هماهنگی دانش و صنعت توت‌فرنگی

۱. توسعه‌ی ارقام پرمحصول با بازارپسندی و ماندگاری بالا: رقم کردستان که رقم غالب توت‌فرنگی ایران است با اینکه رقمی خوش‌طعم و خوشمزه و شیرین می‌باشد، اما بعلت بافت نرم و ریز بودن و ضایعات بالا بازارپسندی خود را از دست داده است؛ به طوری که این رقم بیشتر از ۳۵٪ ضایعات دارد و از حیث تولید در واحد سطح نیز با تولید ۹ تن در هکتار از راندمان بسیار پایینی برخوردار می‌باشد. لذا با انتقال ۵ رقم جدید به استان و طی شدن مراحل قرنطینه و سازگاری نسبت به تکثیر نشاء و معرفی ارقام جدید اقدام شد که در حال حاضر ارقام پرمحصول (بیش از ۵ رقم جدید) در بسیاری از مزارع کشت می‌گردد.

---

۱. مهندس حسن نژاد دارای درجه کارشناسی ارشد مهندسی کشاورزی و هم‌اکنون دبیر کانون هماهنگی دانش و صنعت توت‌فرنگی است. از سوابق اجرایی ایشان می‌توان به ریاست سازمان جهاد کشاورزی کردستان، ریاست بخش تحقیقات دامپروری جهاد سازندگی و معاونت امور دام تحقیقات جهاد سازندگی اشاره نمود. وی در سال ۷۴ به عنوان مدیر نمونه تحقیقاتی در سازمان جهاد کشاورزی برگزیده شد.

مزارعی که نسبت به کشت ارقام جدید اقدام نموده‌اند. راندمان تولید آن‌ها به بیش از ۲۵ تن در هکتار رسیده است.

۲. طراحی و ساخت دستگاه‌های سرد کننده اولیه (پری کولیک): این اقدام با هدف ایجاد زنجیره‌ی سرد برای توت‌فرنگی و کاهش ضایعات انجام شد. این اقدام نمونه‌ی واقعی و عینی همکاری دانش و صنعت بود. زیرا برای اولین بار در کشور دستگاه‌های سردکن میوه با کاربرد استفاده در مزارع بوسیله‌ی دانشمندان و صنعتگران بومی طراحی و ساخته شد و با آموزش در حال حاضر ۲۳ دستگاه از این پیش‌سردکن‌ها در مزارع و کانون‌های تولید نصب و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

۳. توجه به مکانیزاسیون: تهیه دستگاه‌های نشاء‌کار و پشته‌ساز و توسعه‌ی کشت‌های ردیفی در مزارع با استفاده از آبیاری قطره‌ای اقدامی دیگر است که با حمایت و برنامه‌ریزی کانون به انجام رسید که در کاهش هزینه‌های تولید خصوصاً در مرحله‌ی دشت محصول بسیار مؤثر واقع گردید.

۴. ایجاد مراکز کشت‌بافت: به منظور تسریع و تولید نشاء‌کاری از آفت و بیماری و توسعه‌ی ارقام برتر و به منظور استفاده از تکنولوژی جدید برای اولین بار با حمایت کانون و همکاری وزارت جهاد کشاورزی اداره و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد و این دو مرکز و نهالستان‌های ایجاد شده توانایی تولید نشاء سالم و تامین نیاز کشور را دارند.

۵. گسترش شبکه‌های آبیاری برای اراضی بالادست: از آنجاییکه با توسعه‌ی زیرساخت‌ها تأمین آب اقبال بیشتر برای توسعه‌ی کشت ایجاد خواهد شد در ۵ منطقه‌ایستگاه‌های پمپاژ و انتقال آب و تجهیز مزارع به آبیاری قطره‌ای با کمک کانون و مشارکت مردم به انجام رسید.

۶. توجه به بسته‌بندی مناسب توت‌فرنگی: در این راستا کانون با طراحی الگوهای مختلف بسته‌بندی همخوان و متناسب با دستگاه‌های پیش‌سردکن و ترویج و آموزش کشت‌کاران راه را برای بازارپسند نمودن محصول توت‌فرنگی و برندسازی هموار نموده است.

کانون هماهنگی دانش و صنعت توت فرنگی با استفاده از صاحب‌نظران، صنعت‌گران و تولیدکنندگان مانند سایر کانون‌ها نسبت به تهیه نقشه‌ی راه اقدام نموده است که در نهایت تلاش می‌نماید تا با حفظ تولید معیشتی موجود که امتیاز ویژه‌ی آن ارگانیک بودن است نسبت به توسعه‌ی کشت و افزایش تولید در واحد سطح و کاهش ضایعات و توسعه‌ی صنایع تبدیلی کوچ در مزارع با هدف ایجاد ارزش افزوده اقدام و زمینه‌ی تولید با کیفیت را با هدف صادرات دنبال نماید.

هر چند فعالیت کانون در راستای رهنمود حضرت‌عالی در سفر کردستان ابتدا در این استان متمرکز گردید اما در حال حاضر با تهیه نقشه راه توت فرنگی در حال توسعه اقدامات به تمامی مناطق کشت توت فرنگی در کشور می‌باشیم.

آقای مهندس جلالی^۱

بستری را که در طبیعت در پهنه سرزمین ما برای رشد گیاهان داروئی فراهم نموده، تاریخ غنی اطلاعات داروسازی و پزشکی سنتی، مردمی که با درایت و تجربه گرانقدر خود نسبت به کشت و فرآوری و تجارت آن روزگار می گذرانند، مجموعه ای بالقوه به خود تخصیص می دهد که کمتر سرزمینی در جهان صاحب این ثروت است.

در طی صدها سال تا کنون اکثر این گیاهان به صورت خام صادر و به فروش می رسیدند و هر یک از این گیاهان نشانه ای از آیات خداوند و منشاء عظیمی از کار و تحقیق محسوب می گردند و مورد نیاز مردم کشور های جهان می باشند. افتخار شرکت های دانش بنیان مرتبط با گیاهان داروئی، فرآوری مناسب برای تولید این داروهاست.

زعفران یکی از این گیاه هاست که نام ثبت شده ی آن در تاریخ مدون به ایام مادها در همدان می رسد که پس از صدها سال با حرکت مسلمانان به شمال آفریقا و کشورهای هم جوار دریای مدیترانه از جمله الواسطه (الباسطه امروزی) و آندلس اسپانیا برده شده است.

این گیاه با قدمت کشت سه هزارساله در ایران اکنون در قرن سوم میلادی نامدار وی هزاره سوم را به خود تخصیص داده است.

متأسفانه حتی امروز نیز بسیاری از مردم دنیا آن را تنها با منشاء اروپایی می شناسند و صادرات آن از کشور عمدتاً به صورت فله انجام می گردد تا نامی از منشاء اولیه و حقیقی آن در اختیار جهانیان قرار نگیرد.

سالیان طولانی این گیاه یکی از اقلام صادراتی این شرکت بود که به فرآوری و کسب مشتقات آن مشغول بودیم تا با ارزش افزوده بیشتر به صادرات آن بپردازیم.

۱. مهندس جلالی دارای درجه کارشناسی اقتصاد از دانشکده شهید بهشتی و هم‌اکنون رئیس هیأت مدیره شرکت گیاهان سبز زندگی است. وی با ۴۲ سال سابقه فعالیت در زمینه گیاهان دارویی و طب سنتی، به مدت ۵ سال تولیدکننده نمونه کشوری شناخته شده است. ایشان طرح‌های مشترکی با دانشگاه تهران در زمینه تولید ضد آلزایمر و ضد افسردگی با منشأ گیاهی اجرا نموده است.

اینک با تاییدات خداوند یکی از الگوهای پیش بینی شده بر مبنای تجربه هزار ساله و با کمک یکی از صفحات قدیمی ترین کتب پزشکی ایران (قانون) که توسط نابغه بزرگ جهان تدوین شده و با یاری متخصصین پزشکی و دانشمندان با تجربه کشور از دانشگاه تهران و کاری بالینی در بیمارستان‌های تحت پوشش یکی از گرانبها ترین محصولات دنیا که میهن ما عمده تولید کننده این محصول محسوب می گردد را فرآوری نمودیم و در طی چند سال توانستیم دارویی برای اولین بار با منشاء گیاهی تولید نماییم که تنها رقیب آن کپسول شیمیایی است از کشور آمریکا با بهایی بس گزاف و متقاضیان آن در اقصی نقاط دنیا در انتظار تولید انبوه برای درمان بیماران مبتلا به آلزایمر و افسردگی که بیماری قرن ۲۱ نامگذاری شده می‌باشند و جای سپاس و قدردانی مجدد از این اساتید و ستاد گیاهان دارویی و طب دارویی معاونت علمی و فناوری است که نظر و نیتی جز خدمت به مردم کشور و رضای خداوند نداشتند.

آنچه که باعث دلگرمی بیشتر در شرایط حصارهای اقتصادی می گردد اقداماتی است که عملیات شرکت‌های دانش بنیان را سهل تر می‌گرداند که از آن جمله راه اندازی صندوق نوآوری و شکوفائی می‌باشد و در این مورد پیشنهاد می گردد که نسبت به عملیاتی شدن آن اقدامات عاجل صورت گیرد، بدین طریق بخش عظیمی از تولید شرکت‌های دانش بنیان مرتفع خواهد شد.

پیشنهادها

در پایان برای دست یابی و ارتقاء به درجات بالاتر تولیدات علمی تقاضای عنایاتی به موارد زیر می گردد:

۱. اجرائی و عملیاتی شدن لایحه مصوب شرکت‌های دانش بنیان که امید است به کمک آن برگ درخشان دیگری در راستای تحول و تولید علمی کشور

گشوده شود.

۲. تخصیص اراضی دولتی به تولید و کشت گیاهان دارویی در زمینه تحقیقات و تولید بومی و ملی شرکت‌های دانش بنیان مرتبط.
۳. ترویج توریسم طب سنتی و استفاده از محصولات و مکمل دارویی و غذایی ایرانی از جمله نوشابه های ایرانی بجای نمونه خارجی وارداتی.

آقای دکتر ابراهیم بهادری^۱

زمان در گذر است و کیست که نداند تکنولوژی، این سبب زندگی پرشتاب، خود می‌تواند اسباب تسخیر زمان را فراهم آورد و با زایش فرصت‌ها، ثابیه‌ها ساعت می‌شوند، ساعت‌ها سال و سال‌ها گنجی به نام زمان. و ما فرزندان ایران اسلامی در پرتو ولایت، با همت خود ثابت کردیم که می‌توانیم! و در صورت حمایت و مدیریت صحیح، قطعاً فرصت‌های از دست رفته و پس افتادگی‌های علمی حاصل از استعمار، جبران خواهد شد و صنعت فن‌آوری اطلاعات یکی از مهم‌ترین این فرصت‌ها است.

امروز، فرزند ایران زمین، با افتخار می‌گوید که در راستای اهداف بلندمرتبه و مقدس ایران اسلامی توانسته‌ایم در مجموعه‌ای دانش‌بنیان بالغ بر ۴۰۰ تن از جوانان متخصص سرزمینمان را تحت پوشش اشتغال درآورده و به تکنولوژی‌های منحصر به فرد حوزه IT دست پیدا کنیم که برخی از این تکنولوژی‌ها پیش از این تنها در اختیار و انحصار یکی دو کشور غربی بوده است. البته حمایت‌های بی‌دریغ چند سال اخیر معاونت علمی و فن‌آوری ریاست جمهوری و مرکز توسعه اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، قطعاً نقشی بسزا در این پیشرفت داشته و امیدواریم تداوم یابد. یکی از موفقیت‌های این موسسه استفاده از هوش مصنوعی صوتی بوده، که این ابزار دانش‌محور، هزاران آرزوی انسانی را به حقیقت تبدیل نموده و کاربردهای فراوان آن در آموزش انکارناپذیر است.

هوش مصنوعی، تکنیکی برای خلق ماشینی است که قادر به فکر کردن است. با وجود پیچیدگی‌های فراوان این حوزه دانشی، پس از سال‌ها تلاش، دسترسی به این مهم میسر شد. به که در حوزه صدا با این ابزار می‌توان گفتار و صدای محیط را تشخیص داد و به عنوان اولین کاربرد

---

۱. دکتر بهادری دارای درجه دکتری فناوری اطلاعات و هم‌اکنون مدیر عامل شرکت سروش مهر است. از افتخارات ایشان می‌توان به صادرکننده نمونه ملی کشور در حوزه IT، رتبه اول تولیدات فرهنگی کشور در حوزه IT و رتبه اول فناوری و نوآوری از جشنواره رسانه‌های دیجیتال اشاره نمود.

به برکت قرآن این کتاب انسان‌ساز، نرم‌افزاری طراحی و تولید شد که توانایی شنیدن و گوش کردن را دارد و به راحتی می‌تواند در حوزه آموزش قرائت قرآن کریم به عنوان یک امکان کمک آموزشی، مورد استفاده میلیون‌ها مسلمان بدون در نظر گرفتن زمان و مکان قرار گیرد که خوشبختانه در حوزه صادرات هم موفق بوده و هست. اما استفاده از ابزار هوش مصنوعی صوتی به اینجا ختم نشد! بلکه در راستای دغدغه‌های همیشگی حضرت‌عالی در خصوص توسعه شعر و فرهنگ و ادب پارسی نرم‌افزار مشاعره... و پس از آن در حوزه زبان‌آموزی برای مصرف‌کننده جهانی، نرم‌افزار مترجم گفتار به گفتار به زبان‌های گوناگون، در قالبی جذاب و بدیع طراحی و عرضه گردید.

لازم به ذکر است که در تک‌تک تولیدات ذکر شده تلفیق تیم نخبه ۳۷ نفره‌ی دانشگاه‌های برتر کشور، با مکانیزم و فرایند اقتصادی تولید، از شاخصه‌های مبارک و ارزشمند علمی و صنعتی کشور به حساب می‌رود و خوب می‌دانم اگر بخواهیم اسباب افتخار را، یک به یک برشماریم از حوصله جلسه حاضر خارج خواهد بود.

اما در حوزه صادرات با توجه به ضرورت نگاه جدی به این حوزه برای افزایش صادرات نفتی تولیدکنندگان و صادرکنندگان نرم‌افزار حدود یک دهه پیش، اقدام به تشکیل تشکلی با همین عنوان و با هدف ایجاد تعامل سازنده میان شرکت‌های نمودند که ماحصل آن به گواهی آمار رسمی منتشر شده توسط سازمان‌های ذی‌ربط، صادرات یک‌صد میلیون دلاری نرم‌افزارها در سال گذشته بوده است.

حوزه IT یک محور اصلی است که در آن نیروی متخصص انسانی عامل است! نه ماشین‌آلات و فرایند تولید و ساخت. و ویژگی‌های ممتاز آن حضور پررنگ در عرصه زندگی امروزی است و البته وابستگی روزافزون

کلیه صنایع به خدمات این رشته فوق تخصصی، به صورت زیربنایی، عاملی رقابتی در سایر صنایع شده است.

در دنیای امروز استراتژیک بودن این صنعت و مصارف آن از قبیل مصارف نظامی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی امری کاملاً مشهود است و صد البته ارزش افزوده بسیار مناسب آن در ارزآوری، اشتغال‌زایی بالا، رفاه بیشتر جامعه و اثرات مثبت اقتصادی فرهنگی، گواه این ادعاست. نکته قابل تامل عدم اعتماد و خودباوری ملی و عدم حمایت از تولید در برخی از این حوزه‌هاست. به طوری که بسیاری از شرکت‌های دانش‌بنیان توانایی فنی اجرای طرح‌های صنعتی و غیرصنعتی در کشور را دارند اما صاحبان صنایع و کارفرمایان اعتماد و باور کافی برای ارجاع کار به آن‌ها را در خود نمی‌یابند. با یک نگاه اجمالی به سابقه شرکت‌های موفق دانش‌بنیان جهان می‌توان فهمید که اکثر این شرکت‌ها با سرمایه خطرپذیر شکل گرفته و رشد کرده‌اند و ارزش بالای حاصل از این شرکت‌ها در مقابل هزینه‌های انجام شده برای آن‌ها قابل مقایسه نیست.

پیشنهاد می‌شود شراکت و سرمایه‌گذاری مستقیم با شرکت‌های دانش‌بنیان در دستور کار سازمان‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری دولتی و غیردولتی قرار گیرد تا انگیزه و نشاطی دو چندان برای ادامه مسیر در اختیار این حوزه ایجاد شود.

در انتهای عرایض ضمن تشکر و قدردانی از فرصتی که در اختیارمان گذاشتید از شما رهبر فرزانه تقاضا می‌نمایم که با حضور و قدوم مبارک خود در نمایشگاه رسانه‌های دیجیتال با آخرین دستاوردهای نوین این عرصه و تولیدات فاخر این حوزه، که توسط همکاران صنفی این شرکت تولید و عرضه شده است، از نزدیک آشنا شوید و با رهنمودهای خود چراغ راهی برای آینده تلاش‌هایمان بیفروزید.

برخی از تصاویر دیدار مقام
معظم رهبری با شرکت‌ها
و فعالان تولید دانش بنیان

(۱۳۹۱/۵/۸)

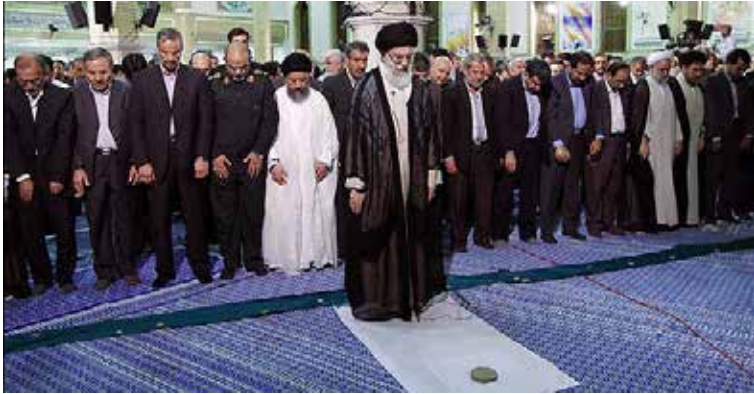

برخی از تصاویر نشست
هم‌اندیشی شرکت‌های
دانش‌بنیان

تصاویر جلسات هم اندیشی مدیران شرکت‌های دانش بنیان پیش از برگزاری دیدار

تصاویر جلسات هم‌اندیشی مدیران شرکت‌های دانش بنیان پیش از برگزاری دیدار

تصاویر جلسات هم‌اندیشی مدیران شرکت‌های دانش‌بنیان پیش از برگزاری دیدار

فهرست کلیدواژه‌های مورد
استفاده در کتاب

- آموزش عالی ۴۸، ۵۶، ۱۰۴
آی.اس.آی ۵۳
ابزار قدرت ۹۲
اجتهاد ۶۸، ۷۴
اراده ۲۱، ۲۷، ۷۳، ۸۴
استقلال ۲۲، ۷۱، ۷۴، ۷۸، ۸۱، ۹۰، ۹۳، ۹۴، ۹۶، ۹۸، ۱۱۲، ۱۲۳
استقلال اقتصادی ۸۱، ۹۰
استقلال سیاسی ۸۱، ۹۶
اقتدار اقتصادی ۹۱
اقتدار علمی ۹۱، ۹۲
اقتدار ملی ۹۵، ۹۸
اقتدار همه‌جانبه ۹۱
اقتصاد مقاومتی ۱۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۴۵، ۵۷، ۵۹، ۶۲، ۶۳، ۱۰۳، ۱۰۵، ۱۲۶، ۱۵۱
اقتصاد منهای نفت ۶۰
العلم سلطان ۸۹
العلم یرتف بالعمل ۵۱
امام ۳۳، ۳۸، ۴۸، ۶۶، ۷۲، ۷۵، ۷۸، ۸۰، ۹۲، ۹۸
پایان‌نامه ۵۶
پرچم خودباوری ۷۱
پرچم عدالت ۹۸

پژوهش	۴۰، ۵۲، ۵۳، ۵۶، ۹۰، ۱۰۴، ۱۲۰، ۱۳۲، ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۱، ۱۴۷
پیشرفت علمی	۵۱، ۵۳، ۶۷، ۶۸، ۷۳، ۸۰، ۹۳، ۹۴، ۹۶، ۹۷
پیشرفت فناوری	۹۷
پیشرفت مادی	۵۱
تجاری سازی	۱۵، ۴۶، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۲۶، ۱۳۲، ۱۳۸، ۱۴۰، ۱۴۹، ۱۵۲
تولید ثروت	۲۱، ۴۶، ۴۸، ۴۹، ۶۰، ۸۷، ۱۰۴، ۱۱۴، ۱۲۰، ۱۵۱
تولید داخلی	۶۳، ۷۲، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۷، ۱۲۴، ۱۴۱
تولید دانش بنیان	۱۵، ۱۶، ۱۹، ۴۶، ۶۱، ۶۲
تولید علم	۲۰، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۴، ۵۵، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۷۳، ۹۵، ۹۸، ۱۰۰، ۱۲۰، ۱۲۹، ۱۳۹، ۱۵۹
تولید فناوری	۴۹
تولید ملی	۴۵، ۶۵، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۱۱۲، ۱۱۹، ۱۲۴، ۱۴۱، ۱۴۹
ثروت	۲۱، ۲۳، ۴۵، ۴۶، ۴۸، ۴۹، ۶۰، ۶۴، ۷۲، ۹۱، ۹۴، ۹۵، ۹۷، ۹۸، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۱۴، ۱۲۰، ۱۵۱، ۱۵۸
ثروت ملی	۴۸، ۹۵، ۹۸
جرأت نوآوری	۶۸
جهاد	۲۳، ۳۹، ۴۹، ۶۳، ۶۸، ۶۹، ۷۳، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۹۲
جهاد اقتصادی	۱۵، ۴۶، ۸۴
جهاد علمی	۵۵، ۶۵، ۶۸، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۱۲۰، ۱۲۲
چرخه‌ی تولید	۲۰، ۸۵، ۱۲۰
چرخه‌ی علمی	۷۴، ۵۰
حرکت جهادگونه	۷۳
حرکت علمی	۷۳، ۷۹، ۸۰، ۸۹، ۹۱، ۹۶، ۹۷
خودکفایی	۴۵، ۶۵، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۱۱۷، ۱۲۳، ۱۳۳
دانشگاه و صنعت	۳۴، ۵۴، ۱۳۷

- روحیه‌ی جهادی ۷۵
زنجیره ۴۸، ۴۹، ۶۸، ۸۰، ۸۹، ۱۰۵، ۱۳۳، ۱۵۶
سرمایه‌ی ایرانی ۸۱، ۸۳
سلطه‌ی اقتصادی ۹۰، ۹۳
سلطه‌ی علمی ۹۳
سنگرزازان بی‌سنگر ۷۵
صادرات غیر نفتی ۶۱
صنایع دانش‌بنیان ۴۶، ۴۷، ۶۲
عزت ۴۹، ۶۹، ۷۰، ۷۴، ۷۷، ۷۹، ۹۱، ۹۸، ۱۱۲، ۱۲۳
عقب‌ماندگی علمی ۴۸
علم درون‌زا ۹۸
علم وارداتی ۹۸
فناوری جهشی ۶۶
فناوری فاخر ۹۴
قاچاق ۸۷
قدرت ۲۲، ۲۳، ۴۷، ۶۴، ۶۷، ۶۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۷، ۹۸،
۱۰۵، ۱۰۷، ۱۱۳، ۱۱۹، ۱۲۴
قدرت بین‌المللی ۹۲، ۹۳
قدرت علمی ۶۸، ۸۹، ۹۱، ۹۲، ۹۴، ۹۸
قدرت فناوری ۹۴
کار ۲۱، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۱، ۴۶، ۴۷،
۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹،
۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۹۱،
۹۲، ۹۴، ۹۶، ۹۹، ۱۰۵، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۲۴، ۱۲۷، ۱۳۸، ۱۴۱، ۱۴۹،
۱۵۱، ۱۵۵، ۱۵۸، ۱۶۳
کار جهادی ۷۷، ۷۸

- کارآفرینی ۶۳، ۶۴، ۷۲، ۸۱، ۱۴۸
کاربردی کردن ۴۸
کارگر ایرانی ۷۸، ۸۱، ۸۳، ۸۵
کالای داخلی ۸۳
کیفیت ۲۳، ۵۶، ۵۷، ۸۲، ۸۳، ۸۵، ۱۰۴، ۱۱۱، ۱۱۳، ۱۲۱، ۱۳۴، ۱۵۳، ۱۵۷
مایه‌ی اقتدار ۸۹
مدیریت مصرف ۵۹، ۶۳
مردمی کردن اقتصاد ۶۲
مرزهای دانش ۴۹، ۵۰، ۶۵
مرزهای علم ۹۸
میانبر ۶۵، ۶۶
میانبر ۶۵، ۶۶
نافع ۴۹، ۱۰۵
نخبه‌پروری ۹۷
نظام سلطه ۷۴، ۹۲، ۹۳
نفت ۲۱، ۲۶، ۳۵، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۸۸، ۱۵۱
نقشه‌ی جامع علمی ۴۸
نوآوری ۱۶، ۱۹، ۳۳، ۴۷، ۵۳، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۷۹، ۸۳، ۹۰، ۹۶، ۱۰۴، ۱۰۵،
۱۰۶، ۱۳۶، ۱۵۹
نهیضت نرم‌افزاری ۴۹، ۵۵

رهبر فرزانه انقلاب:

- شرکتهای دانش‌بنیان یکی از بهترین مظاهر و یکی از موثرترین مولفه‌های اقتصاد مقاومتی است. (۱۳۹۱/۵/۸)
- زنجیره علم، فناوری، تولید محصول و تجاری‌سازی – که این زنجیره‌ی بسیار مهمی است – در حال شکل‌گیری است؛ یعنی دانش را تولید می‌کنند، آن را تبدیل به فناوری می‌کنند، محصول را تولید می‌کنند، محصول را به بازار تجارت جهانی می‌آورند و برای کشور تولید ثروت می‌کنند. (۱۳۹۰/۱/۱)
- مسئله‌ی تجاری‌سازی خیلی مهم است. یافته‌های علمی و صنعتی بایستی بتوانند در کشور تولید ثروت کنند. تا سال ۱۴۰۴ ما باید بتوانیم حداقل بیست درصد از درآمد کشور را از راه منابع دانش‌بنیان و فعالیت‌های تجاری دانش‌بنیان تأمین کنیم. (۱۳۸۹/۷/۱۴)
- علم مجرد و به تنهایی کافی نیست؛ علم را باید وصل کنیم به فناوری، فناوری را باید وصل کنیم به صنعت، و صنعت را باید وصل کنیم به توسعه کشور. (۱۳۸۴/۱/۱)